

DEZBATERI PARLAMENTARE

Parlamentul Republicii Moldova de legislatura a XIX-a

SESIUNEA a III-a ORDINARĂ – DECEMBRIE 2011

Ședința din ziua de 23 decembrie 2011

(STENOGRAMA)

SUMAR

1. Declararea ședinței ca fiind deliberativă.
2. Dezbateri asupra ordinii de zi și aprobarea ei.
3. Dezbaterile și aprobarea proiectului de Hotărâre nr. 2688 din 7 decembrie 2011 cu privire la rezultatele alegerilor ordinare pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova.
4. Dezbaterile și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr. 2248 din 17 octombrie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi – art. 71, 10; Legea taxei de stat – art.6 ș.a.*). *Politica fiscal - bugetară pentru anul 2012.*
Fracțiunea Partidului Comuniștilor din Republica Moldova a părăsit sala de ședințe înaintea procedurii de vot a proiectului nr.2248.
5. Dezbaterile, aprobarea în primă lectură și în lectura a doua a proiectului Legii bugetului de stat pe anul 2012. Proiectul nr.2595 din 28 noiembrie 2011.
6. Dezbaterile, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2012. Proiectul nr.2596 din 28 noiembrie 2011.
7. Dezbaterile, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2012. Proiectul nr. 2598 din 28 noiembrie 2011.
8. Dezbaterile și adoptarea în lectura a doua a proiectului Legii apelor. Proiectul nr.1307 din 2 iunie 2011.
9. Dezbaterile și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.2574 din 23 noiembrie 2011 privind modificarea și completarea unor acte legislative (*Legea instituțiilor financiare – art.32; Legea cu privire la notariat – art.35, 54¹, 74 ș.a.; ș.a.*). *Planul „Republica Moldova – Uniunea Europeană”, liberalizarea regimului de vize.*
10. Dezbaterile și adoptarea proiectului de Hotărâre nr.2771 din 15 decembrie 2011 privind demisia unui deputat în Parlament.
11. Dezbaterile și adoptarea proiectului de Hotărâre nr.2772 din 15 decembrie 2011 privind numirea unor membri ai comisiilor permanente, unei delegații și unor grupuri de prietenie ale Parlamentului.

12. Aprobarea proiectului ordinii de zi a ședințelor în plen ale Parlamentului pentru următoarea perioadă.

Ședința începe la ora 10.00.

Lucrările sînt prezidate de domnul Marian Lupu, Președintele Parlamentului, asistat de domnul Vladimir Plahotniuc, prim-vicepreședinte al Parlamentului, de doamna Liliana Palihovici, vicepreședinte al Parlamentului, și de domnul Artur Reșetnicov, vicepreședinte al Parlamentului.

Domnul Marian Lupu:

Stimați colegi,

Bună dimineța.

Secretariatul,

Rog să anunțați prezența în sală.

Domnul Maxim Ganaciuc – *secretar general adjunct al Parlamentului, șeful Direcției documentare parlamentară:*

Doamnelor și domnilor deputați,

Bună dimineța.

Vă anunț că la lucrările ședinței de astăzi a plenului Parlamentului, din totalul celor 101 de deputați, și-au înregistrat prezența 93 de deputați. Nu s-au înregistrat deputații: Ivanov Violeta – în delegație; Garizan Oleg, Mîndru Victor, Muntean Iurie, Poleanschi Mihail, Postoico Maria, Vlah Petru, Voronin Vladimir.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Ședința este deliberativă. Rog să onorăm Drapelul Țării. *(Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.)*

Mulțumesc.

Vreau să vin cu un anunț, stimați colegi. Unii dintre colegii noștri astăzi sînt absenți de la ședința plenului Parlamentului, în special colegii care reprezintă pe această cale a mandatului de deputat și autonomia Găgăuză, fiindcă în această zi se marchează 17 ani de la adoptarea Legii de către Parlamentul Republicii Moldova cu privire la statutul special la autonomiei Gagauz-Yeri. Este un bun exemplu, în acele vremuri tulmutoase și foarte tulburi, să zic așa, s-a găsit consensul și a fost un exemplu, și mai rămîne a fi, inclusiv în cadrul tuturor structurilor europene și în această regiune, privind calea pașnică, amiabilă și constructivă de soluționare a unei situații foarte importante, determinative pentru Republica Moldova, propriu-zis.

Acum, stimați colegi, aduc aminte, astăzi este vineri, avem ordinea de zi, doar dacă sînt subiecte cu titlu excepțional.

Microfonul nr.4.

Domnul Tudor Deliu – Frațiunea PLDM:

Mulțumesc.

Domnule Președinte,

Stimați deputați,

Vinerea trecută, la 16 decembrie, noi cu toții am fost în exercițiu de votare a Președintelui Republicii Moldova. De la tribuna centrală a Parlamentului, a fost prezentat procesul-verbal al Comisiei speciale pentru desfășurarea alegerilor, dar, cu părere de rău, Parlamentul nu a luat nici o atitudine și, respectiv, alegerea Președintelui, din data de 16 decembrie, nu are finalitate.

Studiind practica internațională m-am convins că nu există parlamente care să adopte acte legislative verbale, ceea ce am făcut-o noi data trecută, că am luat act de cunoștință despre alegere, fără a aproba o hotărâre. De aceea, vin astăzi cu rugămintea de a introduce în ordinea de zi proiectul de Hotărâre nr.2835 cu privire la rezultatele alegerilor ordinare pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova.

Domnul Marian Lupu:

Deci, stimați colegi,

Dacă înțeleg corect, într-adevăr, este vorba de o finalitate tehnico-juridică, care trebuie să-și facă prezența, așa înțeleg, domnule Deliu, da?

Domnul Tudor Deliu:

Da.

Domnul Marian Lupu:

Fiindcă, precum a spus domnul președinte al comisiei, o finalitate verbală, o luare de act. Și îmi aduc aminte că și în sală, mi se pare, au apărut atunci discuții.

Domnul Tudor Deliu:

Au fost.

Domnul Marian Lupu:

Unii spuneau așa, alții spuneau așa. Iată, în ultimă instanță, într-adevăr, mai bine mai târziu, dar să... Bine. Eu am notat acest lucru. Și, într-adevăr, pe de-o parte, este un subiect cu tentă, precum am spus, juridico-tehnică și pot să-mi asum, într-adevăr, funcția de Președinte al ședinței pentru a introduce astăzi pe ordinea de zi acest subiect.

Microfonul nr.3.

Domnule Sîrbu,

Vă rog.

Domnul Serghei Sîrbu – Frațiunea PCRM:

Mulțumesc.

Domnule Președinte,
Stimați colegi,

Astăzi, chiar dacă noi, regulamentar, nu prea putem să facem propuneri la ordinea de zi, dar totuși anume astăzi există o situație de excepție, pe care vreau să o anunț dumneavoastră. Este vorba despre situația în Consiliul municipal Chișinău și asupra acestuia a fost declanșat un adevărat atac, după cum este acum la modă, raider împotriva majorității în Consiliul municipal Chișinău cu implicarea Primăriei municipiului Chișinău și a Primarului, cu implicarea sistemului judecătoresc, a Curții de Apel Chișinău, care, în termen de două ore, a aprobat două hotărâri de judecată, prin care, în regim de urgență, a ridicat mandatele liberalilor și a obligat Comisia Electorală Centrală să aprobe celelalte trei mandate. În pofida faptului că mandatele PCRM au deja patru luni, se tergiversează.

În acest proces este implicat și Guvernul Republicii Moldova, prin intermediul Cancelariei de Stat. În acest proces se încearcă a fi implicată Comisia Electorală Centrală și în acest proces de atac se încearcă a fi implicat Parlamentul Republicii Moldova, prin acel șantaj al Partidului Liberal, prin nevodarea în lectura a doua a proiectului nr.2309. Chiar este o situație absolut periculoasă și inedită.

De aceea, noi insistăm, pentru a nu bloca activitatea în Consiliul municipal, pentru a nu crea această situație, care poate să aducă la niște consecințe imprevizibile, să votăm proiectul nr.2309 în lectura a doua și să eliminăm această problemă, deoarece situația este, într-adevăr, foarte gravă.

De aceea, insist cu, titlu de excepție, și argumentele cred că sînt foarte plauzibile să supunem votului acest proiect astăzi.

Vă mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.2.

Domnul Alexandr Petkov – Frațiunea PCRM:

Mulțumesc.

Domnule Președinte,

Eu, pe data de 15 decembrie, am cerut convocarea președintelui Consiliului Coordonator al Audiovizualului referitor la utilizarea ilegală a denumirii capitalei de către un post de radio „Radio Chișinău.”

Doresc să cunosc cauza lipsei în ședința de ieri a domnului Pocaznoi. Doresc să cunosc dacă cumva Secretariatul Parlamentului nu și-a exercitat atribuțiile. Și dacă cumva a avut domnul Pocaznoi mahmureală după o festivitate acordată de dînsul la „Leogrand”, insist totuși să vină în cele mai apropiate ședințe. Și, domnule Președinte, vă rog foarte mult, să ne spuneți: zilele de marți, miercuri, joi, vineri după care norme regulamentare se vor petrece? Mai ales zilele de marți și miercuri, de joi sau de vineri.

Domnul Marian Lupu:

La acest subiect o să consultăm Biroul permanent și o să vă anunțăm. Aveți perfectă dreptate.

Domnul Alexandr Petkov:

Da, dar domnul președinte al CCA să fie convocat.

Domnul Marian Lupu:

Domnul președinte al CCA... Întîi de toate, Secretariatul, o să rog să dați explicațiile și informațiile de vigoare. Fiindcă, nu vă supărați, dar, cu părere de rău, nu am timpul necesar ca să urmăresc ...

Domnul Alexandr Petkov:

Da. Nu, eu înțeleg că dumneavoastră sînteți supraocupat, da.
Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Da. Mult mai mult ca dumneavoastră. De acord.
Microfonul nr.3.

Domnul Grigore Petrenco – *Fracțiunea PCRM:*

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Ieri seara, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene în corpore cu participarea ministrului Leancă și a viceministrului Popov au chefuit într-un local de lux din capitală din banii statului.

Conform declarațiilor șefei Serviciului de presă al Ministerului de Externe, aceasta a fost o ședință de totalizare a rezultatelor obținute în anul 2011. Ea, de asemenea, a menționat că vor fi punctate obiective pentru anul 2012. Iar alegerea acestui restaurant de lux din Chișinău se explică prin faptul că nu există spațiu suficient în cadrul Ministerului de Externe.

De asemenea, noi am aflat ieri-seara și toată mass-media că această ședință, așa-numită, de totalizare a fost finanțată nu doar din banii ministerului, dar și de către un sponsor privat. De cînd Ministerul de Externe al Republicii Moldova are un sponsor privat?

Noi cerem de urgență explicații. Cerem demisia conducerii Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene. Din informația de care dispunem ...

Domnul Marian Lupu:

Stimate coleg,

Două minute deja au trecut.

Domnul Grigore Petrenco:

Din informația de care dispunem ...

Domnul Marian Lupu:

Regulamentul.

Domnul Grigore Petrenco:

... acest chef a fost finanțat din banii europeni, din banii din proiectul “Consolidarea capacităților instituționale ale Ministerului de Externe.” Donatori principali: Guvernul Norvegiei, Guvernul Suediei ș.a.m.d.

Domnul Marian Lupu:

Domnule Petrenco,

Este un mare talent al omului să se poată exprima compact.

Domnul Grigore Petrenco:

Solicităm, cu titlu de excepție, să fie inclus în ordinea de zi a ședinței de azi...

Domnul Marian Lupu:

Nu văd nici un fel de titlu de excepție. Nu vă supărați. Mergem mai departe. Microfonul nr.2, dacă doriți.

Domnul Ion Ceban – Frațiunea PCRM:

Domnule Președinte,

Eu foarte compact.

Domnul Marian Lupu:

Eu văd că voi nu prea stați bine cu Regulamentul, dragii mei. Și faptul că eu vă permit și peste două minute să vorbiți, nu înseamnă că trebuie să mergem de fiecare... Eu înțeleg, dar Parlamentul are o lege care se numește Regulament, Regulament. O să vă pun cronometrul de fiecare dată, dar o să fie dezavantajul dumneavoastră.

Microfonul nr.2.

Domnul Ion Ceban:

Domnule Președinte,

Foarte compact.

Eu cred și dumneavoastră știți foarte bine acest lucru, în acel local o masă pentru o singură persoană costă ...

Domnul Marian Lupu:

Domnule Ceban,

Dar de unde să știu, dacă nici nu știu despre ce local e vorba?

Domnul Ion Ceban:

... 500 de lei. Foarte rău că nu știți, pentru că sînteți Președintele Parlamentului.

Domnul Marian Lupu:

(*Rîde.*) Eu ar trebui să știu în ce restaurante se duc cei din ministere? Eu vă rog foarte mult.

Domnul Ion Ceban:

Foarte rău, domnule președinte. 500 de lei minimum la 150 de persoane, care cred că s-au odihnit acolo, minim vorbesc de Aparatul ministerului, acestea sînt 75 de mii de lei. Foarte compact. Cu 75 de mii de lei puteți întreține o școală care are insuficientă capacitate, să spunem așa, de contingent de elevi, pe parcursul aproape la un an de zile.

Deci cerem explicații în regim de urgență și cu titlu de excepție a domnului ministru Leancă, care nu are timp să vină aici, dar, spre regret, are timp să totalizeze tot felul de lucruri în localuri de lux. Compact?

Domnul Marian Lupu:

Extraordinar de compact. Sînteți bravo, domnule Ceban.

Domnul Ion Ceban:

Mulțumesc mult.

Domnul Marian Lupu:

Eu rog toți să ia exemplul.

Microfonul nr.3.

Doamna Inna Șupac – Frațiunea PCRM:

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Noi solicităm ca toate ministerele Guvernului Filat să-și prezinte informația amplă cu privire la așa-numite totalizări ale anului 2011. Fiindcă, din informațiile vehiculate, acum în Guvernul Filat își desfășoară un concurs sub genericul „Moldova fără sărăcie.” În situația în care majoritatea populației a Republicii Moldova nu are cu ce trăi și cu ce achita serviciile comunale, ministerele își concurează cine va cheltui o sumă mai mare de bani pentru așa-numite totalizări “a la cocos.”

Vă mulțumim.

Domnul Marian Lupu:

Da, și eu la fel.

Doar de procedură, domnule Petrenco, că ați avut deja o ieșire.

Microfonul nr.3, dar dacă nu ...

Domnul Grigore Petrenco:

Mulțumesc.

Foarte succint. Cu titlu de excepție, avem dreptul din partea Frațiunii să solicităm includerea în ordinea de zi a unei chestiuni sau ... Deci, în acest caz, noi

solicităm informația din partea Prim-ministrului Republicii Moldova, cum se gestionează fondurile europene care vin în țară? Cum a fost posibil ca, din proiectul finanțat de Guvernul Norvegiei și Suediei, Ministerul de Externe face chefuri în cele mai luxoase cluburi de noapte din capitală?

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Domnule Ceban,

Nu vă supărați. Nu, nici un fel de compact. Nu contează, Regulamentul nu specifică chestiunea. O ieșire, o luare de cuvânt, regulamentar a fost acordat timpul.

Stimați colegi,

Nu vă supărați.

Cu referință, poate să vă spun doar o singură chestie, la Ministerul de Externe. Bine. Este un subiect care noi, într-adevăr, nu că trebuie să-l discutăm, dar trebuie să atragem atenția. Fiindcă dintre foarte mulți miniștri, indiferent din care ministere, ca marea majoritatea din ei s-au prezentat cu diferite ocazii aici, în Parlament, cu prezentări de proiecte sau participarea la Ora întrebărilor – Ora Guvernului. Adevărul este că da, domnul ministru de externe este unul dintre puținii miniștri care niciodată nu a fost în această sală timp de doi ani de zile. Și e un lucru care cred că domnul ministru va face o anumită concluzie.

În rest, să vedem dacă mai sînt careva solicitări.

Microfonul nr.3.

Domnul Eduard Mușuc – Frațiunea PCRM:

Domnule Președinte,

Încă o dată reiterez solicitarea noastră de a include în ordinea de zi proiectul de Lege nr.2309. Vin cu această inițiativă în calitate de președinte al comisiei parlamentare care am aprobat raportul pentru cea de a doua lectură.

Și vreau să vă spun că consecințele vor fi negative, în primul rînd, pentru municipiul Chișinău. Deoarece, dacă nu se va restabili numărul necesar de consilieri municipali, nu va fi aprobat bugetul pentru anul viitor, nu vor fi aprobate deciziile privind rectificarea bugetului actual. Adică, această decizie, pe care vom aproba-o noi astăzi, adică dacă dumneavoastră nu veți examina acest proiect de lege, va avea consecințe negative de natură socială și economică care se vor reflecta asupra chișinăuienilor.

Noi insistăm ca acest proiect de lege să fie examinat, ca să nu fie folosite instanțele de judecată și diferite instituții publice pentru jocuri politice. Dar Comisia Electorală Centrală să-și onoreze toate obligațiunile în conformitate cu aceste modificări legislative.

Domnul Marian Lupu:

Am înregistrat.

Stimați colegi,

La ordinea de zi, din toate cele spuse din sală, Parlamentul este Parlament, Consiliul municipal sau consiliile locale sînt consiliile locale. Noi nu trebuie să

amestecăm lucrurile, noi avem agenda noastră, administrația publică locală își are agenda sa. Pe care motiv, din toate cele spuse, voi desprinde propunerea cu referință la proiectul nr.2835, fiindcă, într-adevăr, este o chestie tehnică, juridică, dar trebuie să ducă la o finalitate juridică a proceselor care s-au întâmplat în ziua de 16 decembrie, săptămîna trecută.

În acest context, nr.2835, propunerea domnului deputat Deliu. Cine este pentru includerea acestui subiect pe ordinea de zi rog să voteze. Majoritatea. Mulțumesc. Proiectul este acceptat.

Acum, pornim examinarea subiectelor incluse pe ordinea de zi. Începem cu acest proiect nr.2835. Vă rog, domnule Deliu, la tribuna centrală.

Stimații mei colegi,

Președintele ședinței decide dacă este cu titlu excepțional sau nu. Da, este una absolut tehnică, care dă o finalitate. Nu vă supărați. Eu nu vreau scandalurile de la Consiliul municipal să fie transferate în sală, noi le avem pe ale noastre suficiente.

Domnule Deliu,

Vă rog.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc.

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Permiteți-mi să vă prezint proiectul de Hotărîre nr.2835. Potrivit articolului 78 din Constituția Republicii Moldova și articolului 1 din Legea nr.1234 cu privire la procedura de alegere a Președintelui Republicii Moldova, Președintele este ales de Parlament prin vot secret.

În conformitate cu actele legislative sus-menționate, dacă la turul întâi de scrutin, în urma votării candidatului pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, aceasta nu a acumulat votul a 3/5 din numărul deputaților aleși, se organizează alegeri repetate.

De asemenea, în temeiul procesului-verbal nr.5 și a Hotărîrii nr.54 a Comisiei speciale de desfășurare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, Parlamentul Republicii Moldova urmează să adopte o Hotărîre cu privire la rezultatele alegerilor pentru funcția de Președinte, ce au avut loc la data de 16 decembrie 2011.

Dat fiind faptul că, la data de 16 decembrie 2011, în conformitate cu procesul-verbal de totalizare a rezultatelor votării pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, candidatul pentru funcția de Președinte nu a acumulat numărul necesar de voturi, Legislativul urmează să adopte prezentul proiect de hotărîre prin care, de fapt, procedura alegerilor ordinare capătă o finalitate logică și care dă curs prevederilor constituționale.

Și acum permiteți-mi să vă prezint nemijlocit proiectul de hotărîre.

În temeiul articolului 78 din Constituția Republicii Moldova și a articolelor 9 și 11 din Legea nr.1234 din 22 septembrie 2000 cu privire la procedura de alegere a Președintelui Republicii Moldova, Parlamentul adoptă prezenta hotărîre:

1. Se ia act de informația privind totalizarea rezultatelor votării, prezentată de Comisia specială de desfășurare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova.

2. Se constată că, în urma alegerilor ordinare din 16 decembrie 2011, Președintele Republicii Moldova nu a fost ales.

Prezenta hotărîre intră în vigoare la data adoptării.

Domnul Marian Lupu:

Întrebări?

Da, domnule Reșetnciov,

Vă rog.

Domnul Artur Reșetnicov:

Mulțumesc.

Domnule autor și președinte al Comisiei de alegere a Președintelui,

Eu văd că, prin acest proiect de lege, cirul și farsa cu alegerea Președintelui continue. O săptămînă în urmă, în cadrul ședinței Comisiei de alegere a Președintelui, și eu vreau ca tot forul legislativ să cunoască, dumneavoastră vă băteți cu pumnul în piept și ați spus că nu este necesară nici o hotărîre, pentru că legea și Constituția prevăd că Parlamentul adoptă o hotărîre și o transmite Curții Constituționale în cazul în care este ales Președintele. Dacă nu este ales Președintele, se purcede la alegeri repetate.

Acum, eu nu știu cum de nu vi-i rușine să veniți cu acest proiect, dar întrebarea mea constă în aceea, ați făcut referință că, în decurs de o săptămînă de cînd a eșuat acest scrutin prezidențial, ați studiat nu Constituția Moldovei și Legea despre alegerea Președintelui, dar ați studiat practica internațională. Iată, eu vă rog, să explicați deputaților, ce fel de practică internațională ați studiat?

Domnul Tudor Deliu:

Deci, în primul rînd, domnule vicepreședinte, membru al comisiei, vreau să vă reamintesc că la ședința Comisiei speciale eu am propus trei proiecte de hotărîre. La insistența personală a dumneavoastră noi am scos de pe ordinea de zi celelalte două proiecte de hotărîre care veneau să confirme că Președintele nu a fost ales și un alt proiect că nu au participat 3/5, dacă vă aduceți aminte.

Respectiv, în ședința Comisiei de totalizare a alegerilor eu iarăși am pus întrebarea: ce facem? Atunci cînd domnul Președinte al Parlamentului, după audierea raportului a întreat: ce-i de făcut? În sală au fost păreri diferite.

Domnul Creangă a spus că trebuie să luăm act de această informație. Cineva din sală spunea că hotărîre.

Acum vă spun din practica internațională. Nu există parlamente care să adopte acte legislative verbale. Noi atunci am luat act de cunoștință. Prin ce am luat noi act de cunoștință? Ca să luăm act de cunoștință, trebuie s-o facem printr-un act legislativ. Iar actul legislativ, în conformitate cu Legea nr.780 privind actele legislative, este o hotărîre de Parlament.

Și noi astăzi nu facem decât constatăm că se ia act de informație și se constată că Președintele nu a fost ales. Este realitatea pe care trebuie s-o confirmăm printr-un act legislativ – hotărâre de Parlament.

Domnul Marian Lupu:

Cine a fost primul la microfon? Bine.

Microfonul nr.2 și apoi...

Domnul Anatolie Zagorodnî – Frațiunea PCRM:

Da, mulțumesc.

Stimate domnule președinte al Comisiei speciale de alegere a Președintelui,

Dacă dumneavoastră ați ieșit cu această inițiativă cu titlu de concretizare a ceea ce ați spus dumneavoastră, vreau și eu să concretizez printr-o întrebare unele momente tehnice, așa cum v-ați exprimat dumneavoastră, dacă acest proiect de hotărâre nu are scopul de a tergiversa turul doi de alegere a Șefului statului? Și vreau să vă întreb pur pentru ca să cunoască tot forul legislativ și să nu lăsăm loc de interpretare: de când decurge termenul de 30 de zile, din data de 16 decembrie sau din data de astăzi, de când veți aproba proiectul de hotărâre?

Fiindcă, în cazul acesta, să nu trezească și să nu lăsăm loc pentru interpretări, mai ales la nivel de conducere a partidului dumneavoastră. Prim-ministrul Filat, care tot iese și spune că a fost o greșală când s-a stabilit data de 16 decembrie pentru primul tur al alegerii Președintelui.

De aceea, vă rog să răspundeți succint: de când decurge termenul de 30 de zile? Pentru ca noi să cunoaștem și să fie clar.

Domnul Tudor Deliu:

Da, mulțumesc, domnule deputat.

În primul rând, eu, ca președinte al Comisiei speciale, urmează să prezint în arhiva Parlamentului toate documentele și eu nu vreau să nu fie actul de finalitate, de aceea a venit și această hotărâre.

În ceea ce privește de când se stabilesc 30 de zile. În conformitate cu prevederile constituționale, articolul 78, și a Legii privind procedura de alegere a Președintelui Republicii Moldova, 30 de zile se stabilesc din ziua în care au avut loc alegerile ordinare, deci, respectiv, de la data de 16 decembrie.

Domnul Marian Lupu:

Da. Microfonul nr.4.

Domnul Mihai Godea:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule președinte al Comisiei speciale,

Dumneavoastră ori în nota informativă, ori în preambulul proiectului de hotărâre, nu știu, pentru că nu am documentul la mână, ca să vorbesc precis, ați menționat că președintele ... ați citat din Constituție: Președintele se alege prin vot secret.

Secretul votului la 16 decembrie nu a fost asigurat. Întrebarea mea este: considerați legală încercarea de alegere a Președintelui în condițiile în care Constituția nu a fost respectată?

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc, domnule deputat.

Domnul Mihai Godea:

Și ați adoptat și o hotărâre a comisiei în acest sens.

Domnul Tudor Deliu:

Dacă vă aduceți aminte, anume de aici am vrut să pornesc, că noi, la ședința Comisiei speciale, la insistența mea personală, cred că n-o să-mi dea să mint colegii din comisie, am inclus că se interzice demonstrarea buletinelor de vot. Și aceasta a fost adoptată printr-o hotărâre a Comisiei speciale, susținută nu unanim, deci voturile au fost 6 la 2 în susținerea acestei hotărâri.

De aceea, noi, Comisia specială, am avertizat și am anunțat deputații că se interzice demonstrarea buletinelor. Dar noi nu putem să răspundem despre consecințele care au avut loc, deoarece comisia nu este abilitată cu acest drept.

Domnul Mihai Godea:

Dar totuși considerați legală sau nu? Opinia dumneavoastră ca membru al Comisiei juridice a Parlamentului.

Domnul Tudor Deliu:

Eu consider că dura lex sed lex.

Domnul Mihai Godea:

Am înțeles.

Domnul Tudor Deliu:

Legea e lege.

Domnul Mihai Godea:

Răspunsul este unul la vedere.

Vă rog să mă înscrieți cu o luare de cuvânt.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.3.

Doamna Zinaida Chistruga – Frațiunea PCRM:

Domnule Deliu,

Noi știm despre decizia luată de comisie și vă întreb: de ce dumneavoastră... ce ați întreprins dumneavoastră în calitate de președinte al comisiei pentru a opri

acel dezastru care a fost deschis de însuși Președintele Parlamentului? Și dumneavoastră ați demonstrat buletinul.

Noi, deputații din partea PCRM, cât am putut, am preîntîmpinat deputații și am rugat să nu încalce Constituția. Ce ați făcut dumneavoastră în calitate de președinte al comisiei pentru a opri această fărădelege?

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc, doamnă deputat Chistruga.

Într-adevăr, aveți dreptate. Și eu personal am demonstrat buletinul, chiar dacă la o emisiune televizată, pe urmă am ... nu că m-am justificat, am spus că am făcut acest gest, chiar dacă părerea mea contravine procedurilor legale al votului secret.

Aunci cînd dumneavoastră m-ați rugat, fiindcă eu țin minte, ca să fac observație deputaților să nu demonstreze buletinele, eu m-am adresat deputaților, dar nu am putut să întrerup această procedură, dat fiind faptul că nu eram abilitat cu această putere.

Doamna Zinaida Chistruga:

Dumneavoastră ați putut foarte ușor să convocați membrii comisiei, care erau în raza de 4 – 5 metri unul de la altul, și se putea de convocat, de oprit pe două minute procedura și de o încadrat în cerințele constituționale. Nu ați făcut acest lucru.

Domnul Tudor Deliu:

Doamnă deputat,

Deci chiar se convoca ad-hoc ședința comisiei, eu cred că noi nu am putut să împiedicăm aceste proceduri. Părerea mea, dacă cineva constată că au fost încălcate prevederile votului secret, nu au decît ca să atace procedura votării la instanțele abilitate, ca să se pronunțe.

Doamna Zinaida Chistruga:

Noi să înțelegem așa: dacă cineva are de gînd să încalce Constituția, s-o facă sănătoși, noi îi vom susține.

Domnul Tudor Deliu:

Nicidecum. Dar nu am putut să-i ținem de mîină, doamnă Chistruga.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.3.

Domnul Vadim Mișin – Frațiunea PCRM:

Спасибо, господин Председатель.

Первое. Я считаю, что абсолютно нет необходимости в сегодняшнем постановлении, которое нам сейчас пытается председатель комиссии изобрести. Дело в том, что из парламентской практики не только молдавского, но и подавляющего большинства европейских парламентов на

любом заседании Парламента ведется стенограмма. Стенограмма является официальным документом каждого заседания. И если Парламент принял к сведению то или иное сообщение, это отражается в стенограмме и это вполне достаточно и нет необходимости вам провозглашать, что мы что-то сказали устно. Мы ничего не сказали устно. Парламент принял к сведению, это отражено в стенограмме и не надо изобретать лишнюю бумажку.

И теперь у меня к вам вопрос. Господин председатель комиссии, почему, видя явное нарушение, понимая его как юрист и председатель комиссии, вы не остановили голосование? Вы обязаны были это сделать, остановить голосование и прекратить явное нарушение конституционной, повторяю, конституционной нормы. Почему этого не произошло?

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc, domnule deputat.

Tot timpul am stimat și am apreciat părerile dumneavoastră, sincer vă zic. În ceea ce privește stenograma. Eu aici nu aș fi de acord cu dumneavoastră, fiindcă stenograma nu face parte din actele legislative. În Legea nr.780 se prevede expres care sînt actele legislative. Stenograma doar este o confirmare a ședinței, ceea ce s-a făcut în ședință, ca mai apoi să poată fi contrapusă, dacă există o neînțelegere.

Și acum de ce a fost nevoie de această hotărîre? Eu mă conving încă o dată despre necesitatea ei, deoarece astăzi din sală, inclusiv dumneavoastră mi-ați pus întrebarea: de ce nu a fost întreruptă procedura de vot, dacă au fost încălcate prevederile constituționale de vot secret? Eu nu știu de ce. Dar cred că, poate, chiar și colegii din Frațiunea Partidului Comuniștilor trebuie să aibă un temei ca să poată ataca alegerea Președintelui în cazul de față, însă nu pot ataca în baza unei stenograme. Trebuie să existe un act.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.3.

Domnul Vadim Mișin:

Извините, господин председатель комиссии. Все атаки в Конституционный суд, сколько их было и которые касались хода ведения заседания Парламента, Конституционный Суд за основу брал стенограмму Парламента и больше ничего. К вашему сведению, стенограмма Парламента является официальным документом даже для Конституционного Суда.

Поэтому то, что Президент Республики Молдова был такого-то числа не избран, мы констатировали в Парламенте, и больше никакого законодательного или подзаконного акта в данном случае мы считаем, не надо. В данном случае вы вносите искусственно притянутый документ, никому не нужный, который может способствовать только в ведению определенного дисбаланса в эту процедуру.

Domnul Marian Lupu:

Bine.

Domnul Vadim Mișin:

Она завершена тем, что мы приняли к сведению сообщение вашей комиссии.

Domnul Tudor Deliu:

Eu totuși rămân pe poziția că nu poți ataca stenograma în Curtea Constituțională. În Curtea Constituțională se atacă acte legislative.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.5.

Domnul Victor Popa – Frațiunea PL:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Impune aici patosul cu care vorbesc acei care nu au participat la procesul de votare. Mai mult decât atât, domnul Reșetnicov, ca vicepreședinte al Parlamentului, ca membru al Comisiei pentru organizarea alegerilor, care nici el nu a participat în procesul de votare, ce drept aveți dumneavoastră să veniți aici să ne învățați cum trebuie organizat procesul votării?

Mai mult, domnule Președinte, dacă și la alegerile repetate Frațiunea Partidului Comuniștilor nu va participa, noi vom propune de a exclude din Comisia specială acești membri care ocupă numai poziția de observatori.

Cît privește secretul votului. Cu toată responsabilitatea, domnule Mișin și ceilalți, vreau să vă spun că secretul votului se exercită în cabina de vot. Noi am avut cabine, cabinele au fost opace, secretul votului nu a fost încălcat.

Cît privește ieșirea din cabină cu buletinul de vot. Pe mine personal mă privește divulg eu acest secret sau nu-l divulg. Nu există azi normă care ar spune, că în cazul în care eu divulg secretul votului, el este declarat nevalabil. Nu există normă care mi-ar interzice mie să divulg secretul votului. Deci dreptul de a vota este o facultate și nu este o obligație. Dacă ar fi fost o obligație, atunci ar veni și responsabilitatea. Așa că totul este normal din acest punct de vedere.

Eu consider că hotărîrea de astăzi este normală, legală, deoarece articolul 10 prevede că alegerile au loc în cel mult 30 de zile de la ultimele alegeri ordinare. Și atunci Parlamentul trebuie să aibă o bază legală, o hotărîre care se adoptă în baza deciziei pe care a luat-o Comisia pentru alegeri.

Următoarea hotărîre a Parlamentului va fi stabilirea datei alegerilor, conform normei legale. Eu propun să adoptăm acest proiect de hotărîre, pe care îl propune Comisia pentru alegerile Președintelui.

Domnul Marian Lupu:

De acord.

Domnule Mișin ...

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc, domnule Popa.

Domnul Marian Lupu:

... eu am să vă rog scurt. Fiindcă îmi expun opinia mea, nu sînt jurist, nu sînt expert în domeniu, dar și dumneavoastră simțiți și vedeți că este, de fapt, mai mult un subiect care vizează o normă tehnică într-un fel. Să nu facem chiar prea multe discuții și dezbateri de ordin juridic, fiindcă îmi pare că nici nu prea merită lucrul acesta.

Microfonul nr.3.

Calibrul documentului am în vedere. Este un document tehnico-juridic. Așa-i, domnule Deliu?

Domnul Vadim Mișin:

Спасибо, господин Председатель.

Я очень внимательно выслушал мнение господина Попа и для меня оно остается просто мнением. Вот как раз в данном случае, уважаемый коллега, вы перепутали божье с праведным, потому что участвовать или не участвовать в выборах, в голосовании – это мое право как депутата, право, повторяю. А вот тайное голосование – это закрепленная конституционно обязанность государства обеспечить тайное голосование.

Я с вами согласен, что тайное голосование в преломление к одному индивидууму, к одному депутату – он может его не соблюдать. Да, конституционно может. Но нигде, ни в одном юридическом документе не написано, что тайное голосование – это только кабина. Ничего подобного. Это измышление господина Попа. Мы очень рады, что он философствует, но ничего более.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.2.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc.

Domnule Deliu,

O simplă întrebare, poate, tot de ordin tehnic. Cunoașteți dumneavoastră dacă anterior, la procedurile anterioare de alegere a Șefului statului, cînd Șeful statului nu a fost ales, au fost aprobate astfel de hotărîri? Și dacă nu, a avut acest act careva consecințe de ordin juridic ulterior, inclusiv prin intermediul Curții Constituționale?

Domnul Tudor Deliu:

Da. Mulțumesc.

Mulțumesc, domnule deputat Sîrbu.

Vreau să vă zic că eu am studiat foarte bine stenogramele tuturor alegerilor Președintelui Republicii Moldova și chiar vreau să zic că, în momentul în care la funcția de deputat în Republica Moldova, data nu îmi aduc precis aminte, au fost înaintați doamna Greceanîi și domnul Gropa, am studiat această stenogramă și chiar vreau să vă zic, să vă citesc așa, din memorie că atunci Parlamentul a adoptat

o hotărîre, ba mai mult, chiar dacă nu era în ordinea de zi inclusă stabilirea unei noi date a alegerilor, tot la ședința aceea au adoptat și o hotărîre de stabilire a unei noi date a alegerilor sau a alegerilor repetate, cer scuze, și, respectiv, formarea comisiei, fapt care în stenogramă se menționează că a fost pe atunci criticat de către deputatul Nagacevschi, fiind propusă de a fi retrasă din ordinea de zi. Deci au fost în Parlamentul Republicii Moldova așa exemple.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.3.

Doamna Galina Balmoș – Frațiunea PCRM:

Mulțumesc.

Să înțeleg, domnule Deliu, că acesta este un element de joc. Pentru că dumneavoastră aveți nevoie de acest act normativ, ca să vă deschidă mâinile pentru a ataca în Curtea Constituțională procedura de alegere a Președintelui, pe care dumneavoastră tot o calificați ca fiind una anticonstituțională prin faptul că au fost impuți toți deputații să-și arate votul. Să aveți o cale de a ataca această procedură și, ca urmare, o tergiversare a procesului de alegere a Președintelui Statului.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc.

Doamnă deputat,

Vreau să vă zic că, în Parlament, în comparație cu unii, noi nu ne jucăm. Alta e, dacă ați auzit atent textul acestei hotărîri, noi doar am constatat că se ia act de procesul-verbal de totalizare a alegerilor și se constată că, în urma alegerilor, Președintele nu a fost ales. Această hotărîre trebuie să servească drept temei pentru stabilirea datei alegerilor repetate.

În ceea ce privește a doua întrebare, că poate? Eu nu pot să răspund cu poate. Cu atât mai mult, că văd că cele mai multe obiecții la procedura de vot secret în alegerea Președintelui este din partea reprezentanților Frațiunii Partidului Comuniștilor. Și eu nu ar trebui să le lezez lor dreptul de atac al acestei hotărîri, dacă ei o doresc.

Doamna Galina Balmoș:

Dumneavoastră vă contraziceți. La început ați spus că nu poate fi obiectul atacului la Curtea Constituțională un vot expus oral și acum ziceți că nu ați făcut-o pentru acest moment.

Domnul Tudor Deliu:

Eu, ca președinte al comisiei, am constatat faptul.

Doamna Galina Balmoș:

Vă mulțumesc.

Nu mai am nevoie de comentariile dumneavoastră.

Domnul Tudor Deliu:

Eu am constatat faptul nealegerii Președintelui. Nu eu, dar Parlamentul v-a constatat.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.4.

Domnul Mihai Godea:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Eu vreau să le reamintesc colegilor din Partidul Comuniștilor că atunci când spun că nu există în practica parlamentară un asemenea tip de hotărâre, ei greșesc. Eu aș vrea să-i amintesc și domnului Mișin că, în 2009, Parlamentul a adoptat o hotărâre, prin care a confirmat sau a acceptat procesul-verbal nr.6, atunci, în procesul de alegere a Președintelui. Există un asemenea precedent, domnule Mișin.

Domnul Marian Lupu:

De fapt, întrebarea aceasta a fost cred că adresată nu de domnul Mișin, dar de domnul Sîrbu. Dar e temei pentru replică.

Da, microfonul nr.3.

Domnul Vadim Mișin:

Спасибо, господин Председатель.

Спасибо, господин Годя.

Но хочу напомнить вам, что молдавский Парламент начался не с 2009 года, он существовал и до этого, и существовал очень серьезно.

Комиссия, которую представляет господин Делиу, в результате так называемых выборов, если вы их считаете выборами – на здоровье вам, сделала свой протокол, был же итоговый протокол комиссии. И господин Делиу здесь, перед Парламентом, выступил и доложил Парламенту протокол комиссии, а Парламент принял его к сведению. Зачем сейчас выдумываете?

Почему никто в этот микрофон не хочет сказать, в том числе господин Делиу, опытный юрист, что вы это делаете специально, чтобы организовать протест в Конституционный суд и поиграться еще месяц-два-три, сколько вам вздумается. Кому это надо? Что вы играетесь? Вы же играетесь сейчас не с Парламентом, вы играете уже с народом.

Domnul Marian Lupu:

Vadim Nicolaevici ...

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc.

Domnule Mișin,

Sincer să vă spun, eu fac doar o constatare a rezultatelor alegerilor și nicidecum nu mă duc la gândul că pot să fac ceea ce propuneți dumneavoastră. Asta este părerea mea personală.

Mulțumesc.

Domnule Mișin,

Sincer să vă spun, eu fac doar o constatare a rezultatelor alegerii și nicidecum nu mă duc la gândul că pot să fac ceea ce propuneți dumneavoastră.

Asta este părerea mea personală.

Domnul Marian Lupu:

Da, domnule Deliu, vă mulțumesc.

Înainte de procedura de vot, luare de cuvânt. A, comisia mai are, da? Eu cred că-i subiectul, dragii meu, aduceți-vă aminte, ieri noi am votat un proiect de hotărîre de Parlament foarte simplu, tehnic, însă nu putem să evităm regulamentul acordarea timpului pentru luări de cuvânt înainte de procedura de vot.

Domnule Godea,

V-ați înscris. Am înțeles corect?

Domnul Mihai Godea:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

N-o să utilizez timpul meu regulamentar de 7 minute, o să fiu mult mai succint. Dezbaterile acestui proiect de hotărîre sînt semnificative, după cum și semnificativ a fost și modul de alegere sau primul tur al alegerilor prezidențiale care, în opinia mea, au fost marcate de o neîncredere totală atît a celor care au participat, cît și acelor care au refuzat să participe.

Neîncrederea a fost și între componentele Alianței, pentru că au fost obligați să demonstreze buletinele de vot. Neîncredere a fost și între deputații Frațiunii din opoziție, care s-au ținut grămăjoară, pentru ca nu cumva cineva să dea bir cu fugiții și să participe la alegerile prezidențiale.

Am participat la alegeri și am respectat întocmai prevederile Constituției și hotărîrile Comisiei speciale de alegere a Președintelui, situîndu-mă în așa fel în afara și deasupra jocurilor politice care pe le urmărim de multă vreme aici, în Parlamentul Republicii Moldova.

Sigur că Președintele Republicii Moldova trebuie ales, sigur că alegerile anticipate trebuie evitate, dacă dorim sincer să nu împingem țara la marginea prăpastiei sau chiar în prăpastie.

Doar că, stimați colegi, este dreptul nostru constituțional de a alege Președintele. Pentru următoarea etapă, să ne reculegem un pic, să vedem dacă mai există loc de încredere reciprocă, dacă există loc pentru realizarea celor asumate în fața alegătorilor, nu în fața noastră sau în fața Parlamentului Republicii Moldova, și să încercăm cu puțină demnitate să mergem înainte, cu puțină conștientizare a situației, de fapt, în care se află Republica Moldova și cetățenii acestei țări.

În cazul în care Parlamentul va adopta acest proiect de hotărîre, în calitatea mea de deputat în Parlamentul Republicii Moldova, în afara oricărui joc politic, îmi rezerv dreptul să atac la Curtea Constituțională modalitatea de alegere a Președintelui Republicii Moldova, pentru că deputații trebuie să dea exemplu de legalitate, de respect față de lege și față de Constituție și nu sînt sau sînt primii care

trebuie să îndeplinească ad litteram buchea și spiritul Legii Supreme și legislației țării.

Din acest considerent, am insistat să ies la tribuna centrală și să fac acest anunț.

Vă mulțumesc pentru atenție.

Domnul Marian Lupu:

Stimați colegi,

Proiectul nr. 2835. Cine este pentru aprobarea acestui proiect rog să voteze. Majoritatea. Vă mulțumesc. Proiectul este aprobat.

Doar de procedură, stimată colegă.

Microfonul nr.3.

Doamna Galina Balmoș:

Mulțumesc.

Aș vrea să zic întregului corp de deputați că noi avem o informație neoficială că domnul Godea astăzi înaintează adresarea în Curtea Constituțională la tema la care ne-am referit noi anterior. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.4.

Domnul Mihai Godea:

Cu titlu de replică. Partidul Comuniștilor ne-au obișnuit, în ultimii 10 ani, cu practica minciunii. Este o mostră a minciunii sfruntate la care recurge Frațiunea Partidului Comuniștilor.

Doamnă Balmoș,

Și pentru dumneavoastră, nu am pregătit încă, pentru că habar nu aveam că va fi un asemenea proiect de hotărâre și nici nu a fost difuzat, contrar Regulamentului și practicii parlamentare.

Și să nu credeți că o sesizare la Curtea Constituțională poate fi elaborată în două ore. Eu sper până luni, marți, împreună cu colegii juriști, să elaborez acest document și să-l depunem la Curte.

Vă mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Avansăm, stimați colegi.

Următorul subiect. Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Pachetul de legi care vizează politica fiscală pe anul viitor.

Proiectul nr. 2248, lectura a doua. Rog comisia.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Stimați colegi,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege nr. 2248 pentru lectura a doua. Pe parcursul examinării în comisie au parvenit amendamente

de la deputați, biroul... Direcția juridică, fracțiunile parlamentare, toate aceste amendamente dumneavoastră le aveți în sinteza care are peste 200 de pagini.

Comisia s-a expus pe fiecare amendament. Există o singură excepție, care trebuie s-o dau citirii. La pagina 71, amendamentul domnului Oleg Reidman, articolul 123¹, care, inițial, nu se acceptase. Astăzi, comisia a considerat că este acceptat.

De aceea, pentru stenogramă, acest amendament este acceptat.

De asemenea, comisia a discutat că ar fi foarte bine, și aceasta este doar pentru stenogramă, nu va intra în textul legii, ca Guvernul, în 3 luni de zile, să informeze Parlamentul privind modalitatea de raportare și conținutul facturilor ce se vor efectua în registrul electronic al facturilor fiscale.

Este o noțiune nouă, de aceea ei vor veni și ne vor informa ce va fi acest lucru, în termen de 3 luni de zile.

Pornind de la toate acestea, Comisia propune ca Parlamentul să voteze proiectul de Lege nr. 2248, ținând cont de sinteza alăturată și de ceea ce am spus eu referitor la articolul 123¹.

Domnul Marian Lupu:

Da, mulțumesc.

Propuneri în lectura a doua. Cine a fost primul? Dacă nu greșesc, microfonul nr.3.

Domnul Oleg Reidman:

Спасибо.

Во-первых, вопрос господину председателю. Каков был результат голосования по предложенному мною второму допол... второму изменению к фискальной политике в отношении налогообложения акцизами сигарет с фильтром.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Nu a... Domnule Reidman,

Vreau să vă reamintesc că noi am avut astăzi două ședințe ale comisiei. La a doua ședință nu s-a examinat acest lucru.

Domnul Oleg Reidman:

Хочу обратить внимание Председателя Парламента на характер организации работы комиссии по экономике, бюджету и финансов. Значит, голосование большинством по моему второму предложению было совершенно необосновано.

Господином председателем не защитана, было закрыто, было закрыто заседание, и объявлено сразу же второе.

Такими методами, так сказать кулуарными междусобойчиками, такие важные документы принимать нельзя. Тем более, что второе мое предложение, которое я внесу сейчас в пленарное заседание, обеспечивает дополнительными доходами наш бюджет.

Спасибо.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Eu vă mulțumesc.

Domnule deputat,

Comisia se expune, dar plenul Parlamentului este cel care decide. Dumneavoastră aveți tot dreptul ca atunci când aveți un amendament să-l propuneți în plenul Parlamentului.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.4.

Domnul Mihai Godea:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule președinte Ioniță,

Eu am făcut mai multe amendamente. Nu a fost acceptat nici unul. Asta îmi dă dreptul să nu susțin acest proiect de lege. Dar am o întrebare pentru dumneavoastră, ca președinte al comisiei.

Pagina 169, amendamentul cu modificarea articolului 199 din Codul vamal, cu produsele agricole perisate, am propus reducerea acestui termen de la 3 zile la 12 ore. Și argumentarea comisiei e sub orice limită. De ce n-a fost acceptat acest... și insist să fie supus votului plenului Parlamentului.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Audiind deci amendamentul care este la pagina care...?

Domnul Mihai Godea:

168, pardon. Articolul 199 din Codul vamal.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Doar vreau să vă spun, domnule deputat, dacă nu mă înșală memoria, la acest capitol există un amendament al altui deputat.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.1.

Domnul Veaceslav Negruța:

Mulțumesc.

Stimați domni deputați,

În Codul vamal scrie: pînă la 3 zile, dar în practică, din experiență astfel de produse sînt vămuite sau trec toate procedurile în jumătate de zi.

Mulțumesc.

Domnul Mihai Godea:

Domnule ministru,

Eu știu că scrie în Cod pînă la 3 zile și practica pe care o avem noi diferă de practica pe care o aveți dumneavoastră.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Domnule deputat...

Domnul Mihai Godea:

Sau cel puțin informația. De aceea, o să insist să fie supus votului.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Comisa ...a acceptat...

Domnul Mihai Godea:

Eu nu mai vorbesc de alte amendamente, mult mai complicate. Cred că discuțiile au fost foarte aprinse, se vor referi și alții.

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Da, potrivit normelor Regulamentului, sînt obligat să supun votului propunerea evocată de deputatul Godea, microfonul nr.4.

Cine este pentru a susține această propunere rog să voteze. Un vot. Propunerea nu a trecut.

Microfonul nr.3.

Domnul Veaceslav Bondari – Frațiunea PCRM:

Domnule președinte,

Comisia agricultură și industrie alimentară a propus în pagina 123 ca să nu fie majorată taxa pentru folosirea drumurilor pentru tehnica, am în vedere, folosită în procesul agriculturii. Și de aici... aici e dat răspuns că nu se acceptă din pricină că tractoarele agricole nu fac obiectul acestei taxe.

Dar noi, din pricină că în articolul 338 alineatul (2)e scris că nu se impozitează tehnica asta. Da noi avem legea pentru punere în aplicare a titlului 9 articolul 3 alineatul (2) unde scutirea aceasta, pentru folosirea drumurilor pentru întreprinderile agricole numai pînă în anul 2010 și atît.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.1.

Domnul Victor Barbăneagră – viceministru al finanțelor:

Onorat Parlament,

Deci, într-adevăr, punerea în aplicare a titlului respectiv spune că pînă la 31 decembrie 2010, dar el și-a pierdut de acum actualitatea și în vigoare este titlul respectiv, articolul 308 despre care noi am vorbit. Și, într-adevăr, comisia a

apreciat corect aici, că nu este motiv de a face modificare. Rămîne în vigoare, tractoarele agricole sau pentru lucrările agricole nu vor plăti taxa rutieră.

Domnul Veaceslav Bondari:

Dacă în așa mod...

Domnul Veaceslav Ioniță:

Domnule...

Domnul Veaceslav Bondari:

Iese că tractoarele nu, dar toată tehnica cu autopropulsie plătește așa cum a rămas din prima propunere.

Așa de înțeles, domnule viceministru?

Domnul Veaceslav Negruța:

Păi, nu corect ați înțeles. E vorba de toată tehnica care se folosește în scopuri agricole, inclusiv cea cu propulsie este scutită.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Este scutirea.

Domnul Veaceslav Bondari:

În lege nu scrie aceasta, numai despre tractoare este vorba.

Domnul Marian Lupu:

Domnule Bondari...

Domnul Veaceslav Ioniță:

Domnule deputat,

Vă...

Domnul Marian Lupu:

Deci noi, colegul dumneavoastră, domnul Mișin, acum, 10 minute în urmă vorbea despre importanța juridică a ceea ce se numește stenograma plenului Parlamentului. Este document oficial și aceste răspunsuri nu rămîn doar răspunsuri în gol, ele sînt fixate.

Deci lucrul acesta trebuie să vină și să vă ofere încă o garanție că cele spuse nu sînt.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Așa este, domnule deputat.

Domnul Marian Lupu:

Nu sînt lucruri care nu coincid cu adevărul.

Microfonul nr.2.

Doamna Zinaida Chistruga:

Domnule președinte al comisiei,

Eu vă rog insistent să informați deputații Parlamentului despre votarea la ședința comisiei a propunerii domnului Reidman. Numeric, câți deputați din câți au susținut propunerea domnului Reidman.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Doamnă deputat,

Eu, în plenul Parlamentului, prezint sinteza comisiei votată în final, ținând cont de voturile precedente.

Sinteza pe care o aveți în față, aceasta este. Eu prezint sinteza și raportul, dar nu activitatea comisiei.

Doamna Zinaida Chistruga:

Domnule președinte...

Domnul Veaceslav Ioniță:

Nu vă supărați...

Doamna Zinaida Chistruga:

A fost o propunere concretă și a fost o votare concretă. Dumneavoastră faceți diverse jocuri pentru a vă menține foarte bine pe segmentul contrabandei cu țigări.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Doamnă deputat...

Doamna Zinaida Chistruga:

Asta ați făcut astăzi.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Doamnă deputat...

Domnul Marian Lupu:

Stimați...

Doamna Zinaida Chistruga:

Cred că o să aveți mulțumiri de la partidul dumneavoastră.

Domnul Marian Lupu:

Stimați colegi,

Eu, iată ce vă rog, sîntem la lectura a doua.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Dacă sînt amendamentele, puteți propune la vot.

Domnul Marian Lupu:

Propuneri la vot, amendamentele.
Microfonul nr.5.

Domnul Valeriu Munteanu:

Domnule președinte al comisiei,

Noi apreciem efortul pe care l-a făcut comisia, condusă de dumneavoastră, alături de colegii din Alianță, pentru a duce la o normalitate acest proiect de lege. Noi am propus un amendament, împreună cu colegul Bodrug, îl aveți în sinteză, la pagina 147, privind permiterea importului autoturismelor până la 10 ani.

Nu sîntem mulțumiți de argumentele pe care le-am văzut, privind excluderea acestui amendament. Noi considerăm că nu este doar oportun, ci și necesară această modificare în legislație. Am nevoie de explicații și după care noi să insistăm ca acest amendament să fie supus votului în plenul Parlamentului.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Domnule deputat,

Deci pe lângă explicația care este aici, puteți, desigur, că este posibil. noi nu mergem după directivele Uniunii Europene, ca să fie cu euro 5, euro 6. Dacă se dorește, putem să introducem norma aceasta – euro 5. 10 ani – euro 5, dacă doriți.

Domnul Valeriu Munteanu:

Răspunsul este insuficient, domnule Ioniță, pentru noi de un an de zile discutăm pe această...

Domnul Veaceslav Ioniță:

E clar.

Domnul Valeriu Munteanu:

Pe această temă și nu...

Domnul Veaceslav Ioniță:

Deci comisia va accepta...

Domnul Valeriu Munteanu:

...că este. Noi insistăm să fie pus la vot.

Domnul Veaceslav Ioniță:

E clar.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.4.

Domnul Igor Dodon:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

În primul rînd, stimați colegi, cred că este în premieră, însă deja specific pentru Alianța de guvernare, cînd atît de rapid se aprobă în primă lectură. Se discută doar jumate de oră sau două zile cîte jumate de oră în comisia parlamentară și se propune politica fiscală pentru lectura a doua.

Vreau să reiterez încă o dată ceea ce am spus de la tribuna centrală.

Stimați colegi din Alianță,

Veți reveni la această politică fiscală, dacă veți avea posibilitate pe parcursul anului următor. De ce spun, dacă veți avea posibilitate, pentru că cred că va fi altă alianță de guvernare.

Domnul Marian Lupu:

La subiect, stimate coleg.

Domnul Igor Dodon:

Și cîteva propuneri înaintate de grupul parlamentar al socialiștilor care nu au fost susținute, aș vrea să fie supuse votului.

Eu o să le citesc pe fiecare și, domnule Președinte, puneți la vot și ca să fie mai rapid.

Domnul Marian Lupu:

Conveier, da.

Domnul Igor Dodon:

Prima propunere a fost păstrarea cotei zero pentru venitul impozitului... cotei zero a impozitului pentru venitul reinvestit de către agenții economici.

Eu vreau să puneți la vot și eu vreau să văd care este poziția, inclusiv a foștilor colegi din Frațiunea PCR.

Domnul Marian Lupu:

Regulamentar, supun votului propunerile înaintate, dar neacceptate de... A, ... acesta-i Regulamentul, ce să faci... (*Rumoare în sală.*)

Domnul Igor Dodon:

La vot.

Domnul Marian Lupu:

Eu nu prea am aici marjă de manevră, stimați colegi.

Domnul Igor Dodon:

Vă rog, la vot.

Domnul Marian Lupu:

De procedură. Spuneți de procedură.

Microfonul nr.3.

Domnul Oleg Reidman:

Спасибо.

Так был составлен синтез. Domnul Dodon propune păstrare cotei zero, dar această poziție a fost din partea Partidului Comuniștilor toată vremea, извините, все время.

Поэтому, мы присоединяемся к этому, но в синтезе, значит, авторства должно быть отражено правильно.

Domnul Marian Lupu:

Da, șmecherii.

Bine. Supun votului această propunere. Cine este pentru rog să voteze. Constat... eu văd că nimeni nu vine la microfon. Constat minoritate. ...sub necesarul de voturi pentru a fi acceptată.

Mai departe.

Domnul Igor Dodon:

A doua propunere. Noi am venit cu propunerea de a reveni la cota standard a TVA-ului pentru agricultură cu restituirea acestui TVA sub formă de subvenționare la agricultori.

Vă rog, cine este pentru?

Domnul Marian Lupu:

Adică, dumneavoastră propuneți de la cota scăzută să ajungă la cota standard 20 și această diferență...

Domnul Igor Dodon:

Și toate 20 se întorc sub formă de subvenții agricultură...

Domnul Marian Lupu:

Adică, considerați că e mai bine decât păstrarea nivelului existent de un procent.

Domnul Igor Dodon:

Noi considerăm că... da, este...

Domnul Marian Lupu:

Bine. Supun votului această propunere. Cine este pentru rog să voteze. Minoritatea. Nu este numărul necesar de voturi în sală pentru a fi acceptată această propunere.

Mai departe.

Domnul Igor Dodon:

Noi am propus, de asemenea, să fie păstrată cota accizului care este acum la importul autoturismelor.

Domnul Marian Lupu:

Nu, nu, nu, domnule Ioniță,

Stimați colegi,

Voi ce, hai, fără glume. Sîntem în proces de examinare.

Domnul Igor Dodon:

A fost inclusă în propunerea Partidului Socialiștilor. Vă rog, să puneți la vot.

Domnul Marian Lupu:

Și această propunere o supun votului. Cine este pentru rog să voteze. A? De procedură.

Microfonul nr.5.

Domnul Vadim Cojocaru – Frațiunea PL:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Păstrarea cotei accizelor actuale a fost propunerea Partidului Liberal.

Stimate coleg, (*rumoare în sală.*) Poftim, păi, votez, dar spuneți că nu e propunerea dumneavoastră.

Domnul Marian Lupu:

Stimați colegi...

Domnul Vadim Cojocaru:

Asta a fost propunerea Partidului Liberal.

Domnul Marian Lupu:

Stimați colegi,

Facem...

Domnul Veaceslav Ioniță:

Stimați colegi,

Pentru informare.

Domnul Vadim Cojocaru:

Domnule Președinte,

Și este acceptată de comisie.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Stimați colegi,

Mașinile, păstrarea, nemajorarea accizelor decît la rata inflației este propunerea și PLDM și PL, toți au propus lucrul acesta, că la lucruri bune toți sînt buni. Lucrul acesta este acceptat de comisie și nu înțeleg pentru ce trebuie de supus votului, că este în sinteză.

Domnul Marian Lupu:

Aha.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Poate nu la... unde domnul...

Domnul Marian Lupu:

Chiar mulțumesc.

Stimați colegi,

Eu înțeleg că este un subiect foarte fierbinte. (*Rumoare în sală.*) Acuși ajungem. Este un subiect fierbinte, important, e un subiect de competiție politică, dar totuși, chiar și în aceste condiții, să nu ne coborâm la nivelul ca să fie ciordite ideile unora de alții și tot așa înainte.

Mai există și chiar și o demnitate profesională...

Domnul Veaceslav Ioniță:

Parlamentul aprobă pînă la urmă.

Stimați colegi...

Domnul Marian Lupu:

Microfonul...

Domnul Veaceslav Ioniță:

Stimați colegi,

Pînă la urmă, Parlamentul va aproba că accizul la mașini nu se majorează.

Domnule deputat...

Domnul Marian Lupu:

Deci propunerea, penultima sau ultima, care ați înaintat-o, luînd în considerare ceea ce am auzit de la microfonul nr.5. Ea este în sinteză, acceptată de comisie, propusă de grupul respectiv parlamentar. Deci nu am temeii să-l supun votului.

Microfonul nr.4.

Domnul Igor Dodon:

Domnule Președinte,

Sinteza a fost adusă deputaților acum 40 de minute. Și să citească toată lumea 400 sau 300 de foi, cred că nu este posibil.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Deci asta s-a acceptat...

Domnul Igor Dodon:

Și ultima propunere. De fapt, ele au fost mai mult de 15, însă încă o propunere, care rog să fie supusă votului. Noi am propus ca pentru persoanele

fizice venitul neimpozabil minim să fie de 12 mii de lei pe an. Adică, să majorăm acest minim neimpozabil, pentru a majora puterea de cumpărare a populației.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Comisia nu a acceptat...

Domnul Igor Dodon:

Eu vă rog să fie pusă la vot.

Domnul Marian Lupu:

Da, nici nu trebuie să mă rugați, este regulamentar. Sînt obligat să o fac. Supun votului această propunere, stimați colegi. Cine o susține rog să voteze. Da, cîteva voturi, cîteva mîini. Vreo 7, nu mai mult. Constat lipsa numărului de voturi suficient pentru a fi susținute aceste propuneri.

Microfonul nr.4.

Domnul Igor Dodon:

În aceste condiții, stimați colegi, Grupul parlamentar al socialiștilor este categoric împotriva acestei politici fiscale și va vota împotriva.

Vă mulțumim.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.3.

Domnul Eduard Mușuc:

Domnule Președinte,

Vreau să mă adresez către specialistul în cazinouri și la acest show liberal democrat, pe care l-ați organizat acum dumneavoastră pldm-iștii în ședința plenară a Parlamentului.

Toate propunerile, care au parvenit din partea altor fracțiuni, Partidul Comuniștilor, inclusiv Partidul Liberal, sînt incluse la dumneavoastră în sinteză drept propuneri ale Grupului socialiștilor, „Dodon.” El nici n-a fost astăzi prezent la ședința comisiei. Niciunul din Grupul „Dodon” n-a fost prezent la ședința comisiei de astăzi. Dumneavoastră, pldmiștii, avînd o anexă acest grup al socialiștilor, veniți cu această creare de imagine, chipurile, există o opoziție a PLD-lui, o opoziție manipulabilă, o opoziție care este controlată tot de voi. Și declarația de ieri a domnului Mihai Ghimpu că există acord secret. El a fost semnat înainte de acești trei indivizi să iasă din componența Frațiunii PCRMLui.

De aceea, eu vă rog frumos, nu încercați să induceți în eroare opinia publică, inclusiv prin aceste manipulări ...

Domnul Veaceslav Ioniță:

Domnule deputat ...

Domnul Eduard Mușuc:

... în cadrul comisiei. Dați-mi voie să termin.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Dar nu ține de subiect.

Domnul Eduard Mușuc:

Dacă există o propunere ...

Domnul Marian Lupu:

Domnule Mușuc ..

Domnul Eduard Mușuc:

... și dacă parvine din partea unui deputat, care face parte dintr-o fracțiune sau alta, ea trebuie reflectată întocmai în sinteza comisiei.

Domnul Marian Lupu:

Eu lucrul acesta ...

Domnul Eduard Mușuc:

Și nu ca propunere a comisiei ...

Domnul Veaceslav Ioniță:

Dați-mi voie să vă informez ...

Domnul Eduard Mușuc:

Nu ca propunere a altui deputat.

Domnul Marian Lupu:

Colegi ...

Domnul Veaceslav Ioniță:

Domnule deputat,

Dați-mi voie să vă informez că toate sintezele venite în formă scrisă s-au enunțat de la microfon, toate propunerile sînt în sinteză.

Domnul Marian Lupu:

Colegi, să vă spun un lucru. Se întîmplă mai multe cazuri, mai multe lucruri, n-o să merg în detalii și voi le știți, și eu le cunosc. În acest caz, pentru aceasta și sînteți aici, dacă găsiți că s-a întîmplat ceva care nu corespunde întocmai realității, ieșiți, vă rog, la microfon, cum s-a făcut la microfonul nr.5, s-a spus, stați puțin, că, uite, asta este viziunea. Că asta a fost propunerea noastră. Și lucrurile acestea se fixează și pe cameră, și în stenogramă. Dacă asta-i situația.

Microfonul nr.5.

Domnul Oleg Bodrug – Frațiunea PL:

Domnule Președinte,

Vreau să adresez o întrebare, dar un pic cu prefață. Înțeleg disconfortul Frațiunii Comuniste când văd lucrul bine organizat în comisia în care au avut loc mai multe ședințe, inclusiv cu grupul de lucru. Și sper că vom vota cu succes lectura a doua a politicii bugetar-fiscale și, evident, bugetul în prima și a doua lectură.

O întrebare pe care am adresat-o și anterior. Am văzut acum în sinteză că nu a fost inclusă exact cum a fost formulată de mine. Și anume se referă la mai multe momente ce țin de legislația vamală, anume verificarea mărfurilor, verificarea mijlocului de transport și a documentelor. Acum, la moment, se face, se efectuează în 10 zile. Eu am propus 48 de ore, înțelegând că 10 zile este prea mult și abuziv, oferind mai multe posibilități celor care efectuează această verificare. În sinteză a apărut totuși o variantă de compromis – 5 zile. Vreau totuși să revenim sau să-mi expuneți părerea față de propunerea mea: 48 de ore însemnând 2 zile și 10 zile, cât a fost pînă acum, varianta finală fiind 5 zile. Poziția dumneavoastră.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Domnule deputat,

Propun, dacă ... și am înțeles, că și ieri am avut discuții. Ținând cont că a fost 10 zile, reducem în două termenul. Și dacă vom considera necesar, vedem în 3 luni de zile, întrebăm pe acei de la vamă și mai revenim o dată. Dar acum deja facem un pas înainte că reducem de două ori termenul: de la 10 la 5 zile. Vă propun să acceptați lucrul acesta.

Domnul Oleg Bodrug:

Mulțumesc și de atîta. Mai ales că, știți cum tot e un pas înainte, de două ori s-a micșorat. Sper că noi vom reveni foarte curînd. Pentru că în legislația vamală – Codul vamal avem mai mult de lucru.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Da, desigur. Dar, cel puțin, s-a mers, s-a făcut un pas înainte.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.3.

Domnul Andrian Candu – Frațiunea PDM:

Stimate domnule președinte,

În cadrul ședinței, poate mi-a scăpat deja, poate s-a menționat pentru stenogramă, dar o să repet, în cadrul comisiei s-a discutat despre subiectul registrului electronic al facturilor.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Da.

Domnul Andrian Candu:

Și s-a menționat că, pentru stenogramă, vom clarifica că Guvernul sau Ministerul Finanțelor mai trebuie să vină în următoarele 90 de zile.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Da. Ca să explic, eu am dat citire acesteia, în stenogramă deja există, deoarece este un lucru nou și ca să nu existe nici un fel de întrebări, în timp de trei luni de zile Guvernul va informa Parlamentul. A fost solicitarea Partidului Democrat și mi s-a părut bună solicitarea, de aceea și am enunțat-o.

Domnul Andrian Candu:

Și a doua chestiune e doar de ordin general și aici aș vrea să aduc apreciere colegilor care au participat în grupul de lucru pentru, într-adevăr, munca care a fost făcută, a fost chiar un volum și eforturi considerabile, s-au găsit compromisuri în foarte multe.

Din păcate, nu la toate am găsit noi compromisuri și unele propuneri ale Partidului Democrat vor continua a fi înaintate, apărute cu argumente și de revenit în primăvară la tot ceea ce ține de metodele la impozitarea tinerilor sau la minimumul de existență.

Acum, pur și simplu, aș vrea să-mi exprim aprecierea față de toți colegii și pentru ceea ce am găsit noi ca și compromisuri și cu referire la metodele indirecte și cu privire la dividende, și cu privire la investiții în capital și foarte multe.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Eu vă mulțumesc.

Vreau să spun că, într-adevăr, s-a lucrat, cel puțin, la 50 de subiecte a fost găsite compromis, la celelalte am convenit că întotdeauna este loc pentru mai bine și în viitor vom reveni la temele enunțate de colegi noștri.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.2.

Domnul Oeg Reidman – Frațiunea PCRM:

Спасибо.

Я хочу предложить одно изменение, все-таки, об обложении акцизом сигарет с фильтром. В условиях, когда наше Правительство борется за уменьшение дефицита бюджета за счет снижения социальной нагрузки, оно, тем не менее, не использует возможности бюджетного пополнения, неизвестно почему.

Значит, сегодня Правительство предлагает облагать сигареты с фильтром 20 леями за тысячу сигарет фиксированная часть и 24% от валорной части таможенной стоимости.

Мое предложение заключается в том, чтобы облагать эти сигареты с фильтром 50 леями фиксированной частью, плюс 15% от валорной стоимости, но не менее 100 леев за тысячу сигарет. Это дает дополнительно в

бюджет, по нашим расчетам, не менее 150 миллионов леев, не менее. Это пессимистический прогноз. 150 миллионов лев.

Более того, одиннадцать стран Европейского Союза, включая Польшу, Болгарию, Румынию, Швецию, Австрию, Францию, Грецию, Словакию, Великобританию, Германию, Нидерланды постоянно снижают отвалорную часть акцизов.

Другая статистика. Начиная с целого ряда прошлых лет, снижение отвалорной части давала увеличение минимальной части бюджетных поступлений, давала увеличение и пропорциональное уменьшение отвалорной части.

Более того, окружающие нас рынки, такие как Россия, Украина, Румыния и прочие в условиях, предложенных Правительством, имеют очень большие соблазны направлять к нам сюда сигареты контрабандного свойства.

Извините, но мне придется сослаться на опыт, который у нас уже был и в котором я лично принимал участие, попытки ...

Domnul Marian Lupu:

Oleg Moiseevici ...

Domnul Oleg Reidman:

... поднятие отвалорной части акциза ведут к увеличению контрабанды как внутри страны, так и за ее пределами.

Многочисленные телефонные консультации во время прохождения заседания комиссии, такого бурного, произведенного с руководством Правительства ...

Domnul Veaceslav Ioniță:

Amendamentul e clar.

Domnul Oleg Reidman:

... свидетельствует о том, кто дирижирует здесь процессом.

Я предлагаю ...

Domnul Marian Lupu:

Așa.

Domnul Oleg Reidman:

... амендамент 50 лей на тысячу сигарет для фиксированной части, 15% – отвалорной части, но не менее 100 лей за тысячу сигарет.

Domnul Marian Lupu:

Dați, vă rog, o cifră, domnule Reidman, ca să avem o comparație cum e azi și cum privește propunerea dumneavoastră.

Domnul Oleg Reidman:

Сегодня Правительство предлагает 20 лей фиксированную часть, то есть, в два с половина раза меньше, плюс 24 % отвалорной части. Мы знаем что происходит с таможенной стоимостью в документах. И ограничение не менее 100 лей за тысячу сигарет вообще не вводится.

Это дает нам возможность при том, что сегодня ожидается, значит, ну 760 миллионов лей поступлений в бюджет. При нашем предложении это практически равняется миллиарду – 986 миллионов.

Domnul Marian Lupu:

Da. Înainte de a supune votului, fiindcă sînt obligat s-o fac.
Microfonul nr.1.

Domnul Veaceslav Negruța – ministrul finanțelor:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimații doamne și domni deputați,

Azi în vigoare este cota de 10 lei plus 18%. Varianta cu care a venit Guvernul este de 20 de lei plus 24%. Este creștere pe ambele componente. Este o formulă la care s-a ajuns în rezultatul consensului dialogului între toți operatorii din piață în rezultatul discuțiilor la Ministerul Finanțelor, pînă la urmă, ei au spus că asta este variata care stabilește condiții optime și normale de lucru pentru următorii ani.

Momentul doi cît privește eventualele venituri de la aplicarea unei alte formule. Ele sînt net inferioare față de faptul că aplicarea unei cote fixe de 50 la sută, practic timp de următoarele trei luni termină activitatea acelor producători autohtoni pe segmentul produselor din tutun, care include azi în jur de 2000 de oameni, plus acei care sînt implicați în agricultură la creșterea tutunului, e vorba încă de vreo 10 mii de oameni.

Ca și efect asupra bugetului de la încasarea aparentă și ipotetică de la acciz va fi ratată prin pierderi la buget. Deoarece mai puțină lume va primi salariu și va contribui în Fondul social și Fondul de asigurări în medicină din salariile respective. Și bugetul de stat va fi nevoit să acopere acest gol, pe de-o parte, ce ține de bugetul propriu și de bugetul asigurărilor sociale și în medicină.

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Da. Microfonul nr.2.

Domnul Oleg Reidman:

Теоретически изыскание господина министра не имеет ничего общего с накопленным прежде опытом. Значит, мы говорим о сигаретах с фильтром, для некоторых гама производимых внутри страны достаточно узкая.

Более того, количество рабочих мест в табачной отрасли более зависит от того, что происходит а агросекторе. А агросектор должен быть

стимулирован иными способами, чего наше Правительство никак не хочет понять и никак не хочет осуществить, значит, никаких ...

Предыдущий опыт говорит о том, что никогда акцизное движение не изменяло ситуацию в производстве табака на внутреннем производстве, никогда. Это было связано только с политикой в сельском хозяйстве, с наличием табака и его качеством.

Второе. То, что касается изменений и поступлений в бюджет, я хочу сказать, что на эти суммы, о которых я говорю, которые добавят в бюджет, добавят, а не уменьшат, на эти суммы можно содержать все закрытые школы.

Domnul Marian Lupu:

Bine. Microfonul nr.3. La același subiect?

Domnul Valeriu Guma – Frațiunea PDM:

Mulțumesc.

Într-adevăr, probabilitatea colectărilor, în genere, la buget sînt, totuși, niște chestii planificate și niște cifre cît de cît virtuale. Pentru noi problema combaterii fumatului în țară este mai importantă și sănătatea națiunii.

De aceea, Partidul Democrat toată vremea a pledat pentru o politică de combatere a acestui fenomen prin modificările permanente ale legislației. Și, de aceea, faptul că noi stimulăm fumatul în Republica Moldova și putem să-l contracaram numai prin pîrghii economice ne impune să susținem această majorare de accize. Fiindcă, prin această propunere a Guvernului, dumnealor vin să mențină, iarăși, țigările în așa un segment de piață să fie atractive pentru tineret, pentru minori, ceea ce nu este un lucru benefic.

În afară de aceasta, dacă să ne referim și la colectări, această formulă propusă, cînd cota fixă este o componentă permanentă, o să ne asigure și venituri la buget, care pot fi mai apoi, după cifrele noastre, cel puțin 200 milioane de lei alocate pentru Ministerul Sănătății, pentru contracararea fenomenului fumatului.

De aceea, sînt niște argumente bazate și pe directivele europene. Tot aici vreau să spun că Organizația Mondială a Sănătății cere, de aceea, noi nu înțelegem de ce, într-un fel, noi parcă ne conformăm la toate directivele europene, dar, în acest caz, noi nu luăm în seamă aceste prevederi? De aceea, vreau să spun că trebuie susținută această inițiativă.

Domnul Marian Lupu:

Bine.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Stimați colegi,

Doar pentru informare, că s-a făcut o afirmație falsă în privința la ceea ce face Guvernul. Noi, cu grija care a fost în trecut la țigări, am avut cel mai mic acciz din lume la țigări și doar în trei ani de zile noi majorăm accizul în așa o manieră că veniturile suplimentare vor fi de aproape 700 milioane de lei. De la 200 milioane, cît era în momentul în care am venit, la 800 de milioane sau mai mult de 800 de

milioane care vor fi în anul viitor. Noi, constant, anual am majorat de 4, de 2, de 3 ori accizul pe toate dimensiunile. Și am încercat să facem într-o așa o manieră ca să nu facem lobby pentru anumite categorii, fie importatori, fie producători locali.

Domnul Marian Lupu:

Acuși, acuși, stați.

Colegi,

Este o chestie importantă și interesantă.

Microfonul nr.4.

Domnul Valeriu Streleț – Frațiunea PLDM:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Subiectul este, într-adevăr, unul destul de sensibil și cota de majorare propusă de Guvern în anul curent, și care s-a menționat că este coordonată cu toți operatorii din piață, este o soluție care permite o trecere graduală de la o etapă la alta. Nu are nimic comun cu grija față de minori, adolescenți, argumentele invocate de către antevorbitorii mei. Și vrem să atenționăm că o eventuală ieșire din limitele propunerilor, care vin de la Ministerul Finanțelor și de la Guvern ...

Domnul Veaceslav Ioniță:

Și de la comisie.

Domnul Valeriu Streleț:

... într-adevăr, pun sub ... și de la comisie care au fost aprobate înainte de a veni în plen, pun sub o lovitură serioasă activitatea producătorului nostru autohton „Tutun CTC”, care, chiar și cele câteva denumiri de țigări cu filtru care le produce, oricum nu vor putea concura cu cele care vor veni din afară.

Din cauza asta ași atenționa colegii din PD în mod special, fiindcă acei de la PCRM, îmi dau seama, mă rog, poate, ce interese mai urmăresc, nu este grija pentru acumulările la buget, vă asigur, ceea ce a fost invocat de domnul Reidman.

Dar, în momentul de față, atenționăm că, în cazul în care se va insista pe votarea acestui amendament, să ținem cont de decizia care a fost luată în cadrul comisiei, pentru a nu pune sub lovitură întregul proiect al legii de astăzi.

Domnul Marian Lupu:

Nu, la comisie s-a mai discutat ce a fost acolo, o chestie mai confuză.

Microfonul nr.3.

Domnul Oleg Reidman:

Мы ведем здесь профессиональную дискуссию или какую-либо иную? Значит, я, по-моему, в своем выступлении не ссылался ни на чьи интересы, хотя могу и имею для этого все основания, поскольку интенсивность телефонных переговоров известно, с кем так сказать, была очень высока во время обсуждения этого в комиссии.

Второе. Я повторяю, что тезис о том, что это было обсуждено со всеми участниками рынка, является неприкрытой ложью. Потому что, если бы это было так, оно было бы распространено в прессе – этот процес participativ – и не было бы столько жалоб, обращенных к депутатам по этому поводу.

Поэтому это – прикрытие, которое ничего за собой не несет, кроме откровенного введения в заблуждение.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Domnule Reidman,

Vreau să vă amintesc că prin procedura aceasta noi trecem în fiecare an. Și eu credeam că anul acesta o să scăpăm de asta, dar văd că nu scăpăm. Tot țigările va fi subiectul cel mai mare de discuții în Parlament. Asta este țara cred că ...

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.3.

Domnul Valeriu Guma:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Noi, într-adevăr, am avut o conlucrare complicată în cadrul comisiei, am avut multe dezbateri pe diferite articole, dar categoric nu acceptăm așa un mesaj: că cineva vrea să susțină producătorul autohton, cineva nu vrea.

Eu am spus niște lucruri, care sînt practicile europene. Una la mîină.

Domnul Valeriu Guma:

Al doilea moment. Colectările la bugete, clar că prin cotă fixă. Doi la mîină.

Trei. Contracararea fumatului. Trei la mîină.

Și nu induceți în eroare că susțineți dumneavoastră producătorul autohton.

Astăzi producătorul autohton folosește numai 10 – 15 la sută din tutunurile moldovenești. Astăzi, producătorul autohton e pus în situația că mai mult de jumătate din producția ei să se ducă contrabandă. Și uitați-vă la cifre: din 6 miliarde de țigări pe care ei le produc, producătorul autohton, în piața locală se vînd numai 3 miliarde și eu vă întreb: unde se duc celelalte trei miliarde? Și nu încurcați aici, vă rog, noțiunile de producător autohton și interese. Inclusiv lupta cu contrabanda, este sarcina noastră să luptăm.

Domnul Marian Lupu:

Bine. Stimați colegi,

Și ultima intervenție la acest subiect?

Microfonul nr. 4.

Domnul Valeriu Streleț:

Domnule Președinte,

Eu cred că e nevoie de o pauză înainte de votarea acestei propuneri, deoarece vizează niște subiecte mult mai sensibile decît ceea ce pare în aparență.

De aceea, Frațiunea noastră solicită o pauză de 5 minute.

Domnul Marian Lupu:

Cîte minute? 5 minute. Bine, se acordă aceste 5 minute, chiar puțin mai mult. Sîntem la 33... la fără un sfert reluăm ședința.

P A U Z Ă

*

* * *

D U P Ă P A U Z Ă

Domnul Marian Lupu:

Stimați colegi,

Rog să vă ocupați locurile, pentru a continua ședința plenului.

Microfonul nr.3.

Domnul Valeriu Guma:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Vreau să reiterez încă o dată și dacă noi, într-adevăr...

Domnul Marian Lupu:

În microfon, vă rog, fiindcă nu se aude.

Domnul Valeriu Guma:

Cele invocate referitor la majorarea accizului... eu sînt satisfăcut într-un fel că colegii noștri din Parlament și din Alianță, și din opoziție, abordează aceeași problemă pentru interesele cetățenilor, sănătății cetățenilor, accizele care sînt ca parte componentă a acestor produse care vin la buget.

Mă bucur că totuși, pînă la urmă, noi am ridicat această problemă, și ea este susținută, inclusiv de colegii care, la un moment dat, s-au opus. Și noi, ca să nu blocăm, am făcut multe compromisuri, sîntem gata de orice compromis, dar cu rugămintea să facem o analiză mai minuțioasă, la aceea ce se face în alte țări în industria dată, ca să susținem pe adevărat producătorul autohton.

Noi, dacă colegii noștri ne promet, și ministerul, și Guvernul că, la prima ședință, la primele ședințe din sesiunea de după vacanță, în vacanță noi vom sta și vom analiza tot și să venim și să rezolvăm această problemă.

Altfel, dacă noi vom insista și în continuare ca să... Eu cred că o lună de zile este suficient încă o dată Guvernul să mai analizeze aceste lucruri.

Domnul Marian Lupu:

Stimați colegi, din comisia respectivă, din grupurile parlamentare...

Domnul Valeriu Guma:

Pe mine mă interesează poziția fracțiunilor.

Domnul Marian Lupu:

De acord cu cele spune? Timp de o lună, pînă la prima ședință a plenului Parlamentului din sesiunea viitoare? Ministerul, Comisia economie, buget și finanțe face o evaluare profundă și se vine cu o viziune chiar și modificată, dacă la această condiție o să ajungeți, pentru a fi introduse amendamentele necesare în cadrul politicii fiscale.

Domnul Valeriu Guma:

Domnule Președinte,
N-am auzit nici un răspuns.

Domnul Marian Lupu:

Păi, eu mă uit în sală. Colegii din PLDM, de acord? De acord.
Colegii de la PL, de acord? De acord.
Colegii de la PCRM?
Microfonul nr. 2.

Domnul Oleg Reidman:

Спасибо, господин Председатель.

Ну, господа, сразу видно, что никакого понятия о том, как это функционирует у достигающих компромисса, нет. Какая ставка будет действовать с 1 января?

Первый вопрос: если мы возвращаемся 15-го февраля на первое пленарное заседание, мы переоцениваем все сигаретные стоки, для того, чтобы облагать акцизом по-новому, а затем переоцениваем их обратно. Вы представляете, что происходит на рынке? Вообще кто-нибудь из вас на рынке представляет, что происходит на рынке? Значит, уважаемые господа, какая ставка будет действовать с 1 января?

Domnul Veaceslav Ioniță:

Cea care este scrisă în raport.

Domnul Oleg Reidman:

Значит, мы Партия, Фракция Партии коммунистов не намерены усиливать своим присутствием такие, извините за выражение, деструктивные дискуссии внутри Альянса и такие деструктивные компромиссы. Это не лезет ни в какие ворота, спросите у производителей и у торговцев сигаретами, что они будут делать с 1 января по 15 февраля.

Сколько им предстоит марок переклеить, сколько им предстоит переоценок произвести, как их будет ловить Налоговая инспекция, Центр по борьбе с коррупцией за то, что они недооценили один короб сигарет и так далее.

Если не будет поставлен этот вопрос на голосование в том виде, в котором мы его предложили, мы вынуждены будем оставить заседание. Тем

более, что потом бюджеты, которые исходят из таких же точно требований фискальной политики...

Domnul Marian Lupu:

Nu, mai întâi de toate, vreau să vă spun, stimați colegi, că propunerea va fi supusă votului, altminteri nici nu avem altă cale sau o cale alternativă. Este un drept și o obligațiune regulamentară. La același subiect, ca să închidem și ca să avansăm mai departe, fiindcă înțeleg că de la... La același subiect, da?

Microfonul nr. 5.

Domnul Mihai Ghimpu – Frațiunea PL:

Mulțumesc.

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Noi am mai meditat aici, Frațiunea Partidului Liberal, susținem să rămână varianta comisiei. Numai că, în acest caz, Vama să treacă la Partidul Liberal.

Mulțumim frumos.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr. 3.

Domnul Valeriu Guma:

Stimați colegi din PLDM,

Dumneavoastră susțineți ideea aceasta, domnule Streleț?

Domnul Marian Lupu:

Eu am confirmat că domnul Streleț a spus, da.

Poftim, microfonul nr. 4.

Domnul Valeriu Streleț:

Noi, Frațiunea Partidului Liberal Democrat, am convenit împreună cu celelalte componente ale Alianței că varianta propusă de Guvern și susținută de comisie acum, pînă la ieșirea... pentru dezbaterea sintezei în lectura a doua va fi susținută de noi toți împreună, iar în primele ședințe ale sesiunii de primăvară – vară vom reaborda acest subiect printr-o analiză detaliată fiscală, financiară, economică, impactul asupra producătorilor locali, care sînt alte mecanisme de stimulare a producătorilor locali ș.a.m.d. Fiindcă, în momentul de față, această creștere graduală a accizelor, care este propusă de Guvern, este una care menține stabilitatea în piață și nu-i aruncă în umbră pe unii dintre importatori.

Domnul Marian Lupu:

Ian.

Domnul Valeriu Streleț:

Așa că mișcările bruște în acest domeniu sînt contraindicate.

Domnul Marian Lupu:

Deci pentru ca să fie fixată în stenogramă, înainte de a supune votului această propunere, înțelegerea este și este și în atenția comisei, și în atenția ministerului. Noi vorbim de una dintre primele ședințe ale sesiunii următoare, însă acest subiect trebuie să fie abordat. Și noi ne angajăm toți împreună să-l abordăm nu mai târziu decât pe parcursul lunii februarie, la una din primele ședințe.

Propunerea domnului Reidman, care a fost înaintată de la microfonul nr. 2 o supun votului, stimați colegi, regulamentar. Cine este pentru susținerea acestei propuneri. rog să voteze.

Dați-mi un număr. Nu, eu înțeleg.

N u m ă r ă t o r i i:

Microfonul, vă rog.

Sectorul nr.1 – 26.

Domnul Marian Lupu:

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

– 6.

Domnul Marian Lupu:

– 6? (*Rumoare în sală.*) – 9?

N u m ă r ă t o r i i:

– 9 voturi, cer scuze.

Domnul Marian Lupu:

– 9 voturi.

– 26; 9; 35 de voturi. Propunerea nu a fost susținută de plenul Parlamentului.

Rămîne, în contextul în care am discutat, să revenim la acest subiect către luna februarie.

Microfonul? Sau vreți să anunțai că plecați, așa eu înțeleg, căci toată lumea este ridicată.

Microfonul nr. 3.

Doamna Galina Balmoș:

Mulțumesc.

Să înțeleg că este o bucurie totală, pentru că astăzi am înțeles că Alianța a găsit limbaj comun în anumite scheme, pe care vor să le promoveze. Și în continuare schemele dumneavoastră acum le legalizați aici, în fața întregului popor. Noi am propus ca bugetul să poată fi, să se mai acumuleze la buget surse, pentru a nu permite închiderea școlilor. Noi am propus măsuri concrete, ca dumneavoastră să găsiți acești bani aici, în țară și să nu umblați cu mîna întinsă în fața tuturor celor din extern.

Dumneavoastră nu doriți să ascultați pe nimeni, decît pe acei care vă telefonează urgent cum să votați și pe cine să ascultați, de fapt, interesul contrabandiștilor.

Din acest considerent, noi, Frațiunea PCRМ, părăsește astăzi sala și nu dorim să asistăm la o farsă de prost gust. Pentru că azi două chestiuni pe care le puneți în discuție, ambele sînt lipsite totalmente de orișice gust și de orișice moralitate.

Domnul Marian Lupu:

Am înregistrat.

Microfonul nr. 4.

Domnul Valeriu Streleț:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Acei care vorbesc de scheme, știu foarte bine care sînt sumele care se vehiculează atunci cînd se cere majorarea accizelor pentru a defavoriza producătorul autohton. Se știe foarte bine de acei care pleacă acum. Știe foarte bine și recunoaște măcar care sînt sumele care vi se propun vouă?

Domnul Marian Lupu:

Bine, continuăm, stimați colegi.

Microfonul nr. 4.

Domnul Mihai Godea:

În sfîrșit. Mulțumesc frumos, domnule Președinte.

Este perfect regulamentar. Dacă o să-mi permiteți, noi sîntem în lectura a doua. Nu avem dreptul la luări de cuvînt?

Domnul Marian Lupu:

Nu.

Domnul Mihai Godea:

Dar în două minute regulamentare să-mi expun punctul meu de vedere.

Domnul Marian Lupu:

Da, vă rog.

Domnul Mihai Godea:

Am făcut mai multe amendamente, dintre care doar unul a fost acceptat. Cel cu menținerea cotelor accizelor la importul de automobile, făcut și de alte fracțiuni și de alți deputați. Partidul Acțiunea Democratică și-a expus poziția încă acum două luni și mai bune vizavi de acest document foarte important.

Mi-am expus poziția personal și în cele zece condiții înaintate. Dar, din păcate, lucrurile nu prea se schimbă. În aceste condiții nu văd cum pot susține prin votul meu în lectura a doua acest proiect de lege.

Vă mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Da, stimați colegi,

Înainte de a continua, eu rog foarte mult, colegii numărători din sectoarele nr.2 și nr.3, noi trebuie să fim foarte atenți la normele și nuanțele juridice, trebuie să constatăm în sală prezența sau nu a cvorumului, pentru a ști dacă putem sau nu continua ședința. Vă rog, la microfoane.

Prezența în sală, sectorul nr. 2, sectorul nr. 3.

Fiindcă avem prea importante subiecte să le discutăm astăzi, totul trebuie să fie fără excepție.

Domnul Sîrbu. Eu înțeleg că este.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 30 de persoane.

Domnul Marian Lupu:

Sectorul nr. 3 – 30 de persoane.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

– 28.

Domnul Marian Lupu:

Sectorul nr. 2 – 28 de persoane.

– 58 sîntem în perfectă legalitate, continuăm.

Microfonul nr. 5.

Domnul Valeriu Munteanu – Frațiunea PL:

Gestul acesta disperat al comuniștilor, de fapt, tratează alte intenții, pentru că, dacă ar fi citit foarte atent ordinea de zi, ar fi văzut că noi, pe lângă politica bugetar-fiscală în lectura a doua, avem și alte subiecte, care nu au absolut nici o legătură. Dacă sînt sinceri și dacă sînt corecți, atunci ei trebuie să revină la celelalte subiecte la bugetul de stat, la CNAS, la CNAM și la celelalte subiecte. În caz contrar, noi vedem alte interese.

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr. 5.

Domnul Boris Vieru – Frațiunea PL:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Bineînțeles, materia fiscală a țigărilor este superioară, pe care mințile luminate din Alianță le vor rezolva pînă la urmă. Eu doresc să pun, am curiozitatea

așa, mai pămîntească și doresc să pun o întrebare și domnului Ioniță, și domnului Negruță, ministrului finanțelor.

În varianta, pe care au primit-o deputații, a politicii bugetar-fiscale se prevede tariful vamal 0 la importul de rațe și curcani.

Eu v-aș ruga să-mi explicați care sînt înaltele rațiuni de stat, care v-au determinat să puneți tarif zero.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Este vreo propunere?

Domnule deputat,

Dacă puneți această întrebare în comisie, cred că vă dădeam un răspuns foarte amplu. Nu vă supărați, vom verifica și pe urmă voi răspunde. Dar acum, cel puțin, comisia nu s-a expus la această temă. Și eu nu pot să-mi dau opinia mea personală. Dar comisia nu a avut o poziție la temă.

Domnul Marian Lupu:

Autorii ce vă pot spune la acest subiect, fiindcă să subînțelegem. O clipă doar, domnule Vieru.

Domnul Boris Vieru:

Domnule Ioniță...

Domnul Marian Lupu:

Stimați colegi,

Dincolo de forma așa mai glumeată, dar ne imaginăm esența întrebării, că este vorba de faptul că vorbim de un produs din domeniul agriculturii. Vorbim de concurență și atunci întrebarea se referă la protejăm sau nu protejăm piața și cu tariful zero...

Domnul Boris Vieru:

Eu mă tem că vor dispărea rațele și curcanii din Republica Moldova, dacă ați înțeles subtextul.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr. 1.

Domnul Veaceslav Negruța:

Mulțumesc.

Stimate doamne și stimați domni deputați,

Propunerea respectivă a venit de la ministerul din domeniu. Și, de fapt, ține de păsări vii, care mai departe vor fi folosite în dezvoltarea genofondului local. Pentru că nu este vorba de sacrificarea lor ulterioară aici, pentru a crea o concurență producătorilor pe piața internă.

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Deci este vorba de genofond, domnule Vieru.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Și vine de la Ministerul Mediului.

Microfonul nr. 3.

Domnul Vasile Botnari – Frațiunea PDM:

Mulțumesc.

Domnule președinte,

Cu referire la articolul 254, care se referă la amenzile pentru transportatorii care practică transportul.

Noi am propus un amendament, unde am propus ca să fie scos, acceptat parțial, acolo era vorba de amenzi pînă la 1 milion de lei. Dar săptămîna trecută noi am examinat un proiect ce se referă... de la Ministerul Transportului, cu combaterea transportului ilicit. Amenda maximă a fost pînă la 10 mii de lei.

Aici noi propunem 50 de mii pentru fiecare pasager. Nu vă pare că noi împingem transportatorii noștri legali să se ocupe cu transportul ilicit. De aceea, noi propunem ca să fie exclus, să rămîna în varianta anterioară.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Domnule deputat,

Doar ca să informez plenul Parlamentului, noi, grupul de lucru și în comisie am mers pe ideea ca toate amenzile, care erau, știți, foarte mari, le-am limitat la nivel de 10, 25, 50 de mii de lei.

Admit că nu este totul perfect, dar amenzile, spre deosebire de accize și alte lucruri, sînt un subiect, care poate fi analizat pe parcurs și noi și am convenit. Deci, dacă vă veți uita atent, noi am parcurs toate amenzile. Și unica excepție sînt fraudele legate cu băuturile alcoolice și cu țigările, acolo amenzile sînt puțin mai mari. Aveți dreptul să... comisia s-a expus în felul acesta.

Domnul Vasile Botnari:

Dacă dumneavoastră spuneți că pe parcurs se va examina, dar să lăsăm în varianta inițială, care a fost, și pe parcurs le examinăm și le modificăm. Le majorăm sau le micșorăm și tot așa.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Este propunerea dumneavoastră. Comisia a venit cu propunerea pe care o vedeți în sinteză.

Domnul Vasile Botnari:

Da, este propunerea mea. Propunerea Frațiunii și propunem să fie pusă la vot, domnule Președinte.

Domnul Marian Lupu:

A, propuneți la vot să fie?

Deci, stimați colegi.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Deci s-a făcut o propunere. Ca să explic, stimați colegi, Frațiunea a venit cu o propunere, însă ... grupul de lucru a convenit toți împreună că avem o abordare unică la toate amenzile.

Și atunci am trecut peste toate amenzile, unde am fixat în felul următor: 10, 25, 50 de mii, sumele erau, în varianta precedentă erau de la, ultima amendă era de la, nu mai puțin de 1 milion de lei. Unica excepție tot în grupul de lucru s-a decis ca fraudele fiscale cu băuturile alcoolice și cu țigările să fie amenda mai mare.

De aceea, poziția comună și a grupului de lucru, și a comisiei a fost ca amenzile să fie toate la fel 10, 25, 50 de mii de lei.

Domnul Marian Lupu:

Bine. În acest caz mergem pe linie, da, ceea ce s-a discutat și s-a convenit.

Microfonul nr. 5.

Domnul Valeriu Munteanu:

Mulțumesc.

Domnule președinte al comisiei,

În aceeași ordine de idei cu rațele și curcanii, spuneți-ne, vă rog frumos, ați propus, de asemenea, ca măgarii, asinii și catîrii să fie stabiliți la cota zero? Aici care este rațiunea? Dacă nu a dumneavoastră, atunci a ministerului.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Domnule deputat,

Îmi pare rău, dar nu puteați să puneți întrebările acestea pe parcurs? Noi acum...

Domnul Marian Lupu:

Stimați colegi...

Domnul Valeriu Munteanu:

Nu, eu am zis, dacă dumneavoastră nu sînteți pregătit, este autorul, domnule.

Domnul Marian Lupu:

Noi sîntem în lectura a doua. Regulamentar, în lectura a doua.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Comisia s-a expus, dumneavoastră trebuia să întrebați comisia și vă expuneți.

Domnul Valeriu Munteanu:

Deci nu aveți un răspuns.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Nu, domnule deputat.

Domnul Valeriu Munteanu:

Eu am rugat, dacă nu dumneavoastră, atunci autorii.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Eu nu pot să vă spun, că în comisie nu s-a examinat subiectul. Eu răspund numai despre ce a examinat comisia.

Domnul Marian Lupu:

Noi putem să presupunem că și aici este vorba de genofond.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Exact același lucru.

Domnul Marian Lupu:

Da, domnule Ioniță,

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Rog puțină mobilizare. Sectorul nr. 3 și sectorul nr. 2. Sîntem ajunși pe faza de adoptare în a doua lectură a proiectului de Lege nr. 2248 în condițiile raportului prezentat de comisia de profil și în condițiile rezultatului votului la propunerile, evocate aici, în sală.

Cine este pentru adoptarea în lectura a doua a proiectului nr.2248 rog votul.

Stimați colegi numărători,

Rog să fie anunțate rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 29.

Domnul Marian Lupu:

Sectorul nr. 3 – 29.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 24.

Domnul Marian Lupu:

Sectorul nr. 2 – 24.

53 de voturi „pro”. Împotrivă? 3 voturi „împotrivă”.

Proiectul de Lege nr.2248 este adoptat în lectura a doua.

Da. Continuăm. Proiectul Legii bugetului de stat pentru anul viitor. Proiectul nr. 2595. Guvernul.

Domnul Veaceslav Negruța:

Stimate domnule Președinte al Parlamentului,
Onorat Parlament,

Permiteți-mi, din numele Guvernului, să prezentăm acest proiect al bugetului de stat pentru anul 2012. La bazele proiectului care va fi prezentat stau Programul de activitate al Guvernului, politicile bugetar-fiscale elaborate întru realizarea acestui program și indicatorii macroeconomici, estimați pentru anul viitor.

Domnul Marian Lupu:

Domnule ministru,

Eu îmi cer scuze, o mică scăpare a mea. Pentru raportul dumneavoastră cât timp solicitați?

Domnul Veaceslav Negruța:

Aproximativ 20 – 25 de minute.

Domnul Marian Lupu:

Deci pînă la o jumătate de oră.

Stimați colegi,

Runda de întrebări – răspunsuri, pînă într-o oră? Suficient. Maximum, da? Bine o oră, o oră jumătate, dar maximum. Așa-i? Și după aceea – luările de cuvînt, respectiv, regulamentar.

Domnule ministru,

Vă rog, continuați.

Domnul Veaceslav Negruța:

Da, mulțumesc, domnule Președinte.

Despre aspectele și măsurile de politică bugetar-fiscală am raportat la proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prezentat la ședința în plen a Parlamentului din 15 decembrie curent.

Cît privește estimările cadrului macroeconomic, țin să menționez că procesul de relansare economică continuă pe un trend ascendent. Atît în anul 2010, cît și pe parcursul anului curent, economia a înregistrat o creștere reală.

Totodată, este de așteptat că încetinirea creșterii economice la nivel mondial va influența și performanțele economice ale Republicii Moldova în perioada ce urmează. Ultimele concluzii și mesaje pe plan global este că criza trece dintr-o altă formă, iar țările din regiune și partenerii noștri principali vor resimți din plin efectul acestei crize.

Astfel, principalii indicatori macroeconomici puși la baza elaborării proiectului bugetului pentru anul 2012 se caracterizează precum urmează:

– produsul intern brut – în valoare de 93,1 miliarde lei, cu o creștere în termeni reali de 4% față de estimările de 6,5% în anul 2011;

– inflația medie anuală, calculată în baza indicelui prețurilor de consum, va fi de 7,7% față de 8% care este așteptat pentru anul 2011;

– creșterea exporturilor și importurilor, respectiv, e vorba de 10 și 9 la sută, iar salariul nominal mediu lunar se va majora până la 3550 lei, sau cu 11 la sută în termene nominale. Fondul de remunerare a muncii care s-a luat în baza tuturor calculelor, se estimează în sumă de 25,1 miliarde lei sau cu o creștere nominală cu 10 la sută, avînd la bază dinamica pozitivă a economiei în domeniul bugetar-fiscal, prioritatea principală pe termen mediu este consolidarea disciplinei fiscal-bugetare, proces început încă anul 2009.

În acest context, reducerea deficitului bugetar rămîne o sarcină majoră, pentru a permite bugetului să nu depindă de asistența externă excepțională, iar poziția bugetară să fie mai solidă, pentru a înfrunța eventualele riscuri macroeconomice.

În opinia noastră, pentru o economie fragilă, deficitul bugetar trebuie să fie cît mai mic, sau chiar „zero”. Pentru atingerea acestor obiective, sîntem impuși să activăm în condiții de maximă prudență.

Pentru asigurarea unei baze durabile a veniturilor la buget, a fost inițiată realizarea unor măsuri de perfecționare a sistemelor de impozitare și administrare fiscală, în același timp urmărind optimizarea presiunii fiscale, adică asigurarea echității și transparenței fiscale și armonizarea legislației fiscale naționale cu cea comunitară, despre ce am informat cînd s-a discutat politica bugetar-fiscală.

Stimați deputați,

Pînă a trece nemijlocit la indicatorii bugetului de stat, permiteți-mi să aduc la cunoștință estimările parametrilor principali ai bugetului public național pentru anul 2012, care reprezintă cadrul general de resurse financiare publice ale statului.

În valoare nominală, veniturile bugetului public național vor constitui 34,7 miliarde lei, cu o creștere de 3,6 miliarde lei sau 11,8 la sută față de anul 2011.

În aspectul componentelor bugetului public național, cu excepția transferurilor între componente, comparativ cu anul 2011, veniturile vor crește: la bugetul de stat – cu 11,9%, la bugetul asigurărilor sociale de stat – cu 5,9 la sută, fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală – cu 8 virgulă, 8 exact, 8%.

La bugetele unităților administrativ-teritoriale veniturile vor fi în creștere cu 24,4 la sută, în principal, ca urmare a introducerii de la 1 ianuarie 2012 a impozitului pe venitul persoanelor juridice, care, după cum e cunoscut, la cota de 12 la sută va fi.

Din suma totală a veniturilor bugetului public național, prin Serviciul Fiscal, urmează a fi colectate 18,7 miliarde lei sau 54 la sută din total, iar prin Serviciul Vamal – 13,4 miliarde lei sau 38,5 la sută.

Cheltuielile bugetului public național pentru anul 2012 constituie circa 35,5 miliarde lei, cu o creștere față de anul 2011 cu 2,9 miliarde lei sau 8,9 la sută.

În ultimii ani, raportul cheltuielilor publice în produsul intern brut se diminuează de la 40,8 la sută în 2010, la 38,1 la sută în proiectul prezentat pentru anul 2012. Această evoluție reflectă rezultatele politicii de comprimare a sectorului public pe piața serviciilor, oferind un spațiu mai larg sectorului privat și inițiativelor private, respectiv.

Față de anul 2011, cheltuielile bugetului public național pe componentele bugetare vor crește: la bugetul de stat – cu 8,9 la sută, la bugetul asigurărilor sociale de stat – cu 5,2 la sută, la fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală – cu 8,4 la sută și la bugetele unităților administrativ-teritoriale – cu 9,2 la sută.

Volumul preponderent al resurselor publice disponibile pentru 2012 vor fi direcționate către domeniul social, circa 70 la sută din totalul cheltuielilor publice. Ca pondere în produsul intern brut, volumul de resurse pentru blocul de cheltuieli sociale reprezintă 26,2 la sută.

Ca pondere în cheltuielile totale și în produsul intern brut, următorul bloc de cheltuieli, ca volum, este sectorul economic, care va consuma 13 la sută din cheltuielile bugetului public național, ce reprezintă 5 la sută în produsul intern brut, fiind urmat de sectorul „menținerea ordinii publice, apărării și securității statului”, care vor reprezenta 2,1 la sută și serviciile de stat cu destinație generală – 1,8 la sută în produsul intern brut.

Luând în considerare sumele veniturilor și cheltuielilor prognozate, deficitul bugetului național în produsul intern brut se estimează la nivel de 0,9% sau în sumă nominală e vorba de 837 milioane lei, față de 1,9 la sută în produsul intern brut, prevăzut pentru anul în curs.

În continuare, mă voi referi mai detaliat la indicatorii proiectului bugetului de stat pentru anul 2012, care, de fapt, urmează a fi aprobat de către domniile voastre.

Referitor la veniturile bugetului de stat. În 2012, la bugetul de stat se preconizează acumularea veniturilor în sumă totală de 21,4 miliarde lei, cu o creștere de 2,3 miliarde lei sau 11,9 la sută față de anul 2011.

Încasările veniturilor fiscale pentru 2012 vor constitui 16,7 miliarde lei. Veniturile nefiscale vor constitui 830,7 milioane lei.

Pentru anul 2012, intrările de granturi se preconizează în sumă de circa 2,4 miliarde lei, dintre care nemijlocit pentru susținerea bugetului vor fi direcționate 981 milioane lei, iar pentru realizarea proiectelor finanțate din surse externe – 1 miliard 381 milioane lei. Din veniturile bugetului de stat, granturile vor constitui 11,2 la sută și depășesc cu 291 milioane lei prevederile anului 2011.

Veniturile fondurilor speciale și mijloacelor speciale în veniturile totale se prognozează să fie în sumă de 309 milioane lei și, respectiv, 1,2 miliarde lei.

Referitor la cheltuieli.

La general, programele de cheltuieli incluse în proiectul bugetului de stat pe anul 2012 au fost ghidate de următoarele obiective:

- necesitatea onorării angajamentelor de cheltuieli asumate în anii precedenți cu impact financiar asupra anilor ulteriori, prin menținerea programelor prioritare inițiate în anii precedenți;

- alocarea de resurse pentru politici noi, în primul rând, pentru redimensionarea și reprioritizarea programelor de cheltuieli existente, precum și prin identificarea măsurilor de economisire a resurselor;

- valorificarea suportului din partea donatorilor externi pentru implementarea proiectelor finanțate din surse externe;

– realizarea politicilor și reformelor promovate în cadrul ramurilor și autorităților publice menite să asigure eficiența cheltuielilor și e vorba de schimbări instituționale, optimizări de structuri și alte măsuri;

– consolidarea managementului cheltuielilor publice prin implementarea treptată a planificării bugetare bazate pe performanță și sporirea calității programelor de cheltuieli.

Pentru anul 2012, cheltuielile bugetului de stat se estimează în sumă totală de 22,2 miliarde lei, cu o majorare de 1,8 miliarde lei sau cu 9 la sută față de anul 2011.

Pentru realizarea proiectelor cu finanțare externă, în buget se prevăd mijloace în sumă de circa 1,8 miliarde lei. În cadrul proiectelor, circa 75 la sută din cheltuieli se vor finanța din contul granturilor externe. E vorba de 1,4 miliarde lei, restul cheltuielilor, în sumă de 462 milioane lei, se vor finanța din împrumuturi externe și solduri de mijloace bănești disponibile la conturi din anii precedenți. În total în anul 2012, din surse externe în proces de realizare vor fi 36 de proiecte.

În aspectul categoriilor economice, cheltuielile bugetului de stat se caracterizează în felul următor.

Cheltuielile curente însumează 17,8 miliarde lei, ponderea acestora în cheltuielile totale va constitui 80,2 la sută.

În cadrul cheltuielilor curente, cheltuielile de personal constituie 4,2 miliarde lei și sînt în creștere cu 15 la sută.

Pentru transferuri către populație se prevăd alocații în sumă de circa 1,3 miliarde lei. Partea majoră a acestor cheltuieli constituie pensiile și indemnizațiile pentru militari și polițiști, aproximativ 790 milioane lei, urmate de burse – 241 milioane lei, compensațiile de indexare a depunerilor populației la Banca de Economii – 65 milioane lei.

Pentru serviciul datoriei de stat s-au inclus mijloace în sumă de 782 milioane lei.

Cheltuielile capitale se prevăd să fie în sumă de 4,5 miliarde lei și față de anul 2011 ponderea va fi în creștere cu 1,3 puncte procentuale, de la 18,9 puncte în 2011 la 20,2 în 2012.

În cadrul cheltuielilor capitale pentru investiții capitale în construcții se vor direcționa în total circa 1,6 miliarde lei sau de 1,4 ori mai mult decît a fost în 2011.

Repartizarea investițiilor capitale este orientată prioritar în gospodăria drumurilor, gospodăria comunală și aprovizionarea cu apă, care vor consuma 71,3 la sută din volumul de investiții pentru anul 2012.

Pentru gospodăria drumurilor vor fi direcționate 997 milioane lei sau 63,9 la sută și pentru gospodăria comunală și aprovizionare cu apă – 115,4 milioane lei.

Totodată, din componenta de bază a bugetului de stat în proiect sînt prevăzute mijloace pentru transferuri capitale autorităților administrației publice locale în sumă de 106 milioane lei.

Printre factorii principali intersectoriali care au influențat alocarea resurselor în bugetul pe 2012 sînt majorările salariale în sectorul bugetar și indexarea cheltuielilor pentru mărfuri și servicii în legătură cu creșterea indicelui

prețurilor de consum, concomitent ținând cont și de o îmbunătățire a procedurilor de achiziții publice.

De asemenea, în proiectul bugetului pe anul 2012 s-au prevăzut mijloace pentru continuarea implementării normelor salariale prevăzute în Legea nr.355 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar și în proiectul de Lege privind salarizarea funcționarilor publici, care se află la etapa de examinare definitivă în Parlament.

Aceste prevederi salariale includ:

- acordarea în luna ianuarie a premiului anual pentru rezultatele activității în anul 2011 în mărimea unui salariu de funcție angajaților, salariați, salarizați conform Rețelei tarifare unice;

- stabilirea începând cu 1 ianuarie 2012 a salariilor de bază, cu aplicarea coeficientului de unu douăzeci și cinci, 1,25 pentru militari și polițiști;

- începând cu 1 iunie 2012 este prevăzută majorarea salariului pentru I categorie de salarizare de la 700 pînă la 800 milioane lei și stabilirea salariilor de bază angajaților salarizați conform Rețelei tarifare unice în limita grilelor de salarii;

- stabilirea, începând cu 1 iunie 2012, a salariilor funcționarilor publici în cuantumul prevăzut prin noua lege a salarizării funcționarilor publici;

- punerea în aplicare, începând cu 1 iulie 2012, a criteriilor de apreciere a rezultatelor activității curente a subdiviziunii și acordarea sporului pentru aceste rezultate.

Costul estimativ total al majorărilor salariale pentru anul 2012 este peste 550 milioane lei, dintre care pe instituțiile finanțate de la bugetul de stat – 365 milioane și pentru bugetele unităților administrativ-teritoriale – 188 milioane lei.

Pe lângă aceasta, la alocarea resurselor atît pe categorii economice, cît și pe ramuri au influențat următoarele măsuri.

Sub aspectul de ramură.

La „Justiție”:

pentru extinderea sistemului de acordare a asistenței juridice garantate de stat se prevăd suplimentar 14,5 milioane lei, total pentru acest scop fiind prevăzute 23,3 milioane lei;

majorări cu 8,2 milioane lei pentru exercitarea atribuțiilor funcționale, inclusiv pentru Aparatul Ministerului Justiției, Centrul Național de Expertize Judiciare și Procuratura Generală.

La „Menținerea ordinii publice, apărare și securitatea națională”:

pentru reforma organelor afacerilor interne se prevăd mijloace în sumă de 30 milioane lei;

suplimentar pentru întreținerea curentă a instituțiilor penitenciare se alocă 12,8 milioane lei;

cheltuielile ce țin de trecerea la serviciul militar prin contract, alocarea va, e vorba de profesionalizare, se prevede o majorare cu 6 milioane, iar total pentru această măsura este prevăzută suma de 23,2 milioane lei.

La compartimentul „Învățămînt”:

- pentru achiziționarea unităților de transport școlar pentru instituțiile de învățămînt general sînt prevăzute 32,0 milioane lei;
- pentru asigurarea centralizată cu manuale, materiale didactice, literatură tehnico-științifică și metodică sînt direcționate 12 milioane lei;
- pentru îmbunătățirea bazei didactice, materiale didactice ale colegiilor subordonate Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare se alocă suplimentar 6 milioane de lei;
- pentru instituirea unui nou program de studiere a limbii române în cadrul sistemului educațional sînt prevăzute 10 milioane de lei;
- pentru participarea elevilor la olimpiadele naționale și internaționale – 7 milioane lei;
- pentru desfășurarea examenelor de absolvire în gimnazii și examenelor de bacalaureat în licee – 5 milioane lei.

Totodată, măsurile de reformă în învățămînt, finanțat de la bugetul de stat, vor rezulta în eficientizarea cheltuielilor publice în domeniu și sînt prevăzute și anumite economii care, ulterior, sînt redirecționate în programe prioritare în domeniu.

La compartimentul „Cultură, artă, sport și activități pentru tineret” principalele măsuri prevăzute în buget țin de:

- asigurarea activității instituțiilor teatral-concertistice – 81 milioane lei;
- susținerea editării cărții naționale – 11,1 milioane lei;
- asigurarea realizării Programului de pregătire a sportivilor pentru participarea la ediția a XXX-a a Jocurilor Olimpice de Vară și la ediția a XIV-a Jocurilor Paralimpice din 2012 – 10 milioane lei;
- realizarea Calendarului acțiunilor sportive naționale este acoperit cu 7,6 milioane lei;
- desfășurarea acțiunilor pentru tineret – 8,6 milioane lei;
- edificarea Centrului de Tineret și Sport – 10,3 milioane lei;
- și susținerea proiectelor și programelor culturale ale asociațiilor obștești din domeniu – 2,1 milioane lei.

La compartimentul „Ocrotirea sănătății”:

- se prevede majorarea transferurilor bugetului de stat spre fondul asigurărilor obligatorii în medicină cu 175 milioane lei pentru asigurarea obligatorie de asistență medicală a unor categorii de populație neangajate, pentru care calitatea de asigurator îi revine Guvernului. Suma totală a transferurilor din bugetul de stat în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală inclusă în proiect constituie 2 miliarde 159 milioane lei;
- pentru întreținerea Serviciului de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice este prevăzută suma de 156 milioane lei;
- pentru programele naționale de ocrotire a sănătății suma este de 140 milioane lei.

La compartimentul „Asigurarea și asistența socială” este prevăzută:

- realizarea măsurilor de protecție socială a șomerilor, suma este de 22,5 milioane lei.

- asigurarea protecției tinerilor specialiști – 20 milioane lei;
- implementarea Sistemului Informațional Automatizat ”Asistența Socială” – 3,7 milioane lei;
- organizarea odihnei de vară și întremarea sănătății copiilor și adolescenților, în special din familiile social vulnerabile – 19,4 milioane lei;
- restituirea valorii bunurilor prin achitarea de compensații victimelor reabilite ale represiunilor politice – 30 milioane lei;
- rambursarea creditelor preferențiale acordate unor categorii de populație și dobânzii aferente acestora – 20 milioane lei;
- noul sistem de susținere a unor categorii de persoane prin acordarea indemnizațiilor unice pentru construcția sau procurarea spațiului locativ, sau restaurarea caselor vechi prevede 40 milioane lei.

Respectiv, mai sînt prevăzute încă 65 de milioane de lei pentru finalizarea achitării sumelor indexate ale depunerilor cetățenilor la prima etapă pentru deponenții născuți pînă în anul '91 și, concomitent, începerea achitării sumelor indexate la etapa a doua pentru deponenții la Banca de Economii.

Transferurile de la bugetul de stat la bugetul asigurărilor sociale de stat pentru 2012 vor însuma în total 2,6 miliarde lei, inclusiv 1,6 miliarde lei pentru prestații sociale și 951 milioane lei pentru acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat.

La modificarea transferurilor de la bugetul de stat la bugetul asigurărilor sociale au influențat următorii factori:

majorarea nivelului venitului minim garantat de stat de la 575 la 640 de lei și creșterea numărului de beneficiari de ajutor social. Respectiv, costul acestei schimbări este de 82 milioane de lei adițional. Iar costul total este de 442 milioane lei;

majorarea cu 300 lei a cuantumului indemnizațiilor unice la nașterea copilului, ale persoanelor neasigurate;

Indexarea pensiilor și a unor prestații de asistență socială achitate din contul bugetului de stat și modificarea numărului de beneficiari și a mărimii medii a prestațiilor sociale care însumează 48,6 milioane lei.

La compartimentul „Agricultură, gospodărie silvică, gospodăria piscicolă și gospodăria apelor” sînt prevăzute următoarele măsuri:

- fondul de subvenționare a producătorilor agricoli – 400 milioane lei;
- prevederile Acordului de finanțare privind programul de suport bugetar în domeniul stimulării economice rurale, respectiv, sînt prevăzute 5 milioane lei.
- măsuri de protecție antigrindină – 53 milioane lei;
- servicii de consultanță rurală – 11 milioane lei;
- susținerea gospodăriei silvice – 8 milioane;
- gospodăria apelor – 17 milioane lei.

Cu referință la fondul de subvenționare a producătorilor agricoli, e de menționat că în anul 2012 urmează sa reformăm mecanismul de acordare a subvențiilor din acest fond pentru a asigura asumarea angajamentelor în limita mijloacelor bănești disponibile, iar direcțiile de utilizare a mijloacelor acestui fond sînt specificate în articolul 2 din proiectul Legii bugetului

La compartimentul „Transporturi și gospodăria drumurilor”, cheltuielile pentru reparația și întreținerea drumurilor publice, finanțate din fondul rutier, se majorează cu 237 milioane lei. Volumul total al fondului rutier, inclus în proiect, constituie un miliard 25 milioane lei, dintre care pentru întreținerea drumurilor – 925 milioane lei și pentru reparație – 100 milioane lei.

Din contul proiectelor, finanțate din surse externe, cheltuielile pentru reabilitarea drumurilor se majorează cu 425 milioane lei în anul 2012 și suma va constitui 882,5 milioane lei.

Fondul național de dezvoltare regională pentru anul 2012 este prevăzut în sumă de 174,7 milioane lei, fiind repartizat pe ramuri după cum urmează:

- 64 milioane – pentru transporturi, gospodăria drumurilor, comunicații și informatică;

- 47 milioane – în gospodăria comunală și de aprovizionare cu apă;

- 41 milioane – în protecția mediului;

- 10 milioane – în cultură, artă, sport și activități pentru tineret;

- 6 milioane – în industrie și construcții;

- iar 5 milioane – în alte servicii legate de activitatea economică, care vor fi direcționate prin proiectele de investiții la nivel local în baza deciziilor Consiliului Național pentru Dezvoltare Regională.

Alocațiile prevăzute pentru procurare de locuințe tinerilor specialiști se mențin la nivelul celui aprobat pe anul 2011, e vorba de 10 milioane lei.

Stimați deputați,

Paralel cu creșterile menționate mai sus, practic, în majoritatea domeniilor, au fost operate ajustări și optimizări, care conduc la o mai bună prioritizare și eficientizare a cheltuielilor bugetare.

Totodată, indicatorii de performanță, care urmează a fi realizați de către autoritățile publice centrale, principalii utilizatori ai mijloacelor bugetului de stat, sînt expuși în „Propunerile de buget de programe pentru anii 2012 – 2014”, care fac parte din anexele la nota informativă a proiectului de buget prezentat.

Referitor la raporturi între bugetul de stat și bugetele unităților administrativ-teritoriale. Aceste raporturi între bugetul de stat și unitățile de nivelul al doilea au fost stabilite în conformitate cu prevederile Legii privind sistemul bugetar și procesul bugetar și conform Legii privind finanțele publice locale.

Ținînd cont de baza fiscală a fiecărei unități administrativ-teritoriale și pornind de la estimările cheltuielilor bugetelor unităților administrativ-teritoriale, suma transferurilor de la bugetul de stat către bugetele unităților administrativ-teritoriale pentru nivelare bugetară constituie 3 miliarde 859 milioane lei. Transferurile în cauză acoperă circa 51 la sută din cheltuielile componente de bază a acestor bugete. La stabilirea sumei transferurilor de la bugetul de stat la bugetele menționate s-au luat în considerare măsurile de eficientizare a cheltuielilor publice.

Pornind de la Planul național de acțiuni pentru implementarea reformei structurale în educație, aprobat prin hotărîre de Guvern, în proiectul de buget pe anul 2012 s-a ținut cont de măsurile de eficientizare a cheltuielilor în acest domeniu.

Începînd cu 1 ianuarie 2012, suplimentar la raioanele Căușeni și Rîșcani, finanțarea în bază de formulă a instituțiilor de învățămînt primar și secundar, respectiv, se vor alipi încă 11 unități administrativ-teritoriale, inclusiv municipiul Chișinău.

Cît privește domeniul asistenței sociale, pentru bugetele unităților administrativ-teritoriale, principalele măsuri au inclus:

- realizarea procesului de dezinstituționalizare a copiilor și plasarea acestora în servicii alternative de îngrijire;

- dezvoltarea serviciilor sociale comunitare noi pentru diferite categorii de persoane socialmente vulnerabile;

- majorarea cuantumului indemnizației lunare pentru copiii rămași fără îngrijirea părintească cu 100 lei;

- majorarea cuantumului compensației anuale pentru deservirea cu transport a persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor, la fel, cu 100 de lei.

În afară de transferuri pentru susținere financiară, pentru anul 2012 bugetele unităților administrativ-teritoriale vor beneficia de transferuri cu destinație specială, în sumă totală de 131,5 milioane lei, dintre care pentru investiții și reparații capitale – 106 milioane lei.

Iar suplimentar la transferurile directe de la bugetul de stat e de menționat că unitățile administrativ-teritoriale vor mai avea investiții și reparații capitale acoperite financiar sau pasibile spre finanțare din alte proiecte, cum ar fi: Fondul Național de Dezvoltare Regională, Fondul de Investiții Sociale, Fondul rutier, fondurile ecologice.

Referitor la balanța bugetului de stat. Pornind de la estimările veniturilor și a cheltuielilor bugetului de stat, deficitul de casă al acestui buget pentru anul 2012 se estimează în sumă de 797 milioane lei.

Sursele de finanțare a deficitului vor constitui:

- venituri din valori mobiliare de stat, plasate pe piața primară, în sumă de 150 milioane lei;

- intrări din împrumuturi externe în sumă de 905 milioane lei;

- mijloacele din vânzarea și privatizarea patrimoniului public în sumă de 260 milioane lei.

Iar pentru onorarea angajamentelor față de creditorii externi, adică cu semnul minus, vor fi direcționate 532,5 milioane lei.

Pentru răscumpărarea valorilor mobiliare de stat, convertite și aflate în portofoliul Băncii Naționale, vor fi îndreptate 150 milioane lei, iar pentru răscumpărare de la Banca de Economii a obligațiunilor emise pentru asigurarea stabilității financiare suma va fi de 93,1 milioane lei.

Pentru finanțarea integrală a cheltuielilor prevăzute pentru anul 2012 din soldurile la conturi vor fi utilizate 257 milioane lei.

În continuare, câteva aspecte ce țin de datoria de stat. Datoria de stat, la situația din 31 decembrie 2012, adică la sfîrșit de an viitor, va constitui 20,4 miliarde lei, cu o diminuare cu 210,7 milioane lei față de 31 decembrie 2011. Adică, datoria de stat va fi în descreștere cu peste 200 milioane de lei.

Ponderea datoriei de stat în produsul intern brut, la sfârșitul anului 2012, va constitui 21,9% sau cu 3,2 puncte procentuale mai puțin decât la finele anului 2011. Acest indicator denotă că politica în domeniul managementului datoriei de stat este una prudentă și nu există riscuri de derapaje și de destabilizare atât pe termen mediu, cât și pe termen lung.

În structura datoriei de stat la sfârșitul anului 2012, ponderea datoriei de stat externe va constitui 71,6 la sută, iar cea a datoriei de stat interne – 28,4 la sută.

În final, vreau încă o dată să reiterez că proiectul bugetului de stat pe anul 2012 este o derivată a condițiilor economice concrete și a politicilor bugetar-fiscale, menite să asigure stabilitatea macroeconomică. Principalul este să atingem acel echilibru între nivelul sau povara de impozitare a celor ce plătesc la buget și nivelul necesităților pentru acei care consumă banul public de la bugetul de stat. Recunoaștem că, în momentul de față, necesitățile de efectuare a cheltuielilor bugetare sînt cu mult mai mari decât posibilitățile oferite de partea de venituri.

Totodată, atât în anul 2012, cât și pe termen mediu, rezervele statului, vizînd majorarea poverii fiscale și a cheltuielilor publice, sînt destul de limitate. În aceste condiții, se impune, cu mijloace financiare disponibile, să realizăm mult mai mult. Pentru aceasta este necesară continuarea programelor de restructurare și consolidare a disciplinei bugetar-fiscale, prin optimizarea cheltuielilor de funcționare a statului și a programelor de cheltuieli sociale, asigurînd o direcționare cât mai bună a acestora.

Tergiversarea reformelor ar agrava problemele existente, generînd transformarea acestora în constrîngeri iminente pentru dezvoltarea economică.

Proiectul bugetului este orientat spre minimizarea riscurilor de destabilizare bugetar-fiscală, cînd statul nu-și poate onora angajamentele. Se cunoaște că o criză bugetară, pînă la urmă, poate genera o criză economică, fapt, pe care, sîntem de acord cu toții, nimeni nu ne dorim astfel de situație.

Mai mult ca atât, fragilitatea înaltă a construcției economice face ca procesul creșterii să fie extrem de vulnerabil la șocuri atât de ordin extern, cât și de ordin intern. Probabilitatea producerii unor șocuri planează constant, atât timp cît evoluțiile economice globale deocamdată sînt pesimiste.

Stimate domnule Președinte,

Onorat Parlament,

În încheiere, vreau să menționez indicatorii principali ai proiectului bugetului de stat pentru anul 2012: venituri – în sumă de 21 miliarde 367 milioane lei; cheltuieli – în sumă de 22 miliarde 164 milioane lei și, respectiv, deficitul bugetului de stat – în sumă de 797 milioane lei.

Vă mulțumesc pentru atenție.

Și Guvernul contează pe susținerea Domniilor voastre în vederea adoptării bugetului de stat pentru anul 2012, pentru a începe noul an cu buget nou, așteptat atât de mult de întreaga societate.

Aceasta va permite ca cetățenii noștri să beneficieze de majorările fie și modeste ale acestui buget, iar procesul de elaborare a bugetului pentru anul următor 2013 să fie inițiat și desfășurat în regim normal.

Vă mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc, domnule ministru.

Întrebări?

Microfonul nr.3.

Domnul Igor Dodon:

Din nou văd o abordare foarte pasivă din partea majorității parlamentare, dar asta ține deja de abordarea pe care o aveți dumneavoastră către acei pe care i-ați numit în această funcție.

Eu am două întrebări regulamentare și rog să fiu înscris cu luare de cuvânt la acest subiect. Prima întrebare.

Domnule ministru,

Ați încheiat raportul pe o notă optimistă în ceea ce ține de prezentarea la timp a politicii fiscale și a bugetului de stat pentru perioadele ulterioare. Explicați-ne, vă rog, și nouă, și mass-mediei, totuși, din ce considerente sau care au fost argumentele și, poate, știu, mai multe detalii, de ce a fost prezentat bugetul și politica fiscală în plenul Parlamentului atât de târziu?

Este vorba de probleme la momentul elaborării? Eu cunosc că nu. Deoarece știu că Ministerul Finanțelor demult l-a pregătit. Atunci, care este problema? Fondul Monetar Internațional, majoritatea parlamentară sau ce se întâmplă?

Domnul Veaceslav Negruța:

Stimate domnule deputat,

Elaborarea și promovarea ulterioară a proiectului de buget atât la nivel de Guvern, Parlament și mediatizarea și consultarea cu publicul larg este un proces complex, este unul participativ și, respectiv, oricare discuție, care a avut loc în procesul de promovare a acestui proiect, a fost benefică și a venit să aducă valoare adăugată ca și calitate la proiectul respectiv.

Este adevărat că lucrurile în economia mondială se schimbă vertiginos, multe incertitudini deocamdată planează. De aceea, noi am avut nevoie să revedem încă o dată acei indicatori macroeconomici pe care i-am avut la bază în luna iunie, i-am revăzut în luna octombrie, la sfârșit de octombrie, avînd o claritate mult mai mare vizavi de creșterea economică, vizavi de creșterea fondului de salarizare, vizavi de mulți parametri ce țin de importuri, exporturi, care stau la baza calculării indicatorilor, în special, la venituri, iar ulterior și la cheltuieli.

Este adevărat, am avut nevoie de consultările adiționale și cu partenerii noștri de dezvoltare, care ne-au oferit informație necesară vizavi de înțelegerea situației la nivel regional.

Respectiv, avînd acest proces complex finalizat, mai departe în comisii, în Parlament au fost discuții foarte bune și fructuoase, pentru a înțelege complexitatea materialului respectiv cu toate explicațiile de care a fost nevoie, Ministerul Finanțelor a venit și, respectiv, acum sîntem gata să fim în fața Domniilor voastre pentru a și răspunde, iar scopul este finalitatea, adoptarea acestei legi în lecturi ... adoptare finală.

Domnul Igor Dodon:

Domnule ministru,

Chiar dacă partenerii de dezvoltare FMI, Banca Mondială nu au fost de acord cu anumite compartimente ale bugetului, aceasta nu înseamnă că poate fi încălcată legea. Deoarece, bugetul urmează a fi prezentat în Parlament pînă la 1 octombrie și în lege este scris: pînă la 5 decembrie, Parlamentul aprobă bugetul pentru anul următor.

Și a doua întrebare. Noi am vorbit destul de mult, pe parcursul ultimelor două – trei luni, inclusiv la rectificarea bugetului pentru anul 2011, inclusiv la politica fiscală, că avem probleme majore la capitolul „Administrare fiscală.” Pentru anul următor dumneavoastră presupuneți și planificați încasări de la TVA, de la livrarea mărfurilor și serviciilor în interiorul țării de 3,4 miliarde de lei. Și, dacă facem o analiză comparativă, vedem că aceasta este cu 130 de milioane de lei mai puțin decît planificat pentru anul 2011.

Încă o dată. Atunci cînd dumneavoastră vorbiți de creșterea economică, de creșterea comerțului cu amănuntul, de creșterea indicatorilor macroeconomici, noi vedem o situație cu totul inversă la acumularea în buget a veniturilor de la livrările pe intern. Prin ce explică acest lucru? Minus 130 milioane de lei.

Domnul Veaceslav Negruța:

Stimate domnule deputat,

Proiectul bugetului pentru anul 2012 prevede încasări de la TVA, încasată pe teritoriul Republicii Moldova, în sumă de 3 miliarde 466 milioane. Ceea ce este mai mult decît suma de 3 miliarde 251 prevăzută în Legea bugetului rectificat pentru 2011.

Domnul Igor Dodon:

Rectificat, domnule ministru.

Domnul Veaceslav Negruța:

Și mai mult decît executat în 2010, care a fost 3 miliarde 264. Dacă vorbim în parametri nominali, creșterea este evidentă.

Ceea ce ține de indicatori relativi, dacă creșterea este, poate, nu atît de suficientă în corelare directă, dacă ne uităm cu creșterea economică sau importurile care au loc în Republica Moldova. Aici trebuie să facem o precizare că există o întârziere, de regulă, și corelarea nu este una directă.

Doi. Importurile de produse, mărfuri și servicii în Republica Moldova în 2011 se fac și în baza unor acorduri care prevăd scutiri de TVA și taxe vamale. Pentru că sînt o serie de proiecte investiționale în infrastructură, sumele sînt mari și, respectiv, bugetul este lipsit de aceste mijloace.

Dar important este că ulterior ...

Domnul Igor Dodon:

Domnule ministru,

Acela e TVA la import.

Domnul Veaceslav Negruța:

... infrastructură vor crea posibilități pentru încasări la buget.

Domnul Igor Dodon:

Ceea ce vorbiți dumneavoastră de importul utilajului, este vorba de TVA și scutirile care sînt facilitățile pentru importul utilajului în capital social.

Domnul Veaceslav Negruța:

Nu asta am în vedere.

Domnul Igor Dodon:

Eu m-am referit la ...

Domnul Veaceslav Negruța:

Eu am în vedere mărfuri, bunuri și servicii care se importă în scopul implementării proiectelor investiționale de infrastructură în întreaga Republică Moldova.

Domnul Marian Lupu:

Bine.

Stimați colegi,

Haideti ...

Domnul Veaceslav Negruța:

Inclusiv compactul care prevede aceste ...

Domnul Marian Lupu:

... cumva o finalitate.

Asta-i prima întrebare, în genere? Sau a doua deja a fost?

Domnul Igor Dodon:

Domnule Președinte,

Dacă erați atent, aceasta este a doua întrebare. Și o concluzie care este importantă.

Domnule ministru,

Aveți probleme la capitolul „Administrare fiscală”, pe care încercați să le soluționați prin majorări de impozite. Acest lucru nu este o soluție.

Domnul Marian Lupu:

Dacă declarații, la luări de cuvînt, stimate coleg.

Domnul Igor Dodon:

Declarația va fi și la acest subiect mai detaliat.

Vă mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Foarte corect. Mersi.

Microfonul nr.4.

Domnul Veaceslav Negruța:

Domnule deputat,

Doar o mică precizare. Nu aveți, avem cu toții probleme la administrarea, inclusiv fiscală.

Domnul Alexandru Cimbriciuc – Frațiunea PLDM:

Domnule ministru,

Aș dori să cunosc dacă Hotărârea de Guvern nr.836 cu privire la acordarea indemnizațiilor unice pentru construcția și procurarea spațiului locativ, ceea ce ține pentru veteranii de război din 1992, deci aș vrea să știu dacă sînt acoperirile necesare financiare pentru anul 2012 și anume pentru acei veterani de război care nu au obținut scrisoare de garanție de la consiliul raional? Dacă sînt prevăzute aceste sume financiare?

Domnul Veaceslav Negruța:

Stimate domnule deputat,

După cum este cunoscut, în bugetul anului 2011 noi deja avem executat, oamenii și-au primit acei bani, acele mijloace prevăzute conform cadrului legal în sumă de 53 de milioane. Este vorba de acele indemnizații pentru construcția, repararea caselor, spațiului locativ.

Cît privește anul viitor. Suma este prevăzută, sînt 40 de milioane incluse. Un moment este că, conform hotărîrii Guvernului, la prima etapă se finalizează plata indemnizațiilor către persoanele care au deținut scrisoare de garanție, emisă către data de 1 ianuarie 2010, iar, ulterior, prin hotărîre de Guvern, se stabilește procedura de plată a acestor indemnizații, care reiese din cadrul legal, și cetățenii beneficiarii, oamenii, care au aceste facilități, vor beneficia din aceste 40 de milioane pe parcursul anului 2012 de aceste indemnizații.

Domnul Alexandru Cimbriciuc:

Da. Vă mulțumesc.

Domnul Veaceslav Negruța:

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.2.

Domnul Iurie Bolboceanu – Frațiunea PDM:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule ministru,

La „Reglementări speciale”, articolul 12. Noi încă în anul 2008, am discutat despre acești 4 dolari, care, iarăși, sînt introduși în Legea bugetului pentru recuperarea cheltuielilor bugetului de stat față de Întreprinderea de Stat rusă „Gazprom”. E o situație chiar, îmi pare, ciudată. Anul 2012 și iar apar acești 4 dolari, pornind de la prețul exagerat de mare la gazele naturale comparativ cu veniturile cetățenilor Republicii Moldova, eu zic că 4 dolari este o sumă destul de impunătoare.

Dacă măcar am putea ști totuși care este suma care a rămas de achitat pentru Federația Rusă și cînd vor dispărea acești 4 dolari de pe, din veniturile cetățenilor Republicii Moldova.

Domnul Veaceslav Negruța:

Mulțumesc.

Stimate domnule deputat,

Anul 2012 este ultimul an cînd va fi păstrată această taxă.

Domnul Iurie Bolboceanu:

Slavă Domnului.

Domnul Veaceslav Negruța:

Această taxă de 4 dolari. Soldul rămas este de 56 de milioane, care va fi acoperit pe parcursul anului 2012 și, respectiv, imediat cum 56 de milioane sînt acumulate și restabilite, taxa respectivă va dispărea din factura, din tariful inclus în factura cetățeanului.

Domnul Iurie Bolboceanu:

Domnule ministru,

Să înțelegem că din 2013 cetățenii Republicii Moldova vor plăti cel puțin cu 4 dolari mai mic prețul la gazele naturale.

Domnul Veaceslav Negruța:

Cu 4 dolari pentru mia de...

Domnul Iurie Bolboceanu:

Pe metri cubi, da.

Domnul Veaceslav Negruța:

...metri cubi. Exact.

Domnul Iurie Bolboceanu:

Și a doua întrebare.

Domnule ministru,

La articolul 3. Articolul 3 propune să fie aprobat bugetul pentru plata cotizațiilor în organismele internaționale din care face parte Republica Moldova, de 48 de milioane de lei.

Eu nu am nimic împotriva acestei sume, dar aș vrea ca noi să cunoaștem dacă Guvernul a făcut o analiză a structurilor internaționale la care Republica Moldova este parte și are și cotizațiile respective din punctul de vedere al eficienței acestor structuri.

Pentru că eu foarte bine înțeleg că sînt structuri unde noi avem plata de cotizații și nu prea avem rezultat financiar, dar avem moral și politic, și acest lucru este normal, dar am marea convingere că sînt și structuri din care nici eficiență financiară nu avem, nici morală și nici financiară, dar avem cheltuielile respective.

Domnul Veaceslav Negruța:

Da, stimate domnule deputat,

Suma de 48 de milioane, care este propusă pentru 2012, este aceeași sumă de 48, care a fost și în 2011. Practic, a fost o abordare de abținere de a adera sau de a semna acorduri de asociere în diverse structuri internaționale care, ulterior, duc la plăți de astfel de cotizație.

Pe de altă parte, a fost inițiată o analiză amplă, care se efectuează acum, pe fiecare componentă, de exemplu cum este Organizația Națiunilor Unite, multe alte organizații, ca să vedem eficiența și necesitatea acestor plăți pe parcursul anului viitor.

Luînd în considerare faptul că, în 2012, pe unele poziții cotizațiile sînt în creștere, noi vom veni cu abordări de decizie în unele structuri, ca să ne încadrăm în aceste 48, avînd cotizații pe unele poziții în creștere. Totodată, numărul de participări să fie în descreștere și atunci cînd acest raport va fi gata va fi prezentat în discuții în Guvern. Pentru că suma de 48 se redistribuie, ulterior, prin hotărîre de Guvern.

Domnul Iurie Bolboceanu:

Domnule ministru,

Vă mulțumesc.

Dar vreau să fac o concretizare. Să înțelegem că pentru anul 2012 va fi făcută oare de acum se face această analiză.

Domnul Veaceslav Negruța:

Exact.

Domnul Iurie Bolboceanu:

Și pe viitor Guvernul ne va veni cu o analiză concretă.

Domnul Veaceslav Negruța:

Exact.

Domnul Iurie Bolboceanu:

Pe fiecare poziție referitor la aceste cotizații în organismele internaționale la care Republica Moldova este parte. Da?

Domnul Veaceslav Negruța:

Corect.

Domnul Iurie Bolboceanu:

Vă mulțumesc.

Domnul Veaceslav Negruța:

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.4.

Eu cer scuze, microfonul nr.3.

Doamna Valentina Stratan – *Fracțiunea PDM:*

Domnul...

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule ministru,

Ați remarcat că pentru bugetul 2012 sînt programate 400 milioane, pentru programe naționale de sănătate. Vreau să vă întreb și să vă rog foarte mult, dacă puteți să-mi spuneți următorul lucru. Deja de 9 ani, Republica Moldova nu are un program adoptat de către Guvern cu privire la prevenirea și combaterea cancerului în Republica Moldova.

Explicațiile au fost diverse, dar întotdeauna a rezumat în lipsa de finanțe, acoperirea financiară. În acest an, la fel, am primit explicațiile că Ministerul Finanțelor nu a găsit resursele respective.

Cunoaștem, nu vreau să fac referință, doar în două cuvinte, indicii de morbiditate, invaliditate, mortalitate a cancerului sînt în creștere. Vreau să vă întreb și să vă rog: care este perspectiva totuși ca, în timpul apropiat, Republica Moldova să aibă un program național de combatere a cancerului?

Domnul Veaceslav Negruța:

Mulțumesc, stimată doamnă deputat.

Eu cred că n-aș putea să dau un răspuns foarte calificat în domeniul politicilor ori în domeniul protecției sănătății. Cred că sînt colegii mei care, de la... din domeniu sau... Vă rog.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.1.

Doamna Maria Cărăuș – *viceministru al finanțelor:*

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Pentru programele naționale anul 2012 sînt prevăzute 140 de milioane de lei, inclusiv pentru combaterea cancerului sînt prevăzute 3 milioane 200 mii lei față de 129 milioane de lei în acest scop, prevăzute în anul 2011, total.

Domnul Veaceslav Negruța:

Mulțumesc.

Dar acesta-i un răspuns strict financiar, pentru că întrebarea a fost mult mai exactă.

Doamna Valentina Stratan:

Mai amplă.

Domnul Veaceslav Negruța:

Care este perspectiva de mai departe.

Doamna Valentina Stratan:

Da.

Domnul Veaceslav Negruța:

Perspectiva de mai departe ține de politicile în domeniul protecției sănătății, care vor fi ulterior discutate în cadrul dezbaterilor cadrului bugetar pe termen mediu pentru 13, 15. În luna iunie, acest cadru bugetar va fi supus dezbaterilor publice și adoptării.

Respectiv, acolo vom vedea și vom avea un răspuns exact care este perspectiva de dezvoltare, inclusiv pe componenta financiară. Dar aici, asta ține strict sau de politica promovată de minister. Cred că prin discuții, prin propuneri care pot fi furnizate.

Doamna Valentina Stratan:

Mulțumesc.

Este oricum ceva îmbucurător. 3 milioane este un început și acest lucru.

Următoarea întrebare sau, mai drept spus, două mici întrebări pe care le unesc în una. În bugetul pentru 2012 se prevede pentru procurarea de locuințe pentru tinerii specialiști din zona rurală 10 milioane de lei.

Și vreau să vă întreb care vor fi criteriile de selectare a satelor, a specialiștilor, pentru ca să nu avem tot felul de interpretări, abordări, anumite criterii politice etc., care ni le invocă inclusiv opoziția.

Domnul Veaceslav Negruța:

Deci ceea ce ține de asigurarea cu spațiu locativ tinerilor specialiști. Pînă nu demult domeniul respectiv era administrat de Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Regionale. În baza ultimelor decizii, funcția respectivă va fi delegată către autoritățile publice locale care vor selecta și vor administra procesul respectiv.

Documentele vor fi prezentate, ulterior, Cancelariei pentru a efectua propriu-zis finanțarea, dar comisiile locale vor lucra cu fiecare dintre tinerii specialiști îndreptați la muncă fie din domeniul educației, fie din domeniul protecției medicale, respectiv, persoanele vor fi identificate, vor fi pregătite dosarele și prezentate comisiei la nivel național.

Doamna Valentina Stratan:

Domnule ministru,

Cred că mulți dintre primarii care au înaintat aceste întrebări, aceste probleme la întâlnirile cu cetățenii, la întâlnirile cu primarii, sînt siguri că, auzind, vor folosi această oportunitate. Am văzut sate unde nu au centre medicale, nu au nici medici, dar am văzut sate unde au centre medicale, nu medici, din simplul motiv că nu li se oferă spațiu locativ. Satul nu are aceste posibilități.

Și a doua mică parte componentă a acestei întrebări la proiectul „Servicii de sănătate și asistență socială”, aveți un împrumut de 25 de milioane, pagina 73 din Legea bugetului, și se prevede proiectarea și construcția centrelor de sănătate rurală. Vreau să vă întreb dacă la fel cunoașteți pentru cîte centre și iarăși care vor fi criteriile de selectare a acestor centre de sănătate, care sînt localitățile?

Domnul Veaceslav Negruța:

Da, revenim, colegii o să dea un răspuns exact. Da, vă rog, dacă se...

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.1.

Domnul Gheorghe Țurcanu – viceministru al sănătății:

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Este prerogativa Ministerului Sănătății. Se selectează aceste centre de către Ministerul Sănătății în fiecare raion. Practic, toate raioanele republicii sînt incluse în acest proiect. Sînt 43 de centre pentru anul viitor, începe construcția și ele sînt selectate la consiliul Ministerului Sănătății, colegiul Ministerului Sănătății și fiecare raion beneficiază.

Doamna Valentina Stratan:

Mulțumesc, domnule ministru.

Domnule ministru,

Dacă nu vă supărași, să-mi faceți doar o precizare, care sînt transferurile cu destinație specială, pentru că aș vrea să fac calcule, cele 12,1% transferate la Compania Națională de Asigurări. Doar precizarea: care este suma care constituie veniturile cu destinație specială? Dumneavoastră ați spus și n-am fost...

Domnul Veaceslav Negruța:

Către FAOM, da?

Doamna Valentina Stratan:

Nu, eu vreau, din contra, să fac calcule și nu am această sumă, pentru că calculele se fac cu exceptarea veniturilor cu destinație specială.

Domnul Veaceslav Negruța:

Deci volumul transferurilor ce ține de FAOM pentru 2012 este de 2 miliarde 158 milioane 894 mii. Transfer calculat 12,1%, deci exact 2 miliarde 158 milioane 182 mii.

Doamna Valentina Stratan:

Domnule ministru,

Nu vă supărați, vă fac o precizare. Cele 12,1% care se fac către Compania de Asigurări către fonduri se fac din... nu din bugetul total.

Domnul Veaceslav Negruța:

Nu.

Doamna Valentina Stratan:

Dar cu excepția acestor venituri speciale.

Domnul Veaceslav Negruța:

Da.

Doamna Valentina Stratan:

Cu destinație specială. Și eu vreau să știu care-i suma.

Domnul Veaceslav Negruța:

Da, vă dau suma. Deci cheltuielile totale ale componentei de bază sînt de 18 miliarde 861 milioane, din care sînt cheltuieli deductibile. Asta-i întrebarea.

Doamna Valentina Stratan:

Da.

Domnul Veaceslav Negruța:

Cheltuielile deductibile constituie un miliard 24 milioane 815.

Doamna Valentina Stratan:

Da, eu...

Domnul Veaceslav Negruța:

Și după asta se aplică coeficientul de 12 la sută.

Doamna Valentina Stratan:

Mulțumesc.

Domnul Veaceslav Negruța:

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.4.

Domnul Mihai Godea:

Domnule Președinte.

Domnule ministru,

Am două întrebări regulamentare, mai multe nu pot să vă pun și vreau să fiu înscris cu o luare de cuvânt la finele dezbaterii.

Prima întrebare ține de subvențiile în agricultură. Eu aș vrea să vă întreb, domnule ministru, dacă aveți informații: la ce sumă se ridică restanțele pentru subvenții în 2011, dacă din suma planificată pentru 2011 vor fi achitate acest restanțe?

Cum vedeți dumneavoastră și Guvernul compensarea creșterii prețurilor la motorină pentru agricultori, pentru că s-a votat majorarea accizelor în 2012?

Cam atât la prima întrebare.

Domnul Veaceslav Negruța:

Stimate domnule deputat,

Cît privește fondul de subvenționare pentru anul 2011, prin rectificarea dumneavoastră, sînteți la curent, a fost suplimentat acest fond de la 250 de milioane cu încă 150 și suma totală este de 400. Exact suma suplimentată de 150 este suficientă pentru a acoperi și a finaliza anul fără datorii la compartimentul „Subvenționare în agricultură”.

Doi. Cît privește creșterea, eventuală sau presupusa creștere a prețurilor la motorină, sînt tendințe pe piața mondială, inclusiv la prețurile ce țin de motorină. Sîntem în așteptarea ajustării prețurilor, inclusiv pe piața internă, iar ultimele studii arată foarte clar că ne putem aștepta la așa ceva în timpul cel mai apropiat, iar majorarea accizului, practic, va fi neobservată de către consumatorul final al acestui produs.

Domnul Mihai Godea:

Vă mulțumesc.

Și a doua întrebare ține de finanțarea justiției. Nu mai vorbesc de modul de elaborare a bugetelor pentru aceste instituții, vreo 3 ani la rînd se încalcă, dar asta-i altă problemă.

Sumele alocate nu acoperă necesitatea funcționării normale a justiției. Noi am adoptat Strategia de reformă a justiției. Guvernul s-a angajat în 3 luni de zile să vină cu planul de finanțare.

Întrebarea mea este: cînd estimați să veniți cu planul de finanțare a reformei justiției și finanțarea, în general adecvată, pentru că, în ultimii ani, am văzut un dezmăț total și noi sîntem, probabil, și Guvernul, și întreaga societate este

îngrijorată de situația din justiție și starea de lucruri. Iar fără o finanțare adecvată, cred că sînteți de acord, nu vom reuși să schimbăm mare lucru în acest domeniu.

Domnul Veaceslav Negruța:

Bugetul, proiectul bugetului pentru 2012, stimați deputați, prevede deja și o componentă financiară care vine să susțină această reformă în domeniul justiției. Respectiv, pe măsura înaintării și realizării unor măsuri prevăzute conform planului de aplicare a acestei reforme vor fi și componentele financiare adiționale.

Pe lîngă banul din bugetul de stat, care se alocă reformei respective, este și componenta externă de finanțare de la Comisia Europeană, pentru reforma justiției. Respectiv, deja în 2012 este o sumă alocată.

Domnul Mihai Godea:

Deci dumneavoastră o considerați suficientă pentru a acoperi necesitățile reformei.

Domnul Veaceslav Negruța:

Stimate domnule deputat,

Din păcate, bugetul nu poate acoperi sau satisface, sau acoperi suficient toate capitolele sau toate compartimentele. Am spus în raportul meu că, din păcate, solicitările care sînt pe toate capitolele, la toate capitolele sînt net superioare posibilităților noastre la partea de venituri.

Respectiv, nu pot să spun că este suficient, dar este suficient de a asigura buna funcționare a instituțiilor respective, pot să afirm.

Domnul Mihai Godea:

Vă mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.5.

Doamna Corina Fusu – Frațiunea PL:

Am următoarele două întrebări. Cheltuielile administrative ale Academiei de Științe pentru anul 2012 vor constitui aproximativ 12 milioane de lei. Pentru comparație, notific că cheltuielile la acest capitol a 3 ministere: Ministerul Educației, Ministerul Culturii, Ministerul Tineretului și Sportului se cifrează per total în sumă de 11 milioane 400 de mii.

Mă întreb: cum putem cheltui banii publici cu atîta nechibzuință și dacă nu este timpul să ne gîndim la un proiect de reformare a acestei instituții, care înghite bani publici enormi? (*Rumoare în sală.*)

Domnul Veaceslav Negruța:

Stimată doamnă deputat,

Cred că ar fi subiect de discuții pentru o ulterioară dezbatere în comisie, referitor la o eventuală reformă în instituția respectivă.

Ceea ce ține de bugetul anului 2012, noi am oferit soluția financiară luând în considerare acea situație care există, pentru a asigura funcționalitatea unei instituții care face parte din atribuțiile statului.

Dacă este un plan de reformare a domeniului cercetare, știință, atunci, sub acest plan de reformare, vom veni și cu estimări de costuri, economii și eventuale realocări de resurse bugetare.

Doamna Corina Fusu:

Da. Aici aș vrea să remarc un lucru. Recent, Academia de Științe a finanțat editarea dicționarului lui Vasile Stati, dicționar moldovenesc-român, ceea ce este o lucrare antiștiințifică, iar Academia de Științe își permite, din bani publici, să editeze asemenea lucrări, un asemenea dicționar.

Și a doua întrebare, care mă îngrijorează foarte mult. Mai multe instituții culturale care sînt într-o stare deplorabilă din ceea ce privește starea lor tehnică, cum ar fi Muzeul de Arte, va avea în acest an 3 milioane de lei, pentru restaurarea Sălii cu Orgă – 2 milioane de lei și pentru Filarmonică – un singur milion de lei.

Aceste cîrpli nu fac decît clădirile respective de importanță națională să se deterioreze. Pe de altă parte, aceeași Academie de Științe primește 11 milioane, tot atît cît și Ministerul Culturii, pentru construcția liceului și a Academiei de Științe. Iată, din nou o chestiune care mă îngrijorează, pentru că nu este echitate.

De ce să nu restaurăm, să nu reparăm, să zicem, Sala cu Orgă, Filarmonica, dar cîrpin, așa, cîte puțin. Sediul Parlamentului, de exemplu.

Domnul Veaceslav Negruța:

Stimată doamnă deputat,

Nu am decît să vă spun că ține de politica ministerului care ține de domeniul respectiv pentru a aloca mijloacele disponibile, suma pe care o are, în dependență de prioritățile, inclusiv ce ține de întreținerea, reparația edificiilor din domeniul respectiv cultural.

Respectiv, propunerile care au venit sînt propunerile de la ministerul de resort, de la Ministerul Culturii.

Noi doar am acceptat politica respectivă, i-am acordat componenta financiară, care se încadrează în limita, în plafonul, așa-numitul plafon bugetar pe domeniu.

Respectiv, poate ar urma discuții pentru lectura următoare în comisii, cu prezența ministrului și a noastră în aceste discuții, poate se găsește formula de realocare, în dependență de prioritățile pe care dumneavoastră le considerați importante.

Doamna Corina Fusu:

Da, vă mulțumesc.

Totuși consider că ar trebui să ne schimbăm politica, viziunea, strategia în ceea ce privește păstrarea acestor edificii foarte importante, edificii de cultură. Cultura tot este atît de importantă ca și economia. Fără cultură n-o să avem nici economie.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr. 2.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule ministru,

Dacă analizăm materialele informaționale, prezentate de dumneavoastră, vedem foarte bine că cheltuielile de ordin social ale bugetului public național, ca pondere în produsul intern brut, din an în an se reduc foarte considerabil. Astfel, aceste cheltuieli, în 2009, au constituit 31,8. Acum, în proiect sînt la nivel de 26,2, inclusiv învățămîntul – de la 9,4 la 7,9; ocrotirea sănătății – de la 6,4 la 4,9; asigurarea și asistența socială – de la 15% la 12,5 în produsul intern brut. Întrebarea mea este: care sînt acei factori care au redus, au influențat această reducere esențială a cheltuielilor de ordin social?

Domnul Veaceslav Negruța:

Stimată doamnă deputat,

Aici urmează să se facă o precizare: că cheltuielile pe domeniul de ordin social sînt în creștere în valoare absolută. Pentru a acoperi toate politicile în domeniul respectiv, suma alocată este suficientă.

Ceea ce ține de structura despre care dumneavoastră vorbiți, este o tendință logică cînd ponderea acestor cheltuieli este într-o mică descreștere, este un trend de descreștere, ceea ce înseamnă că bugetul oferă sau spațiu oferit pentru alte domenii, cum ar fi domeniul economic.

Cheltuielile în infrastructură ș.a.m.d. sînt în creștere, care, ulterior, creează locuri de muncă noi, venituri, ulterior, la buget. Este o dinamică pozitivă. Noi, este adevărat, am primit ca și moștenire această pondere enorm de mare a cheltuielilor, de ordin social în buget, dar din simplul motiv că la acel moment bugetul nu putea să ofere alte programe, era limitat în posibilitatea de a dezvolta proiecte și programe societății.

Banul se consuma și aceasta era situația atunci. Acum dinamica este pozitivă. În valori absolute, banii alocați acoperă toate programele sociale, care sînt parte sau au acoperirea legală necesară, cadrul legal. Pe de altă parte, a apărut un spațiu de dezvoltare. Și mai departe eu am spus, am repetat de mai multe ori, sîntem sortiți încă 3 – 5 ani să avem această pondere mare a cheltuielilor sociale și să-l numim bugetul orientat social, dar din ceea ce se vede apare spațiu și noi perspective pentru țară.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule ministru,

Eu am rugat: unul, doi, trei factori care au influențat această diminuare. Dumneavoastră ați spus de toate, numai nu ați numit nici un factor.

Domnul Veaceslav Negruța:

Eu v-am spus că procentul acesta se raportează la total cheltuieli. Respectiv, total cheltuieli fiind în creștere. Dar vă rog să...

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule ministru,
Acesta nu este factor.

Domnul Veaceslav Negruța:

Poftiți?

Doamna Zinaida Greceanîi:

Și PIB-ul este în creștere.

Domnul Veaceslav Negruța:

Dumneavoastră când vorbiți de ponderea 70 cu caracter social, vorbiți ca și raport la total cheltuieli. Dacă vorbim raportate la produsul intern brut, da, produsul intern brut crește nominal mult mai mare.

Doamna Zinaida Greceanîi:

La produsul intern brut eu am vorbit. Eu am numit 31,8 și am numit 26.

Domnul Veaceslav Negruța:

Dacă... când v-ați dus în discuții cu domeniul de educație ș.a.m.d., este adevărat.

Doamna Zinaida Greceanîi:

În PIB.

Domnul Veaceslav Negruța:

Produsul intern brut este în creștere în termeni nominali. Mult mai mult decât în termeni nominali crește cheltuiala pe domeniul cultură sau educație.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Ce a influențat această diminuare?

Domnul Veaceslav Negruța:

Creșterea economică în Republica Moldova, în primul rând.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Bine, dacă crește. Dacă avem creștere economică, noi ce, o facem... toate reformele le facem din contul reducerii ca pondere în PIB a cheltuielilor sociale?

Domnul Veaceslav Negruța:

Stimată doamnă deputat,

Creșterea economică, în pofida crizei regionale, duce... pentru că creșterea despre care vorbim de 7 la sută sau 6 la sută în termeni reali, în efect este, de fapt, în realitate este creștere în termeni nominali de peste 12 la sută sau 14 la sută.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule ministru, domnule ministru,

Încă o singură întrebare. Oricum aici nu m-ați convins, fiindcă este un lucru. Dacă noi facem și am vrut să aud de la dumneavoastră că faceți reforme în domeniul social. Și am vrut să vă spun altceva, dacă facem reforme în domeniul învățământului, înseamnă ca reducerea acestor cheltuieli trebuie să rămână tot în ramura învățământului. Dacă facem reforme în domeniul ocrotirii sănătății, tot în domeniul ocrotirii sănătății, pentru întărirea bazei materiale trebuie să rămână ș.a.m.d.

Altă întrebare, domnule ministru. Numărul angajaților în sectorul bugetar din 2008, comparativ cu ceea ce aveți pe 2012 este în reducere cu 32 de mii de angajați, 32,3 mii de angajați reducere, iar chiar și cu anul 2010 reducerea este de 11,9 mii de angajați. Vreau să-mi spuneți pe care ramuri a fost cea mai mare pondere a reducerii numărului angajaților?

Domnul Veaceslav Negruța:

Ați făcut referință la care an? 2008.

Domnul Zinaida Greceanîi:

Am făcut referință la 2008 și am spus că, comparativ cu 2008, reducerea este cu 32 de mii de angajați, 32 300. Iar comparativ cu 2010, este cu 11 mii 900.

Domnul Veaceslav Negruța:

Da, stimată doamnă deputat,

Eu am să dau citire sau am să selectez din hotărîrea Guvernului din anul 2008, semnat de domnul Tarlev, și contrasemnat de Zinaida Greceanîi.

Planul de acțiuni privind implementarea concepției optimizării numărului angajaților din sectorul bugetar.

Domnul Zinaida Greceanîi:

Domnule ministru,

Dumneavoastră atunci nu ați fost membru al Guvernului.

Domnul Veaceslav Negruța:

Nu, nu, eu vă spun din 2008 încoace ce s-a întâmplat. Și care a fost baza pornirii atunci. Deci era anul 2008, prevăzuți 3000 de angajați cu minus. Dacă 3 mii în 2009 și în 2010 – 4 mii. Pot să dau și domeniile. În ansamblu pe sectorul bugetar este exact hotărîrea specifică. În domeniul învățământului exact este dat numărul și mai departe domeniul sănătății, în asigurare și asistență socială, în

domeniul administrației publice. Deci toate domeniile sînt descifrate. Deci de la această hotărîre dumneavoastră sînteți la curent, în organele apărării naționale, securității statului și ordinii publice.

Domnul Zinaida Greceanîi:

Domnule ministru,

Dumneavoastră ați menționat 4 mii, 3 mii, dar nu 32 de mii.

Domnul Veaceslav Negruța:

Deci noi cînd vorbim despre 32, în primul rînd, este vorba de locuri vacante, care nu au fost ocupate, care au fost reduse și...

Domnul Zinaida Greceanîi:

Domnule ministru,

32, comparativ cu real încadrați.

Domnul Veaceslav Negruța:

Poftiți?

Domnul Zinaida Greceanîi:

32 de mii reducere, comparativ cu real încadrați. Eu nu iau bugetul aprobat, eu iau real încadrați.

Mulțumesc, domnule ministru.

Domnul Veaceslav Negruța:

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr. 3.

Domnul Valeriu Guma:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

Domnule ministru,

Noi, la cîteva ședințe ale Alianței și la Comisia economie, buget și finanțe, am abordat problema vizavi de niște simboluri ale stătalității Republicii Moldova, care este și Președinția, și Parlamentul.

Atunci, dumneavoastră ne-ați spus că Guvernul caută soluții, inclusiv unele ce țin de a emite o garanție de stat față de niște companii, care se vor implica în reconstrucția acestor edificii sau niște hîrtii de valoare ale statului.

Și, din păcate, astăzi, noi în bugetul pentru 2012 nu regăsim nimic. Cum comentați dumneavoastră acest lucru? Și, totodată, vreau să vă dau ca cifre niște lucruri ce țin de majorarea cheltuielilor. Totodată, în buget regăsim majorarea cheltuielilor ce țin de administrația, să spunem așa, de control, unde intră și Curtea

de Conturi, mai mult de 185 de milioane de lei. Ceea ce față de anul trecut era o creștere de 39 la sută.

Alt compartiment, unde creșterea circa de 15 milioane de lei, inclusiv și Cancelaria de Stat și multe altele. De aceea, vreau să aud comentariul dumneavoastră și de ce nu ați venit în bugetul pentru 2012 la această, să spunem, problemă, care divizează interesele și statalitatea țării.

Domnul Veaceslav Negruța:

Stimate domnule deputat,

Este, adevărat, a fost greu să identificăm surse, pentru că sînt, este vorba de sume mari: 100, 100, ceva în jur de peste 250 de milioane pe ambele instituții, pentru a le duce pînă la capăt. Efortul este prea mare și din considerentele că avem mai multe programe sociale, care sînt prioritare, n-am putut să identificăm sursa respectivă din mijloacele bugetului de stat pentru anul 2012.

Este adevărat, în unele instituții care necesită mijloace mult mai puține pentru întreținere, pentru reparație capitală s-a putut de identificat, în dependență de starea de lucruri, care sînt în acele instituții.

Cînd e vorba de două clădiri, la care lucrările sînt înghețate, ar fi periculos să dăm cu țira mijloacele, să alocăm 10 sau 15 milioane, doar să pornim să startăm lucrările. Și după aceasta, din lipsă de mijloace, să se stopeze din nou lucrările.

De aceea, anul 2012, din păcate, n-a putut să ne ofere cadrul de resurse astfel de posibilități. Recunosc că aceasta este situația.

Domnul Valeriu Guma:

Domnule ministru,

Eu cînd v-am dat cifrele: activitatea financiar-bugetar-fiscal și de control, adică FISC-ul, Vama, Curtea de Conturi, dumneavoastră, Guvernul, ați găsit 185 de milioane cheltuieli. Cancelaria de Stat – 15 milioane. Adică, acestea nu sînt țire, acestea sînt sute de milioane de lei.

Eu înțeleg că avem nevoie și de acelea, dar edificiile statului. De aceea, eu propun, pentru stenogramă, ca această întrebare să fie discutată pentru lectura a treia. Și dumneavoastră să veniți cu soluții și noi, deputații, să găsim aceste sume necesare pentru a rezolva această problemă.

Domnul Marian Lupu:

Da, microfonul nr. 4.

Domnul Nicolae Olaru – Frațiunea PLDM:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule ministru Negruța,

Pentru 2012, la capitolul „Cheltuieli” în bugetul de stat sînt prevăzute 400 milioane lei pentru subvenționarea în agricultură. Acest fond tradițional, măsurile pentru alocarea acestor mijloace fermierilor, agenților economici din agricultură erau prevăzute într-un Regulament, care era aprobat de către Guvern.

E clar că o hotărîre de Guvern este mai ușor de schimbat pe parcursul anului. Pentru prima dată, măsurile de subvenționare sînt stipulate acum în Legea bugetului, care mai greu este de a schimba pe parcursul anului.

Și, iată, eu aș vrea să facem o clarificare să aducem o claritate, ca să nu avem nevoie, pe parcursul anului, de a soluționa mai multe întrebări sau adresări din partea fermierilor la capitolul 2, articolul 2, alineatul (1).

Stimularea creditării producătorilor agricoli de către băncile comerciale. Și aici aș vrea să menționez că astăzi, în Republica Moldova, fermierii, agenții economici din agricultură se creditează nu numai de la băncile comerciale, dar și de la alte instituții, care au apărut mai multe și propun niște condiții mai favorabile pentru agricultori.

De aceea, eu aș veni aici cu o propunere, ca să dispară multe probleme, care o să vină iarăși la Parlament, la Guvern, la minister, ca aici să fie stipulat în felul următor: stimularea creditării producătorilor agricol de către instituțiile financiare, deoarece și băncile comerciale sînt instituții și „ProCredit”-ul și „Microinvest”-ul, și Corporația de Finanțare Rurală și Asociația de Economii și Împrumut sînt instituții financiare. Ca să nu se întîmple că un producător agricol, care se creditează la banca comercială, primește subvenții, iar celălalt, care a luat de la „Microinvest” sau de la o instituție financiar nebancaară nu primește subvenții că nu este introdusă în lege.

Domnul Veaceslav Negruța:

Stimate domnule deputat,

Prezența unui articol 2 special în Legea bugetului de stat nu substituie Regulamentul, care, ulterior, va fi aprobat de către Guvern, cu specificarea direcției și a sumei și, respectiv, modul de subvenționare.

Este adevărat, pînă nu demult exista o hotărîre a Parlamentului, care specifica direcțiile de subvenționare. Noi acum am venit cu propunerea ca să fie încorporate în Legea bugetului prin articol separat.

Cît privește înseși pozițiile în interior, direcțiile de subvenționare, eu aș propune să avem o discuție adițională în comisiile de profil, cu participarea Ministerului Agriculturii, minister care, ține de politica în domeniu. Respectiv, nu văd nici o problemă pentru a continua discuțiile...

Domnul Nicolae Olaru:

Aici suma nu este afectată nimic. Înțelegeți, pur și simplu, se aduce o claritate în măsura respectivă.

Domnul Veaceslav Negruța:

E clar. Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Da. Stimați colegi,

Mai avem încă un sfert de oră, 20 de minute, pînă la expirarea termenului, pe care noi l-am stabilit cu dumneavoastră, pentru runda de întrebări – răspunsuri. Vă

rog frumos, și întrebările compacte, și răspunsurile compacte, ca să reușiți cât mai mulți.

Microfonul nr. 5.

Domnul Gheorghe Mocanu – Frațiunea PLDM:

Domnule ministru,

Am analizat investițiile capitale, destinate învățământului superior și am văzut renovări de parcuri, Centrul sportiv.

Domnule ministru,

Nu am văzut renovarea căminelor studentești. Și știu că, anul trecut, au fost alocate resurse pentru acest domeniu. Întrebarea este: dacă nu s-a acceptat aceasta la Guvern sau nu au venit inițiativele din partea universităților? Sau există un alt mod prin care urmează să fie renovate căminele pe care le-am primit ca moștenire după mulți ani de lipsă de investiții totale în acest domeniu.

Domnul Marian Lupu:

Cine de la microfonul nr. 1?

Doamna Maria Cărăuș:

Referitor la investițiile capitale pentru anul 2012, este vorba de alocarea de la componenta „Mijloace speciale”. Ceea ce ține de reparațiile pentru alte instituții, în limita plafonului de cheltuieli, s-a ținut cont și s-a repartizat, dar este pe articolul 243, care nu este prevăzut în anexa nr. 5, care ține de investiții capitale.

Domnul Gheorghe Mocanu:

N-am înțeles, deci este prevăzut, dar nu se reflectă, pur și simplu, în anexă direct.

Doamna Maria Cărăuș:

Nu este în această anexă.

Domnul Gheorghe Mocanu:

O’key, vă mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr. 2.

Domnul Ghenadie Ciobanu – Frațiunea PLDM:

Domnule ministru,

Eu aș fi de acord cu faptul evocat de doamna deputat Greceanîi, că ponderea cheltuielilor sociale, a trebuit să crească. Și, conceptual, deoarece facem bugetul, cum se face pe câțiva ani într-un fel. Deoarece bugetul acum se face pe câțiva ani, conceptual, aș fi de acord ca banii în instituțiile, în domeniul fie al educației, cultură, știință să rămână, deci în urma reformei să rămână în acest domeniu.

Însă din experiența mea și din comunicarea anterioară cu diferite funcții cu doamna deputat Greceanii, vreau să spun că niciodată acest lucru nu a fost făcut, pentru că atunci când se propunea reforma, bunăoară, în domeniul rețelei de biblioteci, când spuneam că banii ar trebui să rămână la noi și atunci reforma va fi mai eficientă.

Putem reduce bibliotecile prin modernizarea lor, prin stimularea salariilor celor care trebuie să fie făcute și nu au fost făcute. Și, de aceea, acest deja vă a făcut să ies la microfon și să solicit că, într-adevăr, ar fi, conceptual, bine ca, în sfârșit, banii în domeniul, care trebuie să fie reformat, să rămână și să nu fie reduși.

Mulțumesc.

Domnul Veaceslav Negruța:

O scurtă precizare, domnule deputat.

Economiile care se obțin în urma reformării în interiorul unui domeniu, de regulă, se alocă în același domeniu unor altor programe sau priorități. Dacă ne uităm per total, domeniile sînt în creștere ca alocații bugetare.

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr. 3.

Doamna Veronica Abramciuc:

Domnule ministru,

Două întrebări. Una mai mult de caracter general. Cum analizează Guvernul economia tenebră, care este cota ei? Și ce se întreprinde de către Guvern pentru a micșora această cotă concret?

Domnul Veaceslav Negruța:

Da. Deci cît privește economia tenebră și ponderea respectivă, sînt calcule oficiale ale Biroului Național de Statistică. Sînt și estimări separate, care sînt făcute de instituțiile de cercetare.

Conform datelor, ultimilor date, 25 la sută este o estimare care reflectă economia sau ponderea economiei tenebre în produsul intern brut. Sigur, dacă ne uităm în dinamică, avem o tendință pozitivă de diminuare a acestei ponderi.

Sigur, fiecare instituție care, nemijlocit, are tangență cu economia tenebră sau evaziunea fiscală, combaterea traficului ilegal de mărfuri de bunuri, de cetățeni, pînă la urmă, sînt parte a acestei economii tenebre și generează acest rulaj, circuit tenebru în economie. Toate instituțiile au atribuții și, sper eu, își îndeplinesc atribuțiile.

Domnul Veaceslav Negruța:

Fenomenul este unul trist, Guvernul a anunțat, în repetate rînduri, inclusiv în Programul său de activitate, ca și domeniu, e interes sporit, combaterea economiei tenebre. Mai departe setul de instrumentare o ține de fiecare instituție și domeniu în parte.

Doamna Veronica Abramciuc:

Mulțumesc.

Cer scuze, domnule ministru, am uitat să mă prezint. Veronica Abramciuc, Grupul socialiștilor.

Domnul Veaceslav Negruța:

Eu vă cunosc.

Doamna Veronica Abramciuc:

Și a doua întrebare ține de două propuneri.

Domnule ministru,

Deci este vorba despre Centrul pentru Drepturile Omului în localitatea Varnița, care este inclus în Planul Național de Acțiune în Domeniul Drepturilor Omului pe 2011 – 2014 și este specificat că o să fie deschiderea acestui centru în 2012. Deci, iată, această solicitare, dacă sînt bani pentru acest Centru?

Și a doua solicitare. Deci noi nu am găsit în proiectul Legii bugetului de stat pentru 2012 suma respectivă pentru raionul Taraclia, necesară pentru școlile cu predare în limba rusă pentru copiii de etnie bulgară și ucraineană, astfel fiind încălcate drepturile acestor copii de a studia limba maternă, deci vor fi alocate? Cred că trebuie să fie alocate.

Domnul Veaceslav Negruța:

Deci cît privește finanțarea proreiu-zisă a școlilor, respectiv, în bugetul de stat n-o să vedeți, școala respectivă în raionul Taraclia, ea este în bugetul autorității publice locale.

Iar dacă vă referiți la reparația sau construcția școlii, este vorba de anexa 6, așa-numită anexă 6, unde sînt direcționate mijloace cu destinație – 106 milioane sînt incluși. Veniți cu propunerea respectivă cînd vor fi discuii vizavi de anexă

Doamna Veronica Abramciuc:

Ea este dezbătută la Comisia pentru drepturile omului și relațiile interetnice. Și cu Centrul de la Varnița, vă rog, dacă se poate.

Domnul Veaceslav Negruța:

Fix așa. Ce ține de Centrul de la Varnița, eu nu am date exacte despre Centrul respectiv, dar dacă aveți propuneri vizavi de construcția sau ...

Doamna Veronica Abramciuc:

Deschiderea Centrului. El este stipulat pentru 2012.

Domnul Veaceslav Negruța:

Eu nu știu cazul concret. Centrul respectiv există?

Doamna Veronica Abramciuc:

Nu există. Trebuie deschis.

Domnul Veaceslav Negruța:

Păi, cum poți să-l deschizi dacă nu există? Pentru ca să-l deschizi trebuie să existe. Ca să existe, veniți cu propunerea ca să fie inclus în finanțare.

Doamna Veronica Abramciuc:

Ce propunere, dacă el a fost inclus în Planul Național de Acțiuni?

Domnul Veaceslav Negruța:

Corect. Veniți cu propunerea de a fi inclusă cheltuiala respectivă, care să meargă spre Varnița, pentru construcția Centrului respectiv.

Domnul Marian Lupu:

Petru lectura a treia.

Microfonul nr.4.

Domnul Nicolae Juravschi – Frațiunea PLDM:

Mersi, domnule Președinte.

Domnule ministru,

Pe parcursul a 20 de ani, ca stat independent, nu s-au identificat surse pentru construcțiile capitale, pentru investiții în baza materială în Republica Moldova. Acest factor ne influențează negativ în trei aspecte. Cel puțin, eu văd trei aspecte, dar, e clar, sînt și mai multe explicații.

În primul rînd, banii cei care sînt alocați de Guvern pentru pregătirea sportivilor, sîntem nevoiți să mergem peste hotare în pregătire, să-i ducem în alte țări, ceea ce am putea să-i invităm pe alții să vină ei cu banii lor aici, la noi, în țară să rămîină.

Al doilea aspect. Noi nu putem să găzduim nici o competiție de anvergură, mă refer chiar regională, europeană sau mondială, fiindcă nu întrunim condițiile necesare la bazele sportive pe care le avem.

Și alt capitol aș vrea să zic că pentru societate. Cred că nu este nici un deputat, nu este nici un membru aici care să fie indiferent de soarta copiilor noștri, a neamului nostru. Ce facem noi, cum vedem ca, totuși, copiii aceștia să îi sustragem din baruri, din alte locații, unde, poate, mai puțin pentru sănătatea lor, pentru viitorul lor? Și aș vrea, totuși, să vedem, să identificăm surse pentru a ... pe etape, în fiecare an cîte puțin. Dar, la etapa actuală, cred că acest capitol, practic, nici nu s-a discutat la formarea bugetului, poate n-a avut cine să apere, să dezbătă aceste probleme, dar ele sînt. Și vreau să luăm atitudine la acest subiect, fiindcă nu ne mișcăm noi corect în aspectul acesta de dezvoltare și de sănătate a națiunii.

Domnul Veaceslav Negruța:

Mulțumesc.

Stimate domnule deputat,

Toate 3 întrebări, de fapt, au aceeași pornire sau rădăcină – lipsa infrastructurii sportive adecvate. Nici sportivii n-ar trebui să plece peste hotare, de ar fi fost această infrastructură, și copiii aveau să cheltuie mai mult timp, dacă ar fi

fost mai multe săli sportive, fix așa și cu centrele de pregătire a loturilor naționale. Este adevărat, infrastructura costă investiții mari. De aceea, poate o soluție ar fi dacă ar fi și proiecte de parteneriate publice private, ar fi o soluție.

Dar, din punctul acesta de vedere, avem nevoie de mai multe proiecte, de mai multe programe de genul respectiv prezentate, ca să fie, ulterior, discutate inițial într-un grup.

Domnul Nicolae Juravschi:

Asta și solicit, ca în timpul apropiat să acordăm atenție.

Domnul Veaceslav Negruța:

Mulțumesc.

Domnul Nicolae Juravschi:

Mersi.

Domnul Marian Lupu:

Și ultimele întrebări.

Microfonul nr.5.

Ultimele două.

Domnul Vladimir Saharneau – Frațiunea PL:

Mulțumesc.

Aș vrea să fie ultima, dar aș vrea, ceea ce voi spune, să fie luat aminte de către și deputați, și de Guvernul Republicii Moldova.

Noi avem domenii la care statul atrage o atenție foarte mare, este economia, domeniul social. Este un domeniu care, de fapt, mișcă lucrurile și care este lăsat totalmente în uitare, este vorba de societatea civilă, care, cu referință la atenția din partea Guvernului Republicii Moldova, este total vitregă.

Noi o lăsăm la interesul organizațiilor internaționale, la cheremul unor fonduri, unor state care nu ne vor binele chiar și dezvoltăm societatea civilă prin finanțări, care provin uneori și din surse obscure.

De ce Guvernul Republicii Moldova nu ar avea în vedere finanțarea în baza unor proiecte, în baza unor programe ale organizațiilor de utilitate publică, dar și de notorietate publică?

Eu provin din societatea civilă. Uniunea Jurnaliștilor ani de zile a fost, pur și simplu, batjocorită cu 15 mii de lei pe an, care nu veneau, de fapt erau puși prin cadrul Ministerului Culturii, dar nu mai ajungeau niciodată, fiindcă la aceste 15 mii erau 40 de interdicții cum trebuie de folosit bani. Și venea pe două luni Curtea de Conturi ca să controleze. Dacă se are în vedere o asemenea, mă rog, politică care ar trebui să fie dezvoltată din partea statului? Fiindcă am vorbi la nesfârșit despre utilitatea aceasta.

Domnul Veaceslav Negruța:

Mulțumesc.

Stimate domnule deputat,

Țin să vă informez că acest proces de discuții și identificarea soluției a și pornit la nivel de Guvern cu implicarea instituțiilor în domeniu. Este lansat un dialog cu participarea structurilor neguvernamentale, asociațiilor obștești de a identifica această soluție.

Vă spun sincer: nu este chiar simplu să găsim resursele acestea financiare, dar dialogul este pornit. Și eu sînt sigur, prin bunăvoința și deschiderea ... avînd un dialog deschis la bază, soluția va fi identificată pe parcursul perioadei imediat următoare.

Dar important este că dialogul a pornit în luna octombrie, dacă nu greșesc, a fost convocată prima astfel de ședință cu sectorul neguvernamental, subiectul fiind exact cel pe care l-ați enunțat dumneavoastră – posibila finanțare.

Domnul Vladimir Saharneau:

Da, ne pare bine că se face așa și aș vrea să ajungem, totuși, pînă la o rezolvare practică a acestui caz. Fiindcă, dacă ne închipuim statul Republica Moldova ca o corabie mare, sigur că are hale multe și largi cu diferite produse, cu diferite încărcături, are sală de motoare, dar lucrul cel mai prețios, care este îngrijit pe corabie, este busola. Asta este o piesă mică, dar fără ea statul sau corabia își pierde orientarea. Așa. Acesta este rolul societății civile în orice stat și în Republica Moldova cred că la fel.

A doua întrebare, pe care vreau să v-o adresez, ține de activitatea practică a deputaților. De cîteva luni sînt deputat și simt necesitatea și văd cam cum ar trebui să lucrez, ca să fiu eficient. S-a votat atunci, cînd nu eram încă deputat, ca fiecare dintre aleși să aibă cîte un consilier care să-l ajute să devină mai eficient. Dacă în bugetul de stat pe 2012 la rubrica „Parlament” s-a prevăzut o asemenea finanțare a consilierilor pentru deputați?

Domnul Veaceslav Negruța:

Nu, deocamdată n-a fost identificată soluția.

Domnul Vladimir Saharneau:

N-a fost.

Domnul Veaceslav Negruța:

Urmează să avem discuții în comisie.

Domnul Vladimir Saharneau:

Foarte rău.

Mulțumesc.

Domnul Veaceslav Negruța:

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Domnule ministru,
Vă mulțumesc.
Rog comisia.

Domnul Veaceslav Negruța:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnul Veaceslav Ioniță:

Stimați colegi,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege a bugetului de stat pe anul 2012. Întreg raportul dumneavoastră îl aveți în față, nu voi da citire întregului raport, doar voi menționa că acest proiect de lege vine ca să fie asigurate obiectivele de bază ale Guvernului, orientate spre continuarea reformelor structurale și măsurilor de ajustare a politicii bugetar-fiscale.

Pentru anul 2012 se preconizează ca bugetul public național să constituie 37,2 % din produsul intern brut, la produsul intern brut de 91,6 miliarde lei estimat. De asemenea, ca pondere la bugetul public național, ponderea veniturilor directe vor fi de ... la bugetul de stat ponderea veniturilor directe va fi de 14,1%, cu 0,5% mai mult decât în anul precedent.

Totodată, pentru anul viitor, se anticipează o scădere ne semnificativă a cheltuielilor publice în produsul intern brut la nivel de 38,1%. Încă un moment important este că partea cea mai mare a veniturilor fiscale în bugetul de stat îl constituie veniturile ... cea mai mare parte a veniturilor o constituie veniturile fiscale 78%. Alte lucruri le aveți în raport.

Ceea ce comisia vrea să constate este următorul: că se anticipează, la finele anului 2012, soldul datoriei să fie de 20,39 miliarde lei. Ceea ce este aproximativ cu 210 milioane de lei mai puțin decât se anticipează la finele acestui an. Totodată, deficitul de casă al bugetului de stat pe toate componentele pentru anul 2012 se estimează în sumă de 797 milioane de lei. Ceea ce este mai puțin decât 1% din produsul intern brut. Cea mai mare parte a acestui deficit va fi acoperit din resursele interne.

Din partea comisiilor permanente și a Direcției juridice a Aparatului Parlamentului sînt avizele pozitive la proiectul de lege. Toate propunerile, care au sunat astăzi în plenul Parlamentului și care vor fi sub formă de amendamente de către deputați, sînt subiect al lecturii trei și vor fi examinate de comisie pentru lectura a treia.

În contextul celor expuse mai sus, Comisia economie, buget și finanțe propune Parlamentului să voteze bugetul de stat în lectura întâi și în lectura a doua, cu următoarele elemente importante. Parlamentul spre aprobare în primă lectură concepția proiectului prezentat și în lectura a doua veniturile în sumă de 21 367 269 mii lei și la cheltuieli în sumă de 22 164 269 mii lei, cu o depășire a cheltuielilor asupra veniturilor cu 797 milioane de lei.

Totodată, comisia a alăturat proiectul de hotărîre de Parlament, deoarece la bugetul de stat trebuie să fie aprobat proiectul de hotărîre. Dumneavoastră aveți

acest proiect. El este din patru capitole. În primul capitol se notează faptul că aprobăm legea. Articolul 2. Sînt date sumele. Și articolul 3, că se remite în comisie pentru pregătire în lectura a treia.

Domnul Marian Lupu:

Domnule președinte al comisiei,

Vă mulțumesc.

Rog să luați loc.

Stimați colegi,

Luările de cuvînt.

Domnul Munteanu primul fiind pe lista celor înregistrați pentru luare de cuvînt.

Domnul Valeriu Munteanu:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Constat cu satisfacție că în prezentarea, pe care a făcut-o domnul Negruța, cuvîntul-cheie a fost reformare. Cu adevărat, sînt necesare reforme fundamentale pe care trebuie să le facem și acest lucru se vede și în bugetul de stat, și în politicile bugetar-fiscale și în celelalte bugete, pe care le adoptăm astăzi.

Republica Moldova, atunci cînd guvernarea a fost preluată în septembrie 2009 de Alianța pentru Integrare Europeană, semăna izbitor de mult cu un organism uman grav bolnav, pentru a cărui resuscitare nu era suficientă doar administrarea de medicații sub formă de pastile antistres sau atidepresive, morbiditatea acestuia putea fi depășită doar prin intervenții chirurgicale prompte, profesioniste și cu multă responsabilitate. Aceste intervenții chirurgicale – operații nu sînt altceva decît reformele complexe, fundamentale, de care atît de mult are nevoie Republica Moldova.

Nu putem spune că în perioada guvernării comuniste analizele și diagnozele erau făcute incorect sau datele problemei arătau altfel. Aceste probleme erau neglijate chiar dacă exista un confort legislativ nemaipomenit, 71 de mandate, după care, cel puțin, 56 de mandate, plus opoziția constructivă și cea foarte constructivă. Dar ce folos, frica de reforme, frica de a deranja comoditatea celor mulți care parazitau pe seama sistemului și a partidului sau a sistemului partid sau și mai grav-iresponsabilitatea totală, întrebuintarea, îmbrățișarea spuselor lui Ludovic al XV-lea „După mine și potopul” au condamnat Republica Moldova la o stagnare glaciară, impunîndu-ne pe noi, cei din Alianța pentru Integrare Europeană, fie să luăm bisturiul reformelor, fie să asistăm la sucombarea acestei țări, pe care, în declarații, o iubim la fel de mult, chiar dacă comuniștii, din exces de zel sau din gelozie, au adus-o la limita pierzaniei.

Desigur că operațiile, reformele dor, unele chiar foarte mult, dar este, practic, inimaginabil cînd în cea mai săracă țară din Europa, așa cum am găsit-o după comunism, să existe atîtea contradicții legislative, normative, instituționale și de alt gen.

Este greu de explicat cum am avut pensii de mii de lei, stabilite prin hotărâri de Guvern unei clientele de partid, când majoritatea pensionarilor, la limita pauperizării, subzistau cu greu. Cum avem mii de persoane care se pensionează la 35 de ani, iar alții, mulți nu ajung la 62. Când majoritatea primăriilor au fost obligate să stea în genunchi în fața Guvernului-partid și să cerșească surse pentru a hrăni copiii din școli și din grădinițe. Când oamenii erau intimidați, persecutați pentru că aveau opinii diferite de cele ale partidului.

Aceste lucruri au rămas în istorie, dar nu s-au uitat și nu trebuie uitate, pentru că, uitându-le, se imaculează imaginea acestui regim odios, care poate să se repete într-o formă sau alta cu aceiași actori sau cu alții cu chip schimbat, dar cu aceleași moravuri și năravuri.

Republica Moldova se află în convalescență, se însănătoșește, iar garanția întremării totale este urmarea cu strictețe a cursului reformator, adoptat de Alianța pentru Integrare Europeană. Urmează ca fiecare dintre noi să trateze cu mai multă responsabilitate, curaj și dârzenie și dăruire misiunea pe care o are în cadrul acestui proces complex. Iar rezultatele palpabile nu vor întârzia să vină pentru fiecare cetățean al Republicii Moldov.

Bugetul de stat pentru anul 2012, împreună cu politicile bugetar-fiscale și celelalte bugete, reprezintă o nouă provocare pentru Alianța pentru Integrare Europeană, o probă a atașamentului sincer față de cursul reformator și progresiv, adoptat de Republica Moldova.

Fracțiunea Partidului Liberal va susține bugetul de stat, asigurând stabilitatea Republicii Moldova.

Și acum în loc de epilog. În ultimii 20 de ani, în urma penuriei, a foametei, în Coreea de Nord au murit un milion de oameni, femei, bărbați și copii, iar comuniștii din Republica Moldova deplîng moartea dictatorului Kim Jong-il, reprezentantul ultimei dinastii comuniste din lume, regret profund. Cred că acum ei sînt plecați la vreun parastas ocult în acest sens.

Mulțumesc. (*Aplauze.*)

Domnul Marian Lupu:

Domnul Igor Dodon.

Domnul Igor Dodon:

Stimați colegi deputați,

Onorată asistență,

Deja al treilea an consecutiv, Guvernul Alianței pentru Integrare Europeană, încălcînd în mod direct legislația națională, prezintă cu întârziere Parlamentului proiectele de acte legislative, ce urmează să reglementeze veniturile și cheltuielile bugetului public național. Și, ca de fiecare dată, Alianța pentru Integrare Europeană încearcă să ne hrănească cu diferite argumente mincinoase despre motivele acestor tergiversări ori alegeri parlamentare, ori FMI-ul, ori nu s-au înțeles în interiorul Alianței ș.a.m.d.

În aceste condiții, țin să reamintesc colegilor din majoritatea parlamentară, cât și celor din Ministerul de Finanțe că, conform Legii privind sistemul bugetar și

procesul bugetar, Guvernul prezintă Parlamentului Legea bugetului pentru anul următor pînă la 1 octombrie, iar pînă pe data de 5 decembrie noi, stimați colegi, trebuia să o examinăm și s-o aprobăm în toate trei lecturi.

Astfel, prin acțiunile sale iresponsabile și decidente, Guvernul încalcă flagrant prevederile legislației bugetare, continuă să creeze o stare de incertitudine în mediul de afaceri și influențează negativ calitatea executării bugetului public național atît la partea de venituri, cît și la partea de cheltuieli.

Dar atîrnarea iresponsabilă și ablonată a Guvernului în raport cu legile bugetare anuale nu se reduce doar la elaborarea și prezentarea tardivă a proiectelor în Parlament, dar se regăsește și în conținutul acestora.

Eu o să mă refer la 3 compartimente, este vorba de compartimentele „Venituri”, „Cheltuieli” și „Deficitul bugetar”.

La capitolul „Venituri”, în primul rînd, conform estimărilor Guvernului, se preconizează că ponderea veniturilor bugetului public național în PIB în anul 2012 să constituie 37,2%. Astfel, deja al patrulea an consecutiv, se atestă reducerea acestui indicator. Și aici vin cu o informație pentru toți. În anul 2009, ponderea veniturilor în PIB era de 38,9%, în anul curent – 37,2%, estimat pentru anul 2012.

Reducerea ponderii veniturilor bugetare în PIB în condițiile majorării cotelor de impozitare, reintroducerea impozitului pe venit al întreprinderilor, majorarea accizelor înseamnă nimic altceva decît creșterea ponderii economiei tenebre și incapacitatea Guvernului de a constrînge acest fenomen.

Țin să atenționez că procesul extrem de periculos de trecere în umbră a economiei naționale continuă să ia amploare.

Astfel, conform datelor Biroului Național de Statistică, economia neobservată în pondere, ca pondere în PIB în anul 2009 a constituit 22,4%, iar în anul curent – deja 27,7%.

Stimați colegi din majoritatea parlamentară,

Atît timp cît sînteți la guvernare, economia tenebră a crescut cu 5% în Republica Moldova. Acest lucru trebuie să vă trezească îngrijorări. Indicatorii respectivi vorbesc despre faptul că tot mai puțini contribuabili participă la formarea părții de venituri a bugetului național, iar povara creșterii necesităților bugetare și, respectiv, a cotelor de impozitare revine unui eșantion tot mai mic de contribuabili onești care, onorîndu-și obligațiunile fiscale, sînt puși în condiții concurențiale dezavantajoase față de acei care nu achită plăți la buget în mărimea cuvenită.

O a doua parte a monedei este creșterea fenomenului corupției în autoritățile cu funcțiile de control, sub a căror acoperire înflorește activitatea economică ilicită și evaziunea fiscală.

Al doilea component la partea „Venituri”. Tendința de creștere a economiei tenebre se reflectă elocvent prin dinamica veniturilor bugetare la compartimentul TVA atît la import, cît și la mărfurile și serviciile produse și livrate în interiorul țării.

Am atenționat colaboratorii Ministerului Finanțelor și domnul ministru că atît în anul 2011, cît și în anul 2012 există o incapacitate de administrare fiscală pe intern, care, în anul 2011, și aici vă rog atent, a dus la neîncasarea a peste două miliarde de lei la buget și aceste tendințe continuă și în anul următor.

La partea de cheltuieli, Guvernul nu a identificat și nu propune soluții de depășire a tendinței de majorare din an în an a deficitului la bugetul de stat și la bugetele care intră în componența bugetului public național, mă refer la bugetul asigurărilor sociale.

Astfel, dacă, inițial, în bugetul de stat pentru anul 2011 erau preconizate 612 milioane de lei pentru acoperirea deficitului BASS, după reflectarea bugetului, suma respectivă a crescut la 806 milioane de lei, iar pentru anul 2012 deficitul este prognozat deja la nivel de 950 de milioane de lei, achitat din bugetul de stat.

În aceste condiții, Guvernul continuă să promoveze o politică antisocială. Astfel, cheltuielile sociale prevăzute în proiectul bugetului pentru anul 2012 constituie 26,2% ca pondere în PIB. Vreau să vă accentuez atenția că, comparativ cu anul 2009, sînt în descreștere cu 5%.

De asemenea, ni se propune să devenim părtași ai intenției Guvernului AIE de a reduce numărul de angajați în sectorul bugetar, în mod special, în ramura „învățămînt”.

Diminuarea respectivă este condiționată de realizarea angajamentelor Guvernului față de Fondul Monetar Internațional privind optimizarea numărului de angajați în sectorul bugetar.

În acest sens, Guvernul prevede realizarea unui set întreg de măsuri: reduceri de personal, comasări și închideri de școli, urmare a cărora numărul de angajați în sectorul bugetar va scădea cu 3400 de unități.

Stimați prieteni,

În anul 2012, în sectorul „învățămînt” vom avea minus 3400 de profesori.

Finanțarea bugetului. Guvernul Alianței continuă să vină cu un buget, cu un deficit bugetar destul de mare.

Astfel, pentru anul viitor se propune ca acest buget, ca acest deficit bugetar să fie acoperit, 905 milioane împrumuturi externe, vânzarea patrimoniului public în mărime de 260 de milioane și consumarea, și aici vă rog foarte atent, consumarea soldurilor 257 de milioane de lei.

Guvernul Alianței merge la consumarea soldurilor din anii precedenți. Acest lucru nu era nici într-un an pînă acum.

Este evident că, drept consecință a piramidei financiare constituite de Alianță, în anul 2012 suma rambursărilor de împrumuturi externe va constitui 532 de milioane de lei, iar cheltuielile aferente serviciului datoriei de stat – 782 de milioane de lei.

Astfel, la sfîrșitul anului 2012, datoria de stat internă va constitui circa 6 miliarde de lei, în creștere cu aproape 500 de milioane, iar datoria externă va crește pînă la 1,3 miliarde de lei, în creștere cu peste 120 de milioane de dolari.

În rezultatul manipularilor Guvernului Filat, deservirea datoriei de stat în anul 2012 va constitui peste 1,5 miliarde de lei.

Stimați colegi,

În aceste condiții, Grupul parlamentar al socialiștilor este categoric împotriva acestui buget.

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Invit la tribuna Parlamentului pentru luare de cuvânt pe domnul Godea.

Domnul Mihai Godea:

Doamnă Președinte,

Stimați colegi,

Așa-i, domnule Corman, trebuie să lucrezi pentru o fracțiune.

Din start, aș vrea să menționez că discuțiile de azi pe marginea proiectului Legii bugetului pentru 2012 pot constitui un progres semnificativ al Alianței pentru Integrare Europeană, între ghilimele, sigur, în procesul adoptării celui mai important și cuprinzător instrument prin care Guvernul își implementează politicile sale.

Aceasta în cazul în care proiectul va fi adoptat până la finele semestrului întâi, adică mai devreme decât a fost în anul curent.

Din proiectul Legii bugetului pentru 2012 reiese că Guvernul intenționează să diminueze ponderea sectoarelor sociale în totalul cheltuielilor și ca pondere din PIB. Acesta implică unele riscuri într-o țară săracă, cu multe probleme, cum este Republica Moldova.

Proiectul bugetului de stat pentru compartimentul „Asigurare și asistență socială” prevede 3,5 miliarde lei, acestea sînt în descreștere cu 103,1 milioane lei, comparativ cu bugetul executat în 2010 și cu 135,1 milioane lei mai puțin pentru bugetul aprobat pentru 2011.

Pentru ocrotirea sănătății în bugetul public pentru 2012 sînt prevăzute 4,6 miliarde lei, ceea ce constituie 5 la sută din produsul intern brut.

Din toate cheltuielile de ordin social, cheltuielile pentru sănătate sînt plasate pe locul 3 după suma planificată de a fi cheltuită. Deși, ca valoare absolută, cheltuielile pentru sănătate cresc, în ultimii 3 ani se înregistrează o scădere a finanțării sectorului ca pondere în PIB.

Scăderea este mai lentă comparativ cu sectoarele „învățămînt” și „asistență și asigurare socială”. Scăderea reală a finanțării, ca pondere în PIB, în sectoarele „învățămînt”, „asistență și asigurare socială” și „sănătate” va agrava situația, și așa complicată, a majorității cetățenilor din Republica Moldova.

În sectorul „sănătate” datele statistice denotă tendințe îngrijorătoare. Creșterea incidenței tumorilor la 100 mii de persoane de la 145,8 cazuri în 2005 pînă la 160 de cazuri în 2010.

Creșterea numărului bolnavilor de diabet, de la 55 de mii de persoane în 2005, la aproape 61 de mii de persoane în 2010, dintre care 20 la sută sînt dependenții de insulină.

Pe de altă parte, persistă problema legată de lista medicamentelor compensate. Volumul cheltuielilor pentru medicamentele compensate, suportate de instituțiile medicale, se majorează anual. Însă dacă, pînă în 2009, creșterea anuală ajungea de la 28 pînă la 57 la sută față de anul precedent, atunci pentru anul 2012 această creștere a constituit doar 7,3 la sută care abia de acoperă inflația de 6,3 la sută, prognozată pentru 2012.

Din aceste motive, este necesară majorarea cheltuielilor pentru procurarea preparatelor diabetice și antidiuretice, preparatelor de combatere a cancerului, dar și a cheltuielilor pentru medicamentele compensate.

În învățământ Guvernul și-a asumat angajamentul față de partenerii de dezvoltare, în special FMI și Banca Mondială, să reducă treptat ponderea cheltuielilor sociale în PIB.

Astfel, ponderea cheltuielilor pentru educație în PIB au fost reduse de la 9,15 la sută în 2010 la 8,44 la sută în 2011, pînă la 7,95 în proiectul bugetului public național pentru 2012. Reducerea cheltuielilor pentru educație urma să fie realizată concomitent cu producerea unor reforme temeinice în sector. Nu a fost să fie.

Cheltuielile pentru educație se reduc, iar reformele întîrzie. În consecință, avem o situație sinistră. 30 la sută dintre copiii cuprinși cu vîrstele între 3 și 7 ani încă sînt privați de dreptul la educație, deoarece în circa 230 de localități rurale nu există instituții preșcolare, chiar dacă rata brută de cuprindere în învățământul preșcolar a crescut de la 44 la sută din anul 2000 pînă la 77 la sută în 2010.

La fel, înrolarea în învățământul primar și secundar se află în continuă scădere și datele dezagregate prezintă disparități și diferențe în funcție de nivelul sărăciei, așezarea geografică și apartenența etnică.

Deci la acest nivel în mediul rural doar 89,4 la sută dintre copii sînt școlarizați. O situație nu foarte bună sau cu nimic mai bună poate fi remarcată în sectorul real al economiei naționale, și în special în agricultură.

Cheltuielile planificate pentru agricultură cresc ca procent din PIB de la 1,02, două sutimi procente la 1,5 sutimi procente în 2012, dar ponderea acestora este departe de nivelul atins în 2008, cînd aceasta a constituit 1,82 sutimi procente.

În proiectul Legii bugetului este necesar de a majora suma fondului de subvenționare a producătorilor agricoli pînă la 800 milioane de lei datorită faptului că o bună parte din suma planificată va acoperi datoriile restante pentru anii precedenți.

De asemenea, este inoportun de a diminua accizele la motorină, folosită pentru efectuarea lucrărilor agricole cu 70 la sută. Un ajutor real pentru agricultori ar fi schimbarea termenelor de achitare a impozitului funciar pentru terenurile agricole la 15 octombrie și 15 decembrie.

Acestea fiind spuse, stimați colegi, declar că nu mă pot asocia promovării proiectului de Lege a bugetului de stat pentru 2012. El demonstrează că prioritățile de guvernare au fost abandonate, iar Guvernul nu are nici o viziune pentru realizarea acestor priorități.

Elementul bun în acest spectacol trist este faptul că în caz de cade Guvernul nu vom avea parte de bocete colective în Piața Marii Adunări Naționale, poate doar în edificiul din fața Pieței.

Vă mulțumesc pentru atenție.

Doamna Liliana Palihovici:

Îl invit pe domnul Mocanu.

Domnul Gheorghe Mocanu:

Stimați colegi deputați,

Se știe că bugetul anual nu reprezintă doar un plan financiar pentru un an și trebuie să reflecte politica economică și financiară a unui stat. Mai mulți ani am fost martori ai unor imitații de discuții și dezbateri parlamentare asupra bugetului anual, care, din păcate, în cele din urmă, se reduceau la o simplă formalitate de votare a bugetului de stat.

Însăși politica economică și financiară a statului rămânea în afara oricăror dezbateri politice, iar Președinția și Guvernul de atunci impuneau adeseori diverse proiecte economic neargumentate, neeficiente și uneori cu caracter ad-hoc.

Avem astăzi ca obiectiv adoptarea Legii bugetului pentru 2012, de ale cărui caracteristici depinde dezvoltare economică, buna funcționare a instituțiilor statului, dar și bunăstarea și calitatea vieții cetățenilor.

Proiectul bugetului anului pentru 2012 este construit într-un anumit context intern și internațional. Să nu uităm că, în anul 2011, lumea a continuat să fie profund afectată de o criză fără precedent în ultimii 75 de ani.

Prognozele de creștere economică la nivelul Uniunii Europene pentru 2012 au fost revizuite în scădere, de la 2 la sută la 0,5 și 0,6, iar multe țări europene iau măsuri de austeritate.

Contrar isteriei opoziției comuniste, în Moldova nu sînt planificate reduceri de salarii, în Moldova nu sînt planificate reduceri de pensii sau burse, așa cum planificase fosta guvernare.

Dimpotrivă, pentru Moldova este o creștere a produsului intern brut de 4,5 la sută anual pentru 2012 – 2014, iar proiecția veniturilor bugetului public național pe anul 2012 s-a realizat pe baza estimărilor realiste ale indicatorilor macroeconomici.

Bugetul pentru anul 2012 este unul social, 78 la sută din totalul cheltuielilor fiind alocate în domeniile educație, medicină, salariu în domeniul respectiv, alte activități care poartă un caracter social.

Însă, în pofida faptului că avem un buget social, cheltuielile de ordin economic pentru proiecte de eficiență energetică, dezvoltarea regională, infrastructură sînt în creștere. Astfel de proiecte vin să creeze, pe de o parte, locuri de muncă în regiunile rurale, unde sînt direcționate aceste proiecte, iar pe de altă parte, vin să creeze acea infrastructură absolut necesară pentru a servi ca temelie de dezvoltare a afacerilor și, în final, per total, de dezvoltare economică a Moldovei.

Nu am să insist pe indicatori, nu am să insist pe unele aspecte foarte tehnice, dar vreau totuși să precizez aspecte importante care se referă la faptul că, în 2012, învățământul va beneficia de o creștere a bugetului cu cel puțin 176 de milioane de lei, ceea ce înseamnă o creștere a calității educației.

Faptul că în 2012 pentru industrie și construcție vor crește cu 42 la sută alocațiile, iar pentru domeniul transporturilor și gospodăriei drumurilor vom beneficia de o finanțare majorată cu peste 50 la sută, doar fondul rutier constituind peste un miliard de lei, fapt ce va contribui, evident, la îmbunătățirea calității drumurilor.

Sîntem conștienți de faptul că proiectul prezentat în Parlament nu reprezintă o noutate absolută în termen de încasări și cheltuieli din sursele bugetului de stat, lucru imposibil de realizat fără o reformă autentică a sistemului fiscal.

Să nu uităm însă că nu putem avea încasări la buget fără conștientizarea importanței de a fi și buni contribuabili. Putem avea drumuri mai bune, salarii, burse, pensii mai mari, servicii publice calitative doar prin achitarea impozitelor de către toți cetățenii.

Interesant e că buni contribuabili astăzi sînt cu precădere oamenii simpli, care înțeleg rolul de bun cetățean al Republicii Moldova, însă este timpul cînd și cei bogați trebuie să plătească, să nu avem afaceri de 100 milioane lei și impozite de 100 de lei.

În acest context, sînt salutare modificările la politica fiscal-bugetară, prezentată anterior de Guvernul Republicii Moldova.

În concluzie, cuvintele de bază în descrierea bugetului anului 2012 sînt prudența, responsabilitatea, competitivitatea și echitatea.

Vă îndemn să susținem acest proiect de lege pentru a susține procesul de recuperare economică demarat în 2009 și care a continuat în ultimii 2 ani, astfel încît să le dăm cetățenilor Republicii Moldova nu doar speranța într-o viață mai bună, dar și să contribuim direct la aceasta.

Vă mulțumesc. (*Aplauze.*)

Domnul Marian Lupu:

Următorul s-a înscris domnul Mihai Godea. Este în sală? Nu este.

Domnul Iurie Bolboceanu.

Domnul Iurie Bolboceanu:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Examinarea Legii bugetului în Parlamentul Republicii Moldova în toți anii și în toate timpurile a înviorat atît societatea, cît și politicul. Politicul, pentru că prin Legea bugetului, vine să-și realizeze promisiunile sale față de societate, față de cetățenii Republicii Moldova, față de alegătorii săi.

Societatea, pentru că vine în așteptare la o viață mai bună pentru anul viitor, începînd de la fiecare cetățean care așteaptă de la Legea bugetului un salariu mai bun, de la fiecare pensionar care așteaptă pentru anul viitor o pensie mai bună, o indemnizație mai bună, altul care așteaptă un loc de muncă bine plătit și toate, în quantum, ele duc, dacă ar fi să fie realizate, la îmbunătățirea vieții cetățenilor Republicii Moldova.

Eu nu o să vin cu calificative la proiectul Legii bugetului, este regretabil că noi puțin întîrziem în promovarea lui în Parlament.

Dar nici nu mă bucur de faptul că nu sînt colegii din opoziție astăzi, cînd se discută un document atît de important pentru viitorul Republicii Moldova.

Dar această situație mă aduce la gîndul că totuși este un proiect de lege bine echilibrat, fiindcă pe motivul că colegii noștri nu sînt prezenți, au înțeles că nu-și

vor putea promova astăzi acel populism pe care ei ni-l demonstrează aici, în Parlament, în fiecare zi. Și acest lucru trebuie să ne bucure.

Dar Legea bugetului nu este o lege ordinară. Nu în zadar unii o numesc și Constituția economică a statului, pentru că este chiar cea mai importantă lege a anului, pe care o aprobă, pînă la finele anului, Parlamentul Republicii Moldova.

Și, de aceea, stimați colegi, ea nu poate fi examinată ca un document contabil între veniturile și cheltuielile bugetului. Este foarte important ca noi să putem estima și să putem valorifica efectele pe care trebuie să le aducă această lege pentru anul 2012 pentru cetățenii Republicii Moldova, pentru a îmbunătăți viața oamenilor din Republica Moldova.

Și dacă-i să judecăm la acele două compartimente majore pe care le reprezintă această lege, pe de o parte veniturile, pe de altă parte cheltuielile, este o contradicție, contradicția dintre posibilitățile statului și necesitățile lui.

Cu regret, pentru Republica Moldova această contradicție este cu atît mai profundă că sîntem și cea mai săracă țară din Europa și necesitățile sînt cu mult mai mari decît posibilitățile pe care le avem astăzi.

Posibilitățile, mă refer la veniturile bugetare preconizate pentru anul 2012, chiar dacă ele sînt în limitele posibilului, analiza părții de venituri ne demonstrează încă o dată că noi avem acele rezerve interne pentru majorarea veniturilor și, în consecință, pentru majorarea și a cheltuielilor pentru anul 2012.

Cu regret, vreau să zic că noi, de ani de zile, nu putem nicidecum să diminuăm decalajul dintre impozitele indirecte și impozitele directe, pentru că decalarea, acest decalaj, cu cît este mai mare acest decalaj dintre impozitele indirecte și impozitele directe, cu atît este mai instabilă situația social-politică și economică în Republica Moldova.

Problema de mai mulți ani este administrarea taxei pe valoarea adăugată și a accizelor la motorină și benzină.

Vreau să menționez că o analiză simplă demonstrează că noi aici avem rezerve și, în cazul unei administrări eficiente a taxei pe valoarea adăugată și a accizelor la benzină și motorină, veniturile se pot majora cu aproximativ 200 de milioane de lei.

Și exemplul aici ne revine, cel al anului 2010, care ne demonstrează ineficiența administrării veniturilor, cînd pentru zece luni ale anului 2010 noi am avem o creștere a importurilor cu 40 la sută, creșterea economică – de 6 la sută, indicatorii macroeconomici estimați din creșterea de 4 la sută, creșterea importurilor – de 20 la sută, dar veniturile la buget în mare majoritate nu au crescut așa cum au crescut importurile și cum au avut creștere economică.

Referitor la partea de cheltuieli a bugetului de stat, problema majoră, problema de ani a bugetului statului, dacă, în linii generale, să revenim la distribuirea veniturilor și la partea de cheltuieli, îi rămîne un dezeficient major, ceea ce se numește distribuția neuniformă a cheltuielilor.

Dacă în bugetul statului pentru ocrotirea sănătății sînt preconizate aproximativ 18%, pentru asistența socială – în jur de 12%, pentru învățămînt – aproximativ 10%, atunci, stimați colegi, pentru știință și inovare – 1,8%, pentru

activitățile economice – 1%, noi vrem plusvaloare de la bugetul statului, dar nu investim ca să avem această plusvaloare în industrie și construcții numai 0,12 %.

Mai mult decât atât, noi facem mari... Cu adevărat...

Domnul Marian Lupu:

Un minut aveți...

Domnul Iurie Bolboceanu:

Un minut.

Cu adevărat, noi am putea numi acest buget un buget social, pentru că majoritatea cheltuielilor sînt cheltuieli sociale. Dar și realizarea acestor cheltuieli în multe cazuri, este inefficientă, pentru că, dacă să vorbim, pentru învățămînt noi cheltuim 10 la sută din bugetul statului pentru învățămînt, noi cheltuim 16 mii de lei anul pentru un student. Avem la buget peste 30 de mii, aproximativ 30 de mii de studenți.

Cheltuim sute de milioane de lei, facem aceste investiții și ele pleacă peste hotarele Republicii Moldova și aduc beneficii altor state, numai nu Republicii Moldova.

Domnul Marian Lupu:

Aveți 10 secunde.

Domnul Iurie Bolboceanu:

Și ultima.

Domnul Marian Lupu:

Stimate coleg,

10 secunde.

Domnul Iurie Bolboceanu:

Metoda de bugete pe programe, implementată în 2004. Noi, cu adevărat, încercăm să facem niște lucruri noi, să implementăm. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Marian Lupu:

Da, eu chiar vă rog, un minut.

Domnul Iurie Bolboceanu:

Sînt foarte slabi și de aceea efectele acestor metode sînt foarte și foarte modeste.

Fracțiunea Partidului Democrat a înaintat un set de propuneri pentru a îmbunătăți acest proiect de lege și sîntem convinși că și comisia de fond, care va examina acest proiect în lectura a treia, va susține aceste propuneri, iar noi, pentru prima și a doua lectură, vom vota acest proiect de lege.

Vă mulțumesc mult. (*Aplauze.*)

Domnul Marian Lupu:

Stimați colegi,

Proiectul nr.2595 astăzi îl supunem votului în prima și în a doua lectură.

Prima lectură se referă la conceptul acestui proiect. Cine este pentru rog să voteze. Vot majoritar. Cu excepția a două voturi prezente în sală, proiectul este aprobat în primă lectură.

Acum lectura a doua, readuc aminte, aprobarea în lectura a doua constă în aprobarea a trei cifre de bază: venituri, cheltuieli, deficitul bugetar. N-am să repet aceste cifre. Ele au fost spuse și de autor, și au fost spuse și de către comisie în raport.

În aceste condiții, supun votului adoptarea în lectura a doua a proiectului Legii bugetului de stat pe anul viitor. Cine este pentru rog să voteze.

Aici am nevoie de rezultate, pentru stenogramă.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 30.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc.

Aici sînt doi oameni în... Da.

N u m ă r ă t o r i i:

– 24.

Domnul Marian Lupu:

– 24.

54 de voturi „pro”. Împotrivă? 2 voturi.

În condițiile acestui bilanț al exercițiului de vot, constat că proiectul nr. 2595 este adoptat în lectura a doua.

Comisia, deputații, rog concentrare maximă zilele viitoare, fiindcă în prima jumătate a săptămîinii viitoare va trebui să adoptăm acest proiect de lege în ultima, a treia lectură.

În continuare, stimați colegi,

Eu am să rog în continuare mobilizare maximă, fiindcă proiectele nr. 2596, nr. 2598, bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetul asigurărilor obligatorii de asistență medicală propun să le examinăm și să le adoptăm în ambele lecturi astăzi, fiindcă mi s-a semnalat că sîntem pregătiți pentru ambele faze ale exercițiului.

Proiectul nr. 2596. Proiectul Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul viitor. Guvernul.

Doamnă ministru,

Vă rog.

Doamna Valentina Buliga – ministrul muncii, protecției sociale și familiei:

Stimate domnule Președinte al Parlamentului,

Stimați deputați,

Onorată asistență,

Proiectul bugetului asigurărilor sociale pentru anul 2012 a fost elaborat în baza cadrului bugetar pe termen mediu 2012–2014, a analizei tendințelor și performanțelor înregistrate în anii precedenți și în baza prognozei indicatorilor macroeconomici.

Astfel, veniturile Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2012 se estimează la nivel de 9 miliarde 825 de milioane 884 mii de lei sau cu o creștere de 663 milioane 464 mii de lei, sau cu 7,2% mai mult față de veniturile aprobate pentru anul 2011.

Componenta principală a veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat în 2012, la fel, rămân contribuțiile asigurărilor sociale de stat care constituie circa 73,6 la sută.

Suma contribuțiilor de asigurări sociale se estimează la nivel de 7 miliarde 236 milioane 215 mii de lei sau cu o creștere de circa 400 de milioane 748 mii de lei, cu 5,9% mai mult față de suma contribuțiilor de asigurări sociale aprobate pentru anul 2011.

Obiectivele principale ale politicii aplicate la calcularea contribuțiilor de asigurări sociale sînt menținerea și în anul 2012 a valorii contribuțiilor în valoare de 29%.

La fel, aplicarea tarifului contribuțiilor de asigurări sociale la fondul de remunerare a muncii pentru persoanele angajate în baza contractului individual de muncă din sectorul agrar, dintre care bugetul de stat susține 6%.

Contribuțiile de asigurări sociale pentru contribuabilii ce muncesc pe cont propriu în valoare de șapte... de 4 mii 704 lei pentru anul 2012.

La fel, se propune asigurarea benevolă a persoanelor fizice proprietari de terenuri agricole, care prelucrează terenurile în mod individual; aceasta va constitui în 2012 – 1164 de lei și calcularea contribuțiilor de asigurări sociale de stat pentru angajații din aviația civilă, conform tarifului de 33%.

Transferurile de la bugetul de stat au fost incluse în compartimentul „Venituri” în volum de 2 miliarde 587 milioane 869 mii de lei, ce se constituie din cheltuielile pentru prestațiile de asistență socială în valoare de 1 miliard 599 milioane 236 mii de lei.

Compensarea diferenței de tarife de asigurări sociale în sectorul agrar – 37 de milioane 290 mii de lei.

Compensarea sumelor anulate ale contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii în legătură cu scutirea deținătorilor de terenuri agricole situate după traseul Rîbnița–Tiraspol, în valoare de 542 milioane de lei, și acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat – 950 opt sute milioane de lei.

Cheltuielile totale ale bugetului asigurărilor sociale sînt în creștere cu 5,2% față de suma cheltuielilor aprobate pentru anul 2011.

Componenta principală a cheltuielilor sînt cheltuielile de asigurări sociale de stat care vor constitui circa 83 la sută, și sînt în creștere cu circa 822 milioane de lei sau cu o creștere de 7,3% față de cheltuielile aprobate pentru anul 2011.

La estimarea cheltuielilor de asigurări sociale de stat s-au aplicat următoarele măsuri:

indexarea pensiilor de asigurări sociale în anul 2012 cu 7,85%, procent care este calculat reieșind din prognoza creșterii indicelui prețurilor de consum mediu anual pentru 2011 și 8%, și creșterea salariului nominal mediu lunar de 7,7;

indexarea indemnizațiilor de invaliditate, ca urmare a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale în anul 2012, la fel cu 7,85%;

majorarea cuantumului indemnizației unice la nașterea copilului persoanelor asigurate și celor neasigurate, cu 300 de lei. Pentru primul copil va constitui 2300, pentru fiecare copil următor 2600.

La fel, eficientizarea modului de stabilire și plată a indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă, prin majorarea numărului de zile plătite din contul mijloacelor angajatorului.

Din mijloacele estimate la alineatul „Pensii de asigurări sociale” se prevede de a efectua finanțarea pensiilor de asigurări sociale pentru un număr de circa 632 de mii 433 de pensionari, suma prevăzută la acest alineat este de 570 de milioane 122 mii de lei, cu 570 de milioane mai mult sau cu 9% mai mare comparativ cu cheltuielile aprobate pentru anul 2011.

Creșterea cheltuielilor prognozate pentru plata pensiilor de asigurări sociale în anul 2012 este condiționată, după cum am menționat, de indexarea cu 7,85 și de creșterea numărului beneficiarilor de pensii cu circa 7 mii 104 persoane.

La fel, sînt prevăzuți bani... prevăzuți lei pentru pensiile pentru limita de vîrstă, pensii de invaliditate, plata pensiilor de urmași pentru vechime în muncă.

În compartimentul „Pensii de asigurări sociale de stat” sînt incluse cheltuielile pentru plata parțială a pensiilor unor categorii de pensionari cum ar fi: pensiile deputaților, pensiile membrilor Guvernului, pensiile aleșilor locali, pensiile colaboratorilor vamali și pensii și indemnizații viagere procurorilor și judecătorilor.

La alineatul „Indemnizații și asigurări sociale” se prognozează cheltuieli în valoare de 1 miliard 105 milioane 212 mii de lei sau cu 30 de milioane 399 mii de lei mai mult, mai puțin față de suma aprobată pentru anul 2011.

Aceste mijloace vor fi utilizate pentru următoarele prestații sociale:

indemnizația unică la nașterea copilului persoanelor asigurate, prognozate pentru 14 mii 217 beneficiari;

indemnizația lunară pentru creșterea copilului pînă la vîrsta de 3 ani persoanelor asigurate. Este vorba de circa 367 milioane 610 mii lei;

indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă, preconizate pentru 373 617 beneficiari în valoare de 386 milioane 757 mii de lei;

indemnizații de maternitate. Este vorba de 206 milioane 728 mii de lei, calculate conform prognozei pentru 24 de mii 500 de beneficiari;

pentru procurarea biletelor de tratament balneo-sanatorial, reabilitare persoanelor asigurate sînt propuse mijloace financiare în sumă de 20 de milioane de lei.

Cuquantumul cheltuielilor efectuate din mijloacele bugetului de stat prin intermediul bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2012 se estimează la nivel de 1 miliard 599 milioane 236 mii de lei.

La fel, la estimarea cheltuielilor pentru plata prestațiilor sociale ce urmează a fi finanțate din contul bugetului de stat pentru anul 2012 s-au aplicat următoarele politici:

- indexarea, la 1 aprilie 2012, a pensiilor militarilor în termen, alocațiilor sociale, compensațiilor bănești lunare în schimbul asigurării cu produse alimentare și suplimente alimentare pentru persoanele participante la lichidarea consecințelor catastrofei de la Cernobîl, proporțional cu creșterea indicelui prețurilor de consum cu 8%;

- indexarea pensiilor participanților la lichidarea consecințelor avariei de la Cernobîl, plăților periodice capitalizate și sumei diferenței pînă la pensia minimă și a cheltuielilor aferente perioadelor necontributive incluse în stagiul de cotizare, cu 7,85%;

- majorarea, după cum am menționat, și pentru persoanele neasigurate a indemnizației unice la nașterea primului copil, cu 300 de lei și pentru următorul copil, la fel, suma va constitui 2600 de lei;

- majorarea venitului lunar minim garantat de la 575 de lei la 640 de lei.

La determinarea... La capitolul „Alocații” în sumă de 262 milioane 988 mii de lei, sînt constituite din alocații sociale, în anul 2012 vor beneficia circa 52 de mii 263 de persoane. Costul total va constitui 155 milioane 806... șapte mii de lei.

Alocațiile lunare de stat invalizilor de război, participanților la cel de-al Doilea Război Mondial și familiilor lor sînt preconizate pentru circa 9 mii 500 de beneficiari și suma preconizată pentru aceasta este în valoare de 34 de milioane 283 de mii de lei.

Alocațiile sociale pentru îngrijirea invalizilor pentru anul 2012, la fel sînt preconizate pentru 16 mii 65 de persoane cu cuantumul de 300 de lei, și în anul 2012 sînt preconizate 57 de milioane 834 mii de lei.

Alocațiile lunare nominale de stat pentru persoanele cu merite deosebite. La fel, sînt preconizate pentru 20 de mii 446 de persoane și suma aceasta în 2012 constituie 11 milioane 131 mii de lei.

La alineatul „Indemnizații” sînt prevăzute mijloace financiare în valoare de 234 milioane 943 de mii de lei. Compensații – 277 milioane 158 mii de lei, care includ compensațiile nominative pentru unele categorii de populație, pentru un număr mediu anual de 113 182 de beneficiari. Pentru plata compensațiilor nominative vor fi necesare mijloace în valoare de 184 milioane 460 milioane de lei, bani, cum am zis, prevăzuți în bugetul pentru 2012 în proiectul de buget.

Bilete de tratament balneo-sanatorial, compensații și ajutoare materiale participanților la lichidarea consecințelor avariei de la Cernobîl și familiilor lor în anul 2012 – este planificată suma 53 milioane 648 mii de lei. La fel, cheltuieli pentru procurarea biletelor de tratament sanatorial veteranilor – sînt planificate 38 milioane 594 mii de lei.

Alineatul „Ajutoare bănești” în sumă de 543 milioane 780 mii de lei, care include: plata ajutorului social în anul 2012, s-au prognozat mijloace financiare pentru circa 55 mii de familii care vor beneficia de circa 437 milioane 580 mii de lei, creșterea cheltuielilor pentru plata ajutorului social în anul 2012 față de cheltuielile aprobate pentru 2011 constituie 22,8%

Ajutorul pentru perioada rece a anului 2012, pentru ianuarie – februarie și celelalte trei luni de la sfârșitul anului, sînt prevăzute mijloace financiare pentru circa 110 mii de beneficiari în sumă de 102 milioane 293 mii de lei.

La fel, sînt prevăzute cheltuieli pentru serviciile bancare și poștale ...

Domnul Marian Lupu:

Doamnă ministru ...

Doamna Valentina Buliga:

... alte plăți. Termin.

Domnul Marian Lupu:

Eu îmi cer scuze. Eu cred că toate aceste lucruri sînt în raportul prezentat, deputații sînt la curent cu lucrurile acestea. O încheiere, da.

Doamna Valentina Buliga:

Domnule Președinte,

Vreau să menționez că, pentru prima dată, comparativ cu ultimii trei ani, bugetul asigurărilor sociale de stat este balansat. Și rog, stimați deputați, să susțineți aprobarea proiectului bugetului asigurărilor sociale pentru anul 2012.

Domnul Marian Lupu:

Întrebări?

Nu sînt.

Doamnă ministru,

Vă mulțumesc.

Rog comisia.

Domnul Vladimir Hotineanu – Frațiunea PLDM:

Onorate domnule Președinte,

Doamnelor și domnilor deputați,

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat proiectul Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2012. Veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2012 se estimează la suma de 9 miliarde 825 884 mii lei, cu o creștere de 7,2 % față de veniturile aprobate pentru anul 2011.

”Transferurile de la bugetul de stat” au fost incluse în compartimentul ”Venituri” în suma de 2 miliarde 587 mii 869 lei, inclusiv cheltuielile pentru prestații de asistență socială 1 miliard 599 milioane lei și cheltuielile pentru acoperirea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat în suma de 950 milioane 800 mii lei.

Cheltuielile totale ale bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2012 vor constitui 9 miliarde 825 milioane lei, cu o creștere de 482 milioane lei sau cu 5,2% față de suma cheltuielilor aprobate pentru anul 2011.

Cheltuielile de asigurări sociale de stat vor constitui circa 83,7% din suma totală a cheltuielilor și se estimează în sumă de 8 miliarde 226 milioane lei, înregistrând o creștere de circa 7,3% față de cheltuielile aprobate pentru anul 2011.

Din mijloacele estimate la alineatul „Pensii de asigurări sociale” se prevede finanțarea pensiilor de asigurări sociale pentru un număr de 632 mii de beneficiari.

Cheltuielile de organizare și funcționare a sistemului public de asigurări sociale se preconizează în sumă de două miliarde șaptesprezece... 201 milioane lei, inclusiv cheltuielile pentru întreținerea Casei Naționale de Asigurări – 113 milioane lei.

Bugetul asigurării sociale de stat pentru anul 2012 este balansat.

Membrii comisiei au examinat propunerea Confederației Patronatului din Republica Moldova privind modificarea modalității de plată a indemnizațiilor pentru incapacitatea temporară de muncă, care stă la baza calculului cheltuielilor prevăzute la acest capitol. Propunerea constă în păstrarea mecanismului pus în aplicare, începând cu 1 iulie curent, fără a majora numărul de zile de 1 la 3, pentru care se plătește această indemnizație din contul angajatului. În urma discuțiilor, s-a decis dezbaterea acestei propuneri în plenul Parlamentului.

Urmare a votării cu 6 voturi „pro” și 2 voturi „contra” ale membrilor săi, Comisia protecție socială, sănătate și familie propune examinarea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în a doua lectură, cu votarea amendamentului care a parvenit în comisie din partea patronatelor.

Domnule Președinte ...

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc.

Domnul Vladimir Hotineanu:

... prima și a doua.

Domnul Marian Lupu:

Prima și a doua, da. Ce?

Bine. Domnule președinte al comisiei,

Vă mulțumesc.

Luări de cuvânt.

Domnul Munteanu.

Cui întrebare că deja nu mai este nimeni la tribună?

Microfonul nr.3.

Domnul Valeriu Guma:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Eu, dacă îmi permiteți, nu către domnul Munteanu, am o întrebare, dar către Guvern, în primul rând. Noi apreciem eforturile pe care le face Guvernul pentru a merge în pas cu cerințele de astăzi, ceea ce ține de bugetul social și, într-adevăr, mărimea indemnizațiilor, ajutoarele pentru vremea cea rece este de apreciat. Dar, totuși, aș vrea, doamnă ministru, să ne spuneți, care sînt, totuși, reformele cu care

ministerul dumneavoastră, Guvernul, va veni în curînd pentru modernizarea acestui buget?

Fiindcă, pînă la urmă, noi, an de an, avem același stil de abordare, care unul este arhaic într-o măsură oarecare. Și aici vreau să mă refer, chiar și să vin și cu o propunere pentru lectura finală, a doua, știind situația, ceea ce ține de buletinele medicale, care sînt plătite cu întârziere, care sînt falsificate deseori. Și noi știm practicile acum în Europa cînd avem acele momente ce țin de certificate electronice și de alte reforme.

Și aș veni cu propunerea ca dumneavoastră ... să ne angajăm, ca, în prevederi tranzitorii, Guvernul să vină cu aceste propuneri și ceea ce am spus eu, cu buletinele electronice medicale, într-o perioadă care considerați dumneavoastră necesară, pentru a pregăti mecanismele și tot ce ține de acest pachet.

Domnul Marian Lupu:

Bine.

Domnul Valeriu Guma:

În 90 de zile, într-o lună de zile ș.a.m.d.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc.

Microfonul nr.1.

Doamna Valentina Buliga:

Mulțumesc mult, domnule Președinte.

Stimate domnule deputat,

În primul rînd, vreau să vă spun că, și sînt sigură că cunoașteți cu toții, reforme în acest domeniu ... trebuie să fim foarte atenți ce putem face doar atunci cînd vom avea o stabilitate și politică, și financiară, și de ce nu înțelegere deplină a tuturor cetățenilor ce se întîmplă în acest domeniu.

Reformarea sistemului de asigurare cu pensie, de fapt, a întîrziat. Noi am avut un sistem, și mai avem încă, inechitabil, pe alocuri neatractiv. De aceea, și tot ceea ce am început noi în acești doi ani de zile au acest obiectiv.

Pentru 2013. Și vreau să vă spun că în Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020” un capitol aparte este dedicat pensiilor, ca să venim, cu adevărat, cu această legătură, care dorim s-o asigurăm, dintre contribuții și pensia asigurată, să facem sistemul de asigurări sociale atractiv pentru cetățenii Republicii Moldova prin acele elemente de combatere a muncii la negru și salarii în plic și multe altele.

Și dacă să vorbim de Legea nr.289, pe care și domnul președinte Hotineanu a atins-o, și dumneavoastră, vreau să vă spun că anume, prin a spori responsabilitatea tuturor și a angajaților, și a angajatorilor, și a persoanelor fizice și juridice, am început, de fapt, această modernizare.

Sîntem într-un proces nu ușor, într-un proces care merită să fie susținut și de către domniile voastre, pentru a asigura durabilitatea financiară a acestui sistem.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.3.

Domnul Valeriu Guma:

Eu concret am vorbit despre problema certificatelor medicale, care dumneavoastră, Casa Asigurărilor, să spunem așa, este ca termen cu întârzieri, sînt multe falsificări și sînt practici acum pe care noi trebuie să le implementăm. Eu vreau ca să înțeleg, dacă dumneavoastră, în general, abordarea dată o acceptați? Și să ne spuneți și nouă că sînteți gata să veniți, într-un timp rezonabil, cu aceste modificări.

Domnul Marian Lupu:

Bine.

Doamna Valentina Buliga:

Domnule Guma,

Noi am analizat experiența și acceptăm propunerea dumneavoastră. Noi deja lucrăm, pentru că avem experiența Țărilor Baltice care au reușit. Și este un obiectiv al nostru pe care o să-l realizăm.

Domnul Valeriu Guma:

Cînd?

Doamna Valentina Buliga:

În 2013.

Domnul Marian Lupu:

Da, luare de cuvînt domnul Munteanu.

Doamna Valentina Buliga:

Și avem nevoie de sursă de finanțare încă.

Domnul Marian Lupu:

Doamnă ministru,

Vă mulțumesc.

Domnule Munteanu,

Vă rog.

Domnul Valeriu Munteanu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Sper că șederea la tribună nu va fi contorizată.

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Menționez, cu regret, din capul locului, că am ajuns să examinăm abia astăzi, în ajunul anului bugetar 2012, proiectul Legii bugetului asigurărilor sociale

de stat pentru anul viitor. Deoarece, Guvernul, în accepțiunea noastră, nu și-a onorat în termen obligațiile legale de a prezenta acest proiect Parlamentului pînă la 1 octombrie și a făcut acest lucru abia la 28 noiembrie.

Dar, poate, anume această întârziere a făcut să avem astăzi, pentru prima dată, în ultimii 4 ani, un buget al asigurărilor sociale fără deficit. Cred că eliminarea deficitului bugetar este meritul întregii Alianțe, avînd în vedere că ultimul buget al asigurărilor sociale, adoptat de guvernarea comunistă, avea un buget deficitar cu aproape 200 milioane lei.

Grație eforturilor conjugate ale tuturor componentelor Alianței, în anul bugetar următor vom avea încasări la bugetul asigurărilor sociale cu aproape 2 miliarde de lei mai mari decît în comparație cu bugetul asigurărilor sociale pentru anul 2009, an în care societatea s-a lepădat de comuniști.

Încasările mai mari la buget înseamnă și creșterea cheltuielilor destinate beneficiarilor or acest lucru nu poate decît să ne bucure, avînd în vedere destinația acestor plăți: pensii, indemnizații, alte prestații de asigurări sociale categoriilor de populație aflate în dificultate.

Constituția Republicii Moldova, la articolul 43, consfințește dreptul la muncă. Astfel, persoanele care își dedică viața muncii urmează să fie asigurate, odată cu atingerea plafonului de vîrstă, cu pensii decente, reieșind din coșul minim de consum. În această ordine de idei, considerăm importantă indexarea pensiilor și indemnizațiilor de invaliditate cu aproape 8 la sută, fapt care garantează și generează plăți suplimentare de peste jumătate de miliard de lei, dar pentru aceste categorii.

De asemenea, cresc indemnizațiile unice la nașterea copilului, deși nu atît de mare pe cît ne-am fi dorit, dar totuși de două ori mai mare, decît cea oferită de guvernarea roșie în ultimul său an de guvernare, este totuși încurajatoare.

Sperăm că această majorare, alături de alte inițiative ale Partidului Liberal, cum ar fi scutirea de impozit pe venit a părinților cu patru și mai mulți copii și multe altele vor contribui la stoparea sporului negativ al populației și la creșterea natalității în Republica Moldova.

Ne bucură creșterea volumului contractelor individuale de asigurări sociale, încheiate de către persoanele care nu sînt asigurate prin efectul legii și sperăm că, odată cu creșterea gradului de informare a cetățenilor și a activității fondului public de pensii, numărul acestora să crească în continuare.

Cu toții sîntem de acord în privința temeiniciei prezentului proiect, iar avizarea pozitivă de către comisiile de resort ne demonstrează încă o dată însemnătatea acestuia.

Mulțumim colegilor noștri de la Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei pentru performanța reușită, sperăm să susținem și în continuare creșterea asigurărilor sociale pe parcursul următorilor ani.

Susținem adoptarea proiectului de lege și îndemnăm colegii din opoziție, altei decît comunistii, care au plecat, pătrunși fiind, sperăm, de importanța momentului, să dea dovadă de responsabilitate socială și de maturitate politică prin susținerea acestei inițiative.

Mulțumesc. *(Aplauze.)*

Domnul Marian Lupu:

Chiar, vă rog, mai bateți din palme, poate mai intră lume în sală între timp. Aplaudați. Avem nevoie de o resursă de timp.

Stimați colegi,

Proiectul nr.2596, prima lectură. Cine este pentru rog să voteze. Majoritatea. Proiectul este aprobat în primă lectură.

Deci, stimați colegi,

Conform raportului comisiei de profil, propunerea a fost aprobarea în prima și în a doua lectură. Frațiunile parlamentare, de acord? De acord. Pentru lectura a doua nu sînt ... totul e bine, da, domnule președinte al comisiei? Totul e clar.

În condițiile raportului comisiei de profil, supun votului adoptarea în lectura a doua a proiectului nr.2596. Cine este pentru rog să voteze.

Stimați colegi numărători,

Rog rezultatul.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.2 – 24.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.3 – 29.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc.

53 de voturi „pro.” Împotrivă? Zero voturi. Proiectul de Lege nr.2596 este adoptat în lectura a doua. (*Aplauze.*)

Proiectul ... Vă bucurați, da? Normal. Proiectul de Lege nr.2598 privind fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul viitor. Guvernul.

Domnul Gheorghe Țurcanu – viceministru al sănătății:

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Se propune proiectul Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2012. Cu referire la sinteza veniturilor pentru anul 2012, veniturile totale în fondul asigurărilor obligatorii de sănătate vor constitui 3 miliarde 982 milioane 197,4 mii lei sau cu 309 milioane 163,7 mii lei, o creștere de 8,4% mai mult decît anul precedent.

Cheltuielile se planifică în aceeași sumă cu veniturile și vor constitui 3 miliarde 982 milioane 197,4 sau cu 8,4% mai mult ca anul precedent.

Veniturile pe sursele în fonduri. Forma procentuală va constitui 1 miliard 749 milioane 948,5 mii lei sau cu 107 milioane 973,2 mii lei, cu o creștere cu 6,6% mai mare față de anul 2012.

Suma fixă va constitui 61 milioane 354,7 mii lei, cu 18 milioane 585,2 mii lei. O creștere esențială cu 43,5% mai mult ca anul precedent. Transferul din bugetul de stat va constitui 2 miliarde 158 milioane 894,2 mii lei. O creștere cu 174 milioane 600,5 mii lei, o creștere cu 8,8% mai mult față de anul precedent.

Lista fondurilor:

□ în fondul de bază vom avea 94,93% sau 3 miliarde 780 milioane 299 mii lei, o majorare cu 8,4% față de anul precedent;

□ fondul de profilaxie în mărime de 1% va constitui 39 milioane 882 mii lei, o majorare cu 8,4% față de anul precedent;

□ fondul de rezervă – 1,5% sau 59 milioane 733 mii lei. Exact aceeași creștere cu 8,4%;

□ fondul de dezvoltare, care este al doilea an, va fi procentual 1,5%, va constitui 59 milioane 733 mii lei;

□ și fondul de administrare este de 1,7% – 42 milioane 609 lei, o creștere cu 7,9% față de anul precedent.

Cheltuielile pe tipuri de asistență medicală:

□ asistența medicală urgentă prespitalicească va fi în sumă de 324 milioane 209,2 mii lei, o majorare cu 8,6%;

□ asistența medicală primară în valoare de 30% față de suma totală și va constitui un miliard 134 milioane 089,9 mii lei, o majorare cu 8,4%, inclusiv în această sumă sînt și medicamentele compensate de 162 milioane și va fi o creștere cu 8,4% față de anul precedent.

– asistența medicală spitalicească de ambulator, o creștere de 7,4% și va constitui 280 milioane 576 mii lei;

– asistența spitalicească sau fondul cel mai mare, care alcătuiește 54,4% – un miliard 904 milioane 992 mii lei. O creștere cu 7% față de anul precedent;

– servicii medicale de înaltă performanță sînt în sumă de 130 de milioane lei 820 mii și este o creștere cu 50% față de anul precedent. Și așa deodată lămurire, pentru că s-a procurat utilaj performant și, pentru a da posibilitate instituțiilor medicale ca să folosească acest utilaj, este această majorare esențială;

– și îngrijiri medicale comunitare paliative și la domiciliu. Este o nouă formă de contractare care sînt formate de către diferiți donatori, să zicem, investitori, diferite centre comunitare și Compania Națională de Asigurări în comun cu Ministerul Sănătății vor contracta și aceste servicii în sumă de 5,6 milioane lei;

– mărimea primelor de asigurare este de două... 2 mii 982 de lei, cu 210 lei mai mult. Procentual, rămîne de 7%. Reducerile de 50% la mărimea primei fixă procurată în primele 3 luni, 75% și rămîne pînă la 31 octombrie pentru proprietarii de terenuri.

Cu referință la introducerea plăților pentru anul 2012, se propune numai în asistența medicală primară începînd cu 1 ianuarie, cu o estimare în sumă de 20 de lei pentru fiecare vizită la medicul de familie, cu excepția maladiilor social condiționate.

Rugăm susținerea acestui proiect de lege.

Instituțiile medicale îl așteaptă, inclusiv societatea în întregime.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.3.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Domnule Președinte,

Deci Frațiunea PLDM unanim este împotriva articolului 8, care nu este nicicum oportun la moment. Asta înseamnă coplățile de 20 de lei pentru persoanele care nu au polițe de asigurări și propunem ca acest articol să fie omis din proiectul de Lege a fondurilor de asigurări obligatorii în medicină.

Și rog să fie pus la vot.

Mai am încă un amendament la acest proiect de lege și, luând în considerație situația precară a instituțiilor medicale, rog ca de la fondul de rezervă să fie transferat la fondul de dezvoltare 0,5%.

În felul acesta noi am obține în fondul de rezervă 39 milioane care din an în an, de fapt, nimeresc în solduri, am obține fondul de dezvoltare de 79 milioane de lei. Și rog și acest amendament să fie pus la vot.

Vă mulțumesc mult.

Domnul Gheorghe Țurcanu:

Stimate domnule președinte...

Domnul Marian Lupu:

Da, vă rog.

Domnul Gheorghe Țurcanu:

Ministerul Sănătății va susține aceste propuneri. Ele-s binevenite și actuale...

Domnul Marian Lupu:

Deci ambele propuneri, stimați colegi, sînt acceptate de autori.

Microfonul, deci prioritate doamnei.

Microfonul nr.2.

Doamna Valentina Stratan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule viceministru,

Înainte de a vă adresa o întrebare și o propunere, aș vrea să-mi permiteți să constat că discutăm un proiect de lege foarte important și adoptarea lui ne va permite activitatea întregului sistem de sănătate pentru un an de zile.

De aceea, eu consider că era necesar și normal ca la această tribună să fie ministrul sănătății, pentru că este prima persoană care răspunde de politica de sănătate.

Îl vedem foarte rar. De aceea, vă rog foarte mult să-i transmiteți mesajul nostru de aici, din Parlament.

Domnul Gheorghe Țurcanu:

Stimată doamnă deputat...

Doamna Valentina Stratan:

Acum întrebarea. Nu aștept un răspuns, cunosc că este plecat. Vreau să vă întreb, în proiectul de lege discutat este programată o sumă de 5 milioane 611 mii lei pentru persoanele singuratice, persoanele cu dizabilități, persoanele în etate. Aceste persoane vor putea beneficia de servicii medicale și asistență acasă, în condiții de domiciliu.

Vreau să vă întreb dacă cunoașteți cam care ar fi numărul de persoane care pot beneficia de acest lucru?

Și, ca sugestie, vreau să vă rog foarte mult să întreprindeți cât mai multe măsuri pentru ca acești cetățeni necăjiți, nevoiași să cunoască că pot beneficia de aceste servicii, că ele sînt plătite de către fondurile asigurărilor obligatorii de sănătate.

Domnul Gheorghe Țurcanu:

Mulțumesc.

Doamnă deputat,

La prima observație a dumneavoastră, domnul ministru e în concediu.

Domnul Soltan e la ședința de Guvern, a fost. De aceea, am fost prezent la ședința de astăzi.

La a doua întrebare. Dacă să luăm toată lista bolnavilor care se află la evidența dispanserică, fără doar și poate, serviciile trebuie lărgite.

Noi știm că avem persoane țintite la pat, mai mult undeva de 20 de mii de persoane care necesită niște servicii comunitare și paliative pentru îngrijire și bolnavii, să zicem...

Doamna Valentina Stratan:

Oncologici.

Domnul Gheorghe Țurcanu:

Oncologici. Însă, vreau să menționez faptul că totuși noi rămînem pe punctul de bază, ca să acordăm asistența medicală care nu acoperă toate necesitățile, pe care le are populația, de servicii medicale. Nu facem operații cardiace, nu facem operații, să zicem, la creier, oculare și altele.

Noi ar trebui totuși de bază să fie acordarea asistenței medicale. Cred că serviciile respective trebuie să fie mai mult contractate de către Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei

Doamna Valentina Stratan:

Vă mulțumesc.

Și propunerea mea este din partea Frațiunii Partidului Democrat, mă refer și eu la articolul 8 al proiectului de lege. Eu îmi dau bine seama de unde a apărut acest articol, pentru că și noi, în calitate de deputați, cînd mergem în teren avem

această abordare din partea cetățenilor care-și cumpără polița și invocă un principiu al inechității, pentru că beneficiază de aceleași servicii și acei care nu sînt asigurați și cred că asta a fost și temeiul.

Dar, avînd în vedere că avem un procent foarte mare de cetățeni neasigurați și de multe ori acești cetățeni nu-și pot procura o poliță, noi propunem din partea Frațiunii Partidului Democrat de a scoate prevederea acestui articol, în general, să nu fie în proiectul de lege. Deci să fie anularea acelor 20 de lei coplată pentru vizita la medic, pentru asistența medicală primară și de urgență.

Și cu titlu de informații pentru cetățeni. Permiteți-mi, vă rog, să le amintesc cetățenilor că, în primele 3 luni ale anului, acei care-și cumpără polița în mod individual nu vor plăti 2982 de lei, dar vor cumpăra polița cu o reducere de 50 la sută, 70 la... 75 la sută. De aceea, îi îndemnăm să beneficieze de aceste reduceri în primele 3 luni ale anului.

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul...

Domnul Gheorghe Țurcanu:

Mulțumesc, doamnă deputat.

Eu aș menționa faptul, stimați deputați, pentru că, începînd cu 2010, totuși accesul populației la servicii medicale a fost lărgit.

Practic, începînd cu 2010, toate persoanele neasigurate din Republica Moldova au acces la serviciul de urgență, au acces la medicina primară, dar, pentru ca totuși să-i stimulăm, s-a ajuns la concluzia să punem acești 20 de lei, la discreția dumneavoastră.

Domnul Marian Lupu:

Bine. Microfonul nr.5 sau nr.4. Cum spuneți voi.

Domnul Valeriu Munteanu:

Mulțumesc.

Vizavi de remarca doamnei deputat. Eu vreau să vă zic, stimați colegi, că nu doar acest buget este prezentat de un viceministru, cu tot respectul pentru persoana dumneavoastră.

La începuturile Alianței pentru Integrare Europeană și bugetul de stat a fost prezentat de Prim-ministru, după care reprezentarea a fost scăzută pînă la nivelul ministerului de finanțe. Deși în toate țările bugetul este prezentat de Prim-ministru, cu întreg cabinetul de miniștri se prezintă în plenul Parlamentului.

Și acum o întrebare. Noi, cu adevărat, susținem și salutăm faptul că dumneavoastră ați renunțat la articolul 8 din proiect, acei 20 de lei pentru acei care nu au poliță. Era un pic exagerat și neargumentat acest lucru. Și noi vrem să vă mulțumim în acest sens.

Și o a doua întrebare, este una, așa, mai veche, pe care am adresat-o de la microfonul nr.5 și, din cîte înțeleg, a fost distorsionată informația. Vizavi de

Consiliul de administrație al CNAM am adresat o întrebare domnului director și-l văd în sală, și dacă o să-mi poată răspunde vizavi de schimbarea a 3 membri ai acestui consiliu care au peste 8 ani de zile.

Din câte înțeleg, dumnealui a inițiat un proiect de hotărîre în acest sens, dar așa cum a înțeles dumnealui. Și eu am raportul de expertiză anticorupție pe care l-a făcut CCCEC-ul vizavi de propunerea dumnealui.

Dumnealui a propus sau ministerul a propus ca acestor persoane, care deja sînt în funcție și au peste 8 ani contrar legii, să le fie prelungit termenul pînă la 12 ani.

Și iată ce vă răspunde instituția de resort: se creează impresia că unele persoane care activează în momentul de față în consiliul menționat în mod nejustificat, ilegal încearcă să-și asigure posibilitatea menținerii funcțiilor ocupate prin prelungirea exercitării acestora cu încă 4 ani, fără a avea argumente obiective. Avînd în vedere faptul că și acest buget este aprobat de acest Consiliu de administrație.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.1.

Domnul Mircea Buga – Președintele Casei Naționale de Asigurări în Medicină:

Mulțumesc mult.

Domnule Președinte,

Domnule deputat,

În primul rînd, vreau să vă mulțumesc pentru sesizarea pe care ați prezentat-o data trecută, cînd am prezentat raportul pentru anul 2010. Într-adevăr, a fost pregătit un proiect de hotărîre de Guvern

Acela la care vă referiți dumneavoastră este unul dintre ele. Este un alt proiect ce ține de substituirea celor 3 membri.

Domnul Valeriu Munteanu:

Nu, da asta ce-i cu...

Domnul Mircea Buga:

Este un alt proiect de lege care este, pardon, proiect de hotărîre de Guvern, care se referă la substituirea a 3 membri ai Consiliului de administrație.

Domnul Valeriu Munteanu:

Dar acesta cum a ajuns la expertizare la CCCEC?

Domnul Mircea Buga:

Acesta-i un alt proiect care a fost prezentat anterior, încă în vară.

Cît privește proiectul curent, noi sperăm, este în proces de avizare. Am primit candidaturile respective din partea Federației sindicatelor și patronatelor, și noi sperăm, pînă la sfîrșitul anului, să fie aprobat.

Domnul Valeriu Munteanu:

Da, eu vă mulțumesc foarte mult.

Și mă bucur că eforturile noastre au ajutat să contracarăm o activitate ilegală. Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.4.

Domnul Gheorghe Brega:

Mulțumesc, domnule Președinte.

De ani de zile, tot auzim cuvintele că cheltuielile se prevăd conform veniturilor. Dar, cu părere de rău, la sfârșit de an, avem solduri și solduri mari. La moment, soldul alcătuiește 600 de milioane aproximativ.

Spuneți-mi, vă rog, de ce n-au fost cheltuiți acești bani – 600 de milioane? Ori că starea financiară a instituțiilor medicale e foarte bună, ori că pacienții au condiții ideale, ori medicamentele îs supra...

Domnul Marian Lupu:

Toți îs sănătoși.

Domnul Gheorghe Brega:

...suprapuse prea multe în spitale. Care-i motivul că 600 de milioane nu au fost folosite?

Domnul Gheorghe Turcanu:

Mulțumesc, domnule deputat.

Și în cadrul ședinței comisiei noi v-am spus că nu-s 600, dar sînt undeva sub 500 de milioane.

Se propun noi... sînt niște proiecte de lege care vor contribui la folosirea acestor surse financiare pentru anul 2012. Cu adoptarea acestor legi în cadrul Parlamentului, vom trece la folosirea acestor surse.

Domnul Gheorghe Brega:

Domnule ministru,

Eu îmi cer scuze, dumneavoastră v-ați asumat acum să ieșiți la tribună, o să fiți nevoit să răspundeți. Același răspuns l-am auzit și anul trecut, că noi o să-l transferăm pe 2011. Noi avem 500 și 10 milioane, da, și 56; + 566 de milioane.

Deci care-i motivul? Eu nu pot înțelege. Oamenii procură la moment mai mult din jumătate din medicamente. Oamenii trăiesc în condiții... se tratează în condiții vai de capul lor și noi avem 600 de milioane și, bine, mersi, stăm cu dînșii în buzunar.

Ori așteptăm să-i înmulțim, ca niște catîri, cum a spus domnul ministru.

Domnul Gheorghe Țurcanu:

Domnule deputat,

Ne luăm un termen mai restrâns împreună cu dumneavoastră să promovăm legile respective și să folosim sursele financiare.

Domnul Gheorghe Brega:

Păi, eu aud asta de acum al treilea an la rând: o să-i folosim, o să-i folosim și totuși nu i-am folosit. Deci haideți cumva să facem o regulă...

Domnul Gheorghe Țurcanu:

...primele 3 luni să rezolvăm problema respectivă.

Domnul Gheorghe Brega:

Bine. Mersi.

Domnul Gheorghe Țurcanu:

...Compania Națională de Asigurări.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.3.

Domnul Iurie Bolboceanu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule ministru,

O întrebare legată de cheltuielile fondului, fondul măsurilor de profilaxie, adică de prevenire a riscurilor de îmbolnăvire. Mi se pare un fond destul de important, dar cu o finanțare destul de modestă – de 59 de milioane de lei.

Care este motivul? Mai mult decât atât, adineauri colegii încă o dată au confirmat că avem și solduri, solduri destul de impunătoare.

Pentru că mie mi se pare că, dacă dorim să avem o națiune sănătoasă, atunci metodele și măsurile de profilaxie ar trebui să fie destul de impunătoare. Și aici ele vin în directă concordanță cu cheltuielile curente pentru întreținerea sistemului.

Cu cât măsurile sînt mai eficiente și mai impunătoare cu atât cheltuielile curente pot fi diminuate. Îmi pare că-i așa, nu?

Domnul Gheorghe Țurcanu:

Da...

Domnul Iurie Bolboceanu:

Care totuși sînt motivele?

Domnul Gheorghe Țurcanu:

Aveți perfectă dreptate.

Domnul Iurie Bolboceanu:

Mi se pare 59 de milioane foarte...

Domnul Gheorghe Țurcanu:

Domnule deputat,

Începînd cu anul 2010, aceste surse se folosesc. Anul acesta au fost undeva în jurul la 10 proiecte în domeniul respectiv, mai ales, să zicem, în domeniul cancerului noi avem 3 proiecte esențial, cancerul colului uterin, cancerul glandei mamare, care este o incidență foarte mare și altele, și alte infecțios sînt. Ele, practic... toate sursele sînt folosite din fondul de profilaxie.

Domnul Iurie Bolboceanu:

Nu, eu înțeleg că ele sînt folosite. Eu m-am referit la capitolul că acest fond este destul de modest. Planificați pe anii viitori să majorați sursele financiare în acest fond?

Domnul Gheorghe Țurcanu:

Noi totuși propunem să ne oprim la ceea ce a propus Guvernul, pentru că, încă o dată repet.

Domnul Iurie Bolboceanu:

Nu, acum, da, eu înțeleg. Pe viitor am...

Domnul Gheorghe Țurcanu:

Nu. Domnule deputat,

Eu aș vrea să fiu înțeles corect. Noi nu acoperim, să zicem, niște operații planificate pe care trebuie să le facem pentru a nu da posibilitate să crească invaliditatea. Nu-s acele surse, să zicem, de care are necesitate societatea la etapa actuală.

Eu am vorbit care operații nu se fac. Ar trebui baipasuri la inimă, să zicem, infarcturile care nu se operează toate, ar trebui la 80, 90. Domnul președinte al comisiei va spune mai mult în această direcție.

Noi ar trebui să facem anual la 5 mii de baipasuri la inimă. Noi facem cîteva sute.

Domnul Iurie Bolboceanu:

Domnule ministru,

Eu sînt de acord cu dumneavoastră, dar fiți și dumneavoastră de acord că cu cît mai eficiente și mai impunătoare vor fi măsurile de profilaxie, cu atît va trebui să facem mai puține operații.

Domnul Gheorghe Țurcanu:

Corect. Aveți dreptate, însă noi balansăm sursele financiare pentru toate serviciile medicale. Noi nu putem să nu dăm la urgență, ca să dăm numai la profilaxie.

Domnul Marian Lupu:

Da, microfonul nr.5.

Domnul Valeriu Munteanu:

Domnule ministru,

O să vă mai pun o întrebare, pentru ca să putem cu toată inima și în două lecturi să votăm proiectul pe care l-ați propus dumneavoastră.

Am în mână Hotărîrea Guvernului nr. 945, adoptată în 13 decembrie 2011, cu privire la aprobarea Planului național de dezvoltare a asistenței medicale de urgență pentru 2011–2015. Acest proiect de hotărîre încă nu a fost publicat în Monitorul Oficial, respectiv încă nu a intrat în vigoare.

Dar și nu știu dacă o să intre în vigoare și cînd o să intre în vigoare, dar pentru 2011 vă propuneți niște cheltuieli destul de substanțiale: 200 de mii, 210. Chiar la CNAM, iată că este și directorul CNAM aici.

Spuneți-ne, vă rog frumos, ce fel de magicieni sînteți voi acolo dacă vă propuneți ca în 3 zile care au mai rămas pînă la sfîrșitul anului să cheltuiți atîția bani? Sau asta-i o justificare cumva la ce ați cheltuit pînă acum?

Domnul Marian Lupu:

Cine răspunde?

Domnul Gheorghe Turcanu:

...răspund.

Domnul Marian Lupu:

Văd că nimeni nu arde de dorință să răspundă.

Domnule ministru,

Cunoașteți informația?

Domnul Valeriu Munteanu:

Iată, eu am în mână acest... și cu siguranță îl cunoașteți. Autor este Ministerul Sănătății, împreună cu colegii cu care ați venit astăzi.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.1.

Domnul Mircea Buga:

Da, mulțumesc mult.

Domnule Președinte,

Domnule deputat,

Într-adevăr, este o hoărîre de Guvern aprobată. Nu este încă publicată. Se referă cifrele care pentru anul 2011 la cheltuielile care sînt din contul asistenței medicale urgente, care au fost planificate și sînt efectuate.

Ele au fost puse în bugetele acestor instituții, la ce vă referiți probabil. Eu nu am în fața mea, spre regret, această hotărîre, dar asta este. Deci cifrele care au fost

introduse au fost incluse pentru acest an, care sînt bugetate și nu necesită cheltuieli suplimentare din fond.

Domnul Valeriu Munteanu:

Nu.

Domnul Mircea Buga:

Sau din alte surse, inclusiv ale bugetului de stat, din proiecte internaționale și, din cîte îmi amintesc eu, este o rubrică și ține de fondurile de asigurări.

Domnul Valeriu Munteanu:

Adică, dumneavoastră o să plătiți post factum niște cheltuieli pe care deja le-ați făcut.

Domnul Mircea Buga:

Nu. Ele sînt plătite în conformitate cu contractele.

Domnul Valeriu Munteanu:

Și atunci care este...

Domnul Mircea Buga:

Către instituțiile medicale.

Domnul Valeriu Munteanu:

...legalitatea acestei hotărîri de Guvern? De ce nu s-a început din 2012 ca să existe și suport juridic?

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.4.

Domnul Gheorghe Brega:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule ministru,

Deoarece dumneavoastră ați promis că soldul o să fie folosit în primele 3 luni ale anului viitor 2012, vă rog să prezentați măcar comisiei, dacă nu plenului Parlamentului, graficul și modul de distribuire a acestor bani.

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc.

Domnule ministru,

Vă mulțumesc.

Rog comisia.

Domnule președinte, comisia.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Onorate domnule Președinte,
Doamnelor și domnilor deputați,

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat proiectul Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2012. Și pentru anul 2012 se planifică venituri majorate cu 309 milioane lei sau cu 8,4% comparativ cu nivelul aprobat pentru anul 2011, estimându-se la 3 miliarde 982 milioane lei. Și cheltuielile, respectiv, 3 miliarde 982 de milioane lei.

Acest fapt a permis majorarea finanțării la fiecare articol în parte, ceea ce este prezentat în anexa 2 a proiectului de lege, fiind posibilă majorarea inclusiv a sumelor pentru fondul măsurilor de profilaxie, cât și a fondului de dezvoltare și modernizare a prestațiilor de servicii medicale.

În corespundere cu indicatorii macroeconomici, prima de asigurări obligatorii de asistență medicală va constitui în anul 2012, în sumă fixă, 2982 de lei.

În articolul 4 alineatul (3) al proiectului de lege este prevăzută reducerea de 50% din suma stabilită pentru persoanele fizice, menționate în punctul 1 literele b), c), d) și e), cât și în punctul 3 din anexa 2 la Legea nr.1593, pe o durată de trei luni, adică pînă la 31 martie această reducere va fi valabilă.

Pentru 2012, ca și pentru anul 2011, prin derogare de la prevederile articolului 22, alineatul (2) al Legii nr.1593 din 2002, persoanele fizice, la punctul 1, litera a) din anexa 2, deținătorii de terenuri agricole care achită pînă la 31 octombrie 2012 prima de asigurări obligatorii de asistență medicală, stabilită în suma fixă, beneficiază de reduceri de 75% din suma stabilită în alineatul (2) al articolului 4 din proiectul acestei legi.

La fel, ca și în 2011, în proiectul Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru 2012, pentru Fondul de administrare a sistemului de asigurare medicală este planificată o sumă de 42 milioane lei, cu o pondere de 1,07 %. Acest fond s-a redus cu 1%, practic. Era prevăzut în lege 2%, din 2010 el este redus pînă la 1% din veniturile totale acumulate în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală.

Comisia a atestat situația creată din motive obiective, cînd mijloacele financiare ale fondurilor pe tipurile de asistență medicală nu întotdeauna sînt utilizate pe deplin. În astfel de situații, la sfîrșitul anului de gestiune, se formează un excedent de mijloace bănești, care, din lipsa nereglementărilor ce ar viza modul de utilizare a lor, se acumulează din an în an pe contul Companiei Naționale de Asigurări în Medicină.

Lacuna legislativă conduce la faptul că mijloacele financiare ale fondului nu pot fi utilizate conform necesităților prestatorilor de servicii medicale. Pentru a reglementa și a preciza modul de utilizare al soldului pozitiv de mijloace financiare ale fondurilor de asigurări obligatorii de asistență medicală au fost înregistrate două inițiative legislative și care, sperăm, în anul 2012, își vor găsi deja soluția în Parlamentul Republicii Moldova. Prevederile în cauză vor spori posibilitățile instituțiilor medico-sanitare publice de a obține mijloace suplimentare necesare pentru garantarea serviciilor medicale calificate.

Ținând cont de cele menționate, comisia propune ca Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală primară să fie votată în lectura a doua și cu acele două amendamente propuse...

Domnul Marian Lupu:

Exact.

Domnul Vladimir Hotineanu:

... de către deputați, să fie votate și să fie votat și în lectura a doua.

Domnul Marian Lupu:

Exact.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Vă mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Întrebări?

Microfonul nr.4.

Domnul Nicolae Olaru:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule președinte al comisiei,

Ca președinte al comisiei, ca fost ministru, la capitolul „Cheltuieli ale fondurilor de asigurări medicale” sînt prevăzute 59 de milioane pentru îmbunătățirea calității asistenței prin finanțarea proiectelor de dezvoltare și modernizare a tehnologiilor medicale și modernizarea bazei tehnico-materiale a instituțiilor medico-sanitare.

După cum cunoaștem, cîteva ani de zile în urmă, toate instituțiile medicale au fost transferate la fondatori, iar fondatori au devenit consiliile raionale. Noi cunoaștem situația financiară în consiliile raionale și dacă împărțim aceste 59 de milioane, iar conform propunerilor dumneavoastră sînt 79 de milioane, la 1 500 de localități, unde sînt oficii ale medicilor de familie, centre ale medicilor de familie și alte instituții, revin cîte vreo 39, hai să zicem așa, după modificarea dumneavoastră, 50 de mii de lei. 50 de mii de lei, atunci cînd în aceste instituții avem aparataj, cum s-a exprimat domnul ministru Usatîi, din anii 50 ai secolului trecut, care astăzi nu corespunde cerințelor actuale, cum vedem noi pe viitor întreținerea, menținerea, reparația, procurarea utilajului în localitățile rurale, în centrele raionale? Deoarece 50 de mii astăzi sînt cîteva ferestre acolo să le schimbi, 50 de mii într-o localitate.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Sînt de acord, domnule deputat, cu obiecțiile pe care le-ați invocat acum. Și vreau să vă spun că anume din acest motiv a fost creat, prin Legea din anul 2010, adaptată de Parlamentul Republicii Moldova, Fondul de dezvoltare.

Acest Fond de dezvoltare, după cum vedeți, din an în an se majorează, în 2010 a fost 16 milioane, în 2011 – 52 de milioane și acum îl avem de 79 de milioane. Și sperăm că și pe viitor acest fond permanent se va suplini cu sumele respective și sperăm din acele solduri. În felul acesta, să putem soluționa problema calității serviciilor medicale prin modernizarea instituțiilor, prin reutilarea lor cu tehnică medicală.

Domnul Nicolae Olaru:

Pentru că din alocațiile care vin de la fond la Centrul medicilor de familie ... De pildă, eu am să văd, au un exemplu Centrul medicilor de familie Rezina. Astăzi în rezerve, au rezerve, economii de pe anii trecuți, eu nu vorbesc și anul 2011, au 2 milioane de lei.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Eu vreau să vă spun, domnule deputat, totul depinde de instituția medicală și raionul respectiv. Ei au dreptul să folosească aceste solduri care le creează la dezvoltarea bazei tehnico-materiale și doar numai, nu la salarizare. Dacă nu s-a întîmplat acest lucru în Rezina, compania și ministerul trebuie să tragă concluziile respective și să-i întrebă: de ce se păstrează aceste solduri nu se știe unde?

Eu dau altă pildă, raionul Sîngerei a reparat toate instituțiile medicale în anul 2010, toate absolut, la fel, din aceste solduri.

Domnul Nicolae Olaru:

Da. Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Da. Domnule președinte al comisiei,

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Voi ...

A, luări de cuvînt mai avem încă.

Da, doamna Nasu, vă rog.

Doamna Maria Nasu – Frațiunea PLDM:

Onorat Parlament,

Stimate domnule Președinte,

Faptul că sănătatea populației a devenit o prioritate esențială, de bază și permanentă în politica statului nostru a fost prezentat și argumentat în proiectul Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2012, elaborat în baza legilor cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală cu modificări ulterioare.

La elaborarea proiectului s-a ținut cont și de obiectivele de guvernare, stabilite în Programul de activitate al Guvernului 2011 – 2014, care, la capitolul „Sănătatea populației”, stabilește ca prioritate asigurarea accesului tuturor cetățenilor la servicii medicale și farmaceutice de calitate.

Care sînt argumentele în favoarea susținerii acestui proiect de lege? Chiar dacă prima de asigurare obligatorie de asistență medicală, în sumă fixă pentru persoanele fizice, va constitui în anul 2012 cu 200 de lei mai mult ca în anul 2011, această majorare nu va fi un impediment pentru persoanele neasigurate la accesul serviciilor medicale.

De exemplu, pentru anul 2012 în fondul de bază se planifică a fi acumulate și utilizate cu 8,4% mai mult comparativ cu anul 2011, sume care vor fi folosite pentru acoperirea cheltuielilor necesare realizării Programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală.

Prin urmare, din fondul de bază vor fi majorate cheltuielile pentru medicamentele compensate, va fi extinsă lista lor pentru anul 2012. Astfel, s-a permis majorarea finanțării la fiecare articol în parte, inclusiv a sumelor pentru Fondul de profilaxie și Fondul de dezvoltare și modernizare a prestatorilor de servicii medicale.

Un alt argument este promovarea în continuare a protecției financiare pentru categoriile de populație cu venituri mici și sporirea gradului de acoperire a persoanelor cu asigurări obligatorii de asistență medicală.

Astfel, sînt păstrate în continuare, pentru anul 2012, normele de reducere, 50% din mărimea primei de asigurare obligatorie achitate în termen de trei luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi și a readucerii de 75% pentru proprietarii de terenuri cu destinație agricolă, cu prelungirea termenului de achitare pînă la recoltarea roadei.

Potrivit articolului 9 din Legea nr.1593 din 2002 cu privire la mărirea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie, Guvernul își va păstra calitatea de asigurat pentru persoanele neangajate în cîmpul muncii. Cu siguranță, transferurile din bugetul de stat în fondurile obligatorii de asistență medicală vor facilita accesul la servicii gratuite de asistență medicală primară circa pentru 14 categorii de persoane, ceea ce nu s-a înregistrat în perioada de guvernare anterioară.

În acest context, menționez că, în anul 2010, s-a majorat numărul persoanelor asigurate din contul statului, iar în anul 2011 populația a beneficiat de serviciile medicale de asistență medicală calitative. Numai un sistem de asistență medicală primară bine dezvoltată, susținut printr-o bază materială performantă, prin organizarea profilaxiei și a tratamentului activ, prin educația și participarea pacienților, cît și prin mobilizarea autorităților publice locale și centrale poate asigura un impact pozitiv asupra indicatorilor de sănătate ai populației. Mai cu seamă că, atestînd excedența mijloacelor bănești care se acumulează din an în an pe conturile Companiei de Asigurare în Medicină. Totodată, menționez că aceste acumulări excesive se formează din lipsa reglementărilor financiare. Lacuna legislativă conduce la utilizarea ineficientă a mijloacelor financiare ale Fondului de asigurări. Urmează a urgenta cele două inițiative legislative cu amendamentele necesare la articolul 16 al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală.

Printre noutățile proiectului atestăm articolul 8 ce propune plățile pentru persoanele neasigurate în medicina primară, ca, începînd cu 1 ianuarie, urmează să

estimeze în sumă de 20 de lei pentru fiecare vizită la medic. Completarea s-a efectuat în contextul Memorandumului semnat cu Fondul Monetar, vizînd necesitatea eliminării inechităţii existente între categoriile persoanelor asigurate şi celor neasigurate.

În acest context, este necesar de luat în consideraţie capacitatea financiară a persoanelor defavorizate şi a celor fără poliţă pentru anul 2011. Prin urmare, reiterez importanţa propunerii din partea domnului preşedinte al Comisiei protecţie socială, sănătate şi familie Hotineanu şi a Fraţiunii PLDM importanţa excluderii din articolul 8 care prevede cota-plată de 20 lei.

Argumentele formulate în baza prevederilor proiectului Legii fondurilor de asistenţă medicală pe anul 2012, aprobat de Guvern şi care urmează să fie votat în Parlament, subliniază încă o dată eforturile depuse de Guvern şi societatea civilă în realizarea maximă a potenţialului de sănătate a fiecărui cetăţean în redresarea situaţiei economico-sociale din ţară. Or, numai o sănătate mai bună a populaţiei va permite dezvoltarea durabilă a economiei naţionale, va spori calitatea vieţii tuturor concetăţenilor noştri.

Vă îndemn să susţinem şi să adoptăm proiectul de Lege privind fondurile asigurării obligatorii de asistenţă medicală, proiect foarte important pentru cetăţenii noştri.

Mulţumesc. (*Aplauze.*)

Domnul Marian Lupu:

Doamna Valentina Stratan.

Doamna Valentina Stratan:

Mult stimată domnule Preşedinte al Parlamentului,

Stimaţi colegi deputaţi,

Pe parcursul a mai multor ani, în cadrul discuţiilor pe marginea proiectului de Lege pentru aprobarea fondurilor obligatorii de asistenţă medicală, Partidul Democrat şi-a exprimat poziţia şi a argumentat necesitatea trecerii asistenţei medicale de tratament la cea profilactică, invocînd argumente bine cunoscute.

Pe parcursul a celor şapte ani de asigurări obligatorii de sănătate, am constatat, cu regret, că gradul de utilizare a banilor din Fondul de profilaxie, plătiţi pentru sănătate, a fost unul scăzut. Aceşti bani, în mare parte, au fost orientaţi nu spre măsurile de prevenţie, ci spre depozitarea lor. Este îmbucurător faptul că anul 2011 este unul de pornire şi de schimbare pozitivă la capitolul “Investiţii în acţiuni de profilaxie.”

Astăzi, vreau să mă opresc la proiectele de screening oncologic, implementate în mai multe raioane ale Republicii Moldova şi care au fost finanţate în premieră de către Compania Naţională de Asigurări în Medicină. Țin să menţionez că numărul pacienţilor cu cancer creşte în fiecare an şi, la momentul actual, constituie a treia cauză a mortalităţii, după bolile cardiovasculare şi traumatisme. Morbiditatea, invaliditatea şi mortalitatea în urma afecţiunilor oncologice provoacă grave deprimări sociale şi demografice. Acest fapt denotă agresivitatea socială a acestei maladii şi pierderi colosale socio-economice.

În Republica Moldova, în prezent, la evidență sînt peste 48 mii de pacienți oncologici. Anual, se îmbolnăvesc de cancer aproape 9 mii de oameni. Cu părere de rău, cauzele avansate constituie 30 – 70 % din totalul diferitor forme de cancer; din cei care sînt la evidență anual mor peste 4 500 pacienți. Majoritatea acestor pacienți ar putea fi salvați și readuși la viața normală în societate, dacă boala ar fi depistată în stadiile incipiente de dezvoltare, ceea ce permite vindecarea în 80% cazuri. Cazurile avansate cer tratament îndelungat și alocații financiare enorme, comparativ cu cazurile de cancer depistate precoce.

La momentul actual, unica modalitate de a micșora mortalitatea prin cancer și a salva, respectiv, mii de vieți este depistarea precoce a cancerului pînă la avansare. Aceasta este posibil de realizat numai prin programe de screening oncologic, care, spre bucuria și aprecierea noastră, au demarat în luna mai a acestui an. Aceste programe de screening oncologic sînt axate pe organizarea și examinarea clinică instrumentară, în acest caz, a pacienților în vederea depistării proceselor precanceroase, dar și a cancerului glandei mamare și a colului uterin. Acest control este efectuat conform standardelor europene de investigații. Pînă în prezent, au fost examinate peste 19 mii femei din numărul total de 73 mii, programate pentru finanțarea de la Compania Națională de Asigurări în Medicină. Proiectele urmează să fie finalizate în luna mai a anului 2012.

La momentul de față este prematur să vorbim despre un tablou clar al rezultatelor. Un lucru este cert: această muncă deja dă rezultate pozitive, care se exprimă prin depistarea a mai multor cazuri de stări precanceroase, precum și de cancer mamar și de col uterin.

Ne exprimăm încrederea că Ministerul Sănătății și Compania Națională de Asigurări Medicale va susține și va promova în continuare aceste acțiuni de profilaxie și pentru alte localizări ale patologiei oncologice, cît și a altor maladii care afectează sute și mii de vieți omenești.

Partidul Democrat susține proiectul de lege discutat astăzi și roagă adoptarea acestui proiect de lege cu condiția acceptării amendamentului, pe care l-am făcut de la microfon, cu privire la anularea coplății de 20 de lei pentru cetățenii neasigurați pentru consultația și vizita la medic. *(Aplauze.)*

Domnul Marian Lupu:

Mai bateți din palme oleacă, puțin așa.

Stimați colegi,

Proiectul nr.2598. Din start, ca să nu fie întrebări, că-i votul la partea conceptuală sau că este votul în lectura a doua, voi menționa că voi supune votului proiectul nr.2598, în condițiile acelor propuneri care au fost, eu am fixat două propuneri, evocate. Propunerea care vizează excluderea articolului 8, susținută de toate fracțiunile parlamentare. Și doi la mîna. Domnul președinte a mai propus o mișcare acolo procentul anumit din Fondul de rezervă în cel de dezvoltare.

În aceste condiții, supun votului aprobarea în primă lectură a proiectului nr.2598. Cine este pentru rog să voteze. Majoritatea. Proiectul este aprobat în primă lectură.

Fracțiunile parlamentare, obiecții pentru lectura a doua? Nu sînt. În aceste condiții, supun votului adoptarea, în condițiile raportului comisiei de profil, în lectura a doua a acestui proiect de lege. Cine este pentru rog să voteze.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.30 – 30.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.2 – 24.

Domnul Marian Lupu:

54 de voturi „pro.” Împotrivă? Zero voturi.

Proiectul de Lege nr.2598 este adoptat în lectura a doua.

Stimați colegi,

Trebuie să ne mișcăm operativ, fiindcă mai avem încă patru subiecte și al cincilea – aprobarea ordinii de zi.

Proiectul ... (*Rumoare în sală.*) Eu știu, știu, știu. Deci așa ... A, dar eu am întrebat liderii de grupuri parlamentare vreo două ore în urmă am zis, vreți pauză? Mi s-a spus că toate fracțiunile nu. Noi avem patru proiecte, eu vă rog frumos, nu ieșiți din sală că acuși prăvălim tot procesul. Avem proiectul în a doua lectură Legea apelor. Avem nr.2574 în lectura întâi și restul ... Dar noi sîntem 54 de oameni, 3 ies, nu avem cvorumul deja. Fiți, vă rog, pe loc.

Dacă lucrăm rapid ne-a rămas încă jumătate de oră. Fumătorii, răbdați, vă rog.

Nr.1307. Legea apelor. Comisia. Dar nu descrieți toată sinteza, prezentați, vă rog, o sinteză scurtă a raportului cu concluziile de bază. Fiindcă toți dispun de...

Domnul Nae-Simion Pleșca – Fracțiunea PLDM:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Comisia mediu și schimbări climatice, în ședința din 21 decembrie 2011, a examinat pentru lectura a doua proiectul Legii apelor. În procesul de pregătire a proiectului Legii apelor pentru lectura a doua, comisia a examinat o serie de amendamente înaintate de către comisiile parlamentare agricultură și industrie alimentară, mediu și schimbări climatice, precum și de Direcția juridică a Parlamentului.

Majoritatea acestora au fost acceptate conform sintezei anexate. Astfel, în rezultatul examinării amendamentelor propuse, se modifică parțial articolele 2, 3, 4, alineatele (3), (5), (1).

Domnul Marian Lupu:

Domnule președinte,

Cu tot respectul pentru dumneavoastră, noi vedem din raport care alineate s-au schimbat. Nu faceți referință la detaliile tehnice, prezentați concluzia comisiei.

Domnul Nae-Simion Pleșca:

Vă mulțumesc mult, domnule Președinte.

Domnul Marian Lupu:

Cu plăcere.

Domnul Nae-Simion Pleșca:

În continuare, cât privește amendamentele neacceptate, motivațiile juridice sînt expuse în sinteza amendamentelor prezentate deputaților. Suplimentar, în proiect au fost incluse modificări și completări cu caracter redacțional care nu au modificat sensul dispozițiilor proiectului.

Pornind de la cele menționate și în contextul avizului Direcției juridice a Secretariatului Parlamentului, Comisia mediu și schimbări climatice, cu votul majorității membrilor, a decis să propună Parlamentului proiectul Legii apelor spre aprobare în lectura a doua, luîndu-se în considerare amendamentele expuse rezumativ în prezentul raport, precum și cele prezentate pe larg în sinteza amendamentelor.

Mulțumesc mult.

Domnul Marian Lupu:

Mersi mult, domnule președinte. Întrebări pentru comisie nu văd.

Vă mulțumesc, domnule președinte. Luări de cuvînt, la fel, nu sînt.

Stimați colegi,

În condițiile raportului comisiei de profil ... Eu am așa impresia că vă scap. Așa am o impresie că acuși, încă o secundă, și se rupe valul.

Deci în condițiile raportului comisiei, proiectul nr.1307 îl supun votului în a doua lectură. Cine este pentru rog să voteze.

Rezultatele, stimați colegi.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.3 – 29.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.2 – 24.

Domnul Marian Lupu:

53 de voturi „pentru.” Împotrivă? Zero voturi.

Proiectul de Lege nr.1307 este adoptat în lectura a doua.
Proiectul nr.2574. Modificarea și completarea unor acte legislative.
Guvernul.

Domnul Octavian Calmîc – *viceministru al economiei*:

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Se propune spre examinare proiectul Legii cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, care, de fapt, are drept scop amendarea și completarea a trei legi de bază. În primul rând, este vorba de Legea instituțiilor financiare, în partea ce ține de articolul 32; Legea cu privire la notariat, cu introducerea unui articol nou 54¹ și Legea cu privire la ipotecă, cu articolul 33¹, care, de fapt, prevede instituirea unui mecanism extrajudiciar de executare silită a dreptului de ipotecă, lucru care este preluat din practica internațională. În baza acestui mecanism sau la elaborarea acestui mecanism a lucrat un grup de lucru cu o reprezentare destul de masivă din partea tuturor părților interesate, inclusiv societatea civilă. De fapt se dorește instituirea unei proceduri sau se investește actul notarial cu dreptul sau cu formulă executorie imediat după aprobarea acestuia. Este o formulă suplimentară la toate celelalte proceduri anterioare existente care sînt deja fixate în legislație și, de fapt, presupune o legalizare prin intermediul notarilor a unei înțelegeri dintre creditorul ipotecar și debitorul ipotecar.

Astfel, trebuie să notez că există patru formule de înțelegere dintre aceste părți. Cea de bază este transmiterea benevolă a unui bun. Este hotărîrea judecătorească, este ordonanța judecătorească, care poate să intervină în cazul transmiterii acestor bunuri, precum și contractul de ipotecă investit cu formulă executorie și legalizată prin intermediul notarilor.

Pe parcursul discuțiilor au apărut un șir de întrebări vizavi de garanțiile care sînt acordate debitorului ipotecar. Vreau să menționez că una din garanțiile de bază ține de procedura de completare a acestei înțelegeri între creditorul ipotecar și debitorul ipotecar prin intermediul notarului. Este o procedură benevolă, suplimentară la celelalte care au fost anterior.

Mai mult ca atît, există procedura de atac în cazul în care decizia executorului judecătoresc pe marginea acestui subiect este luată, de aceea debitorul ipotecar are un șir de instrumente care poate apela, pe parcursul întregului acest proces, pentru a-și realiza drepturile sale.

Deci, mai mult ca atît, trebuie să menționăm că practica existentă în Republica Moldova, cînd există un șir de proceduri judecătorești la acest subiect, blochează un șir de active economice ale statului care nu participă în circuitul economic și nu creează valoare.

De aceea, este o inițiativă mult așteptată atît de societatea economică a Republicii Moldova, de mediul sau instituțiile financiare atît bancare, cît și nonbancare, pentru că drept obiect de acoperire a acestui proiect de lege sînt ambele sisteme și creditele acordate de către sistemul bancar, și împrumuturile acordate de către sistemul nonbancar.

Rugăm suportul dumneavoastră pentru promovarea acestui proiect.

Domnul Marian Lupu:

O precizare, domnule raportor. Acest proiect de lege face parte dintr-un pachet de colaborare a Republicii Moldova cu instituțiile financiare internaționale? Cu care anume? Da, nu.

Domnul Octavian Calmîc:

Într-adevăr, deci este un proiect recomandat atât de Fondul Monetar Internațional, cât și de Banca Mondială și vine întru preluarea și aplicarea în legislația noastră națională a unor experiențe internaționale care există în mai multe țări.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc.

Întrebări?

Microfonul nr.4.

Domnul Ivan Ionaș – Frațiunea PLDM:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule autor sau reprezentant al Guvernului,

Prin acordarea băncilor a dreptului la executarea silită asupra imobilului, fără un proces de judecată, nu vi se pare că acordăm pîrghii legale pentru un raider?

Domnul Octavian Calmîc:

Vă mulțumesc pentru întrebare.

Unul la mîină. Am zis că este o procedură benevolă convenită atât între creditorul ipotecar, cât și debitorul ipotecar, deci nu excludem celelalte mecanisme care au existat anterior. Dacă aceste două părți convin asupra acestui proces de a legaliza tranzacția prin intermediul notarului și cu executarea silită a acestuia, după expirarea acestui contract, sigur că ea intră în funcțiune imediată după ce expiră acest contract. Mai mult ca atât, debitorul ipotecar este în drept să atace această decizie după expirarea contractului.

Domnul Ivan Ionaș:

Tot în acest context a doua întrebare. Articolul 34 alineatul (3) din Legea nr.142-XVI din 29 iunie 2008 cu privire la ipotecă prevede că modificarea de vânzare a imobilului gajat este prin licitația publică.

Admitem că agentul economic sau persoana fizică a contractat un împrumut sau un credit ipotecar care banca i-a gajat imobilul pe piață este de 60 mii de euro, presupunem, da, dar banca a gajat în bancă cu 30 mii de euro. Debitorul nu poate plăti creditul și este scos la licitație. Licitația se vinde cu prețul de 30 mii de euro, banca vrea să-și întoarcă banii. Cum procedăm?

Domnul Octavian Calmîc:

De fapt, acesta și a fost motivul de ce s-a stabilit în articolul 34 la Legea cu privire la ipotecă, alineatul (3) licitația publică, ca să se evite subevaluarea activelor puse la licitație. Deci licitația publică asigură comercializarea sau vânzarea bunurilor la prețul de piață, care este la momentul licitației. Asta, însă, nu rezervă dreptul ca debitorul gagist sau ipotecar să atace această decizie a comercializării în instanța de judecată. În cazul în care câștigă în instanța de judecată bunul trebuie să fie pus la dispoziție.

Domnul Ivan Ionaș:

În cazul în care la licitație s-a vândut cu ... el e gajat cu 30 mii de euro, dar s-a vândut cu 60 mii de euro, diferența cui este acoperită? Sau unde rămîne diferența?

Domnul Octavian Calmîc:

Deci în cazul apariției diferenței, creditorul ipotecar își ia suma pe care a acordat-o și diferența apare pentru debitorul ipotecar.

Domnul Ivan Ionaș:

Pentru debitor.

Vă rog frumos ...

Domnul Marian Lupu:

Pentru lectura a doua trebuie tot de ... dacă sînt lucruri neclare, să fie cizelate.

Microfonul nr.3.

Domnul Simion Furdui – *Fracțiunea PLDM:*

În primul rînd, eu vreau să-mi exprim dezacordul că la această lege raportor este Comisia juridică, numiri și imunități, fiindcă, în primul rînd, ea are o tangență directă cu Comisia economie, buget și finanțe, nu știu de ce ea nu a venit la noi în comisie. A fost, pe urmă a fost preluată de altă comisie. Însă s-a întîmplat ceea ce s-a întîmplat, eu cred că în lectura a doua noi vom fi, cel puțin, coraportori la acest proiect de lege.

Și acum întrebarea. Vreau să dezvălui un pic întrebarea pusă de colegul meu precedent. Spuneți-mi, vă rog, trece ca un fir roșu prin tot sensul acestei modificări la lege, pe care vreți s-o faceți, facilitarea sau apărarea intereselor directe ale sistemului financiar, ale băncilor sau ale instituțiilor care se ocupă cu creditarea, mai ales în ipotecă, din Republica Moldova. Eu cred că, pentru lectura a doua, noi trebuie un pic să formulăm această chestie, fiindcă noi avem încă și oameni vii, care vor suporta ...

Dumneavoastră, prin această modificare, dați dreptul exclusiv ca băncile să substituie judecătoria din Republica Moldova. În acest caz, vor apărea conflicte inevitabile. Însă la întrebarea la care ați răspuns la precedent, că debitorul are dreptul de a ataca în instanță hotărîrea de reziliere a contractului, de încheiere a contractului, de executare silită ș.a.m.d. Dar un pic mai jos, tot în această lege,

dumneavoastră aveți câteva propoziții foarte interesante, care sună în felul următor: că el se poate adresa în judecată numai după ce va fi reziliat cu dînsul contractul, va fi efectuată executarea silită și numai în baza articolului 33¹, numai în baza condițiilor pe care le puneți mai sus.

Spuneți-mi, vă rog, dacă debitorul cîștigă judecata, dar pe perioada cît durează judecata acest apartament sau acest imobil, pe care el îl are, este vîndut, ce-i întoarceți dumneavoastră lui înapoi?

Fiindcă, de facto, omul care va cumpăra acest imobil este cumpărător de bună-credință. Cum veți proceda dumneavoastră?

Domnul Octavian Calmîc:

Vă mulțumesc.

În primul rînd, vizavi de necesitatea acestui proiect de lege. Deci există un șir de mecanisme de garantare pentru debitorul ipotecar pe întreg lanțul sau pe întreg mecanismul de punere în aplicare, pornind de la faptul că acest mecanism este unul benevol atît pentru creditorul ipotecar, cît și pentru debitorul ipotecar, avînd în vedere că există o înțelegere între ei, ei doar merg și se legalizează această înțelegere prin intermediul notarului.

Mai mult ca atît, trebuie să menționăm că în sistemul bancar și nonbancar există un șir de lichidități în prezent care nu sînt implicate în circuitul economic, care nu pot crea valoare sau nu creează valoare din simplul motiv că procedurile existente în prezent implică un șir de riscuri, care limitează posibilitatea agentului economic să se crediteze din sistemul bancar. Și în zadar am venit cu această soluție opțională pentru persoanele care sînt implicate în mediul de afaceri ca să poată să contracteze aceste legalități, aceste lichidități.

Mai mult ca atît, vizavi de ceea ce ați spus dumneavoastră. Într-adevăr, există procedura vizavi de atac din partea debitorului ipotecar a deciziei respective și ea este fixată la articolul 33¹ la Legea cu privire la ipotecă, unde este pe deplin descris care este procedura de atac.

Și mai mult ca atît, sînt date garanțiile în cazul în care această ... deci în urma procesului judiciar este luată o altă decizie de a fi bunul restabilit sau restituit debitorului.

Domnul Marian Lupu:

Stimați colegi,

Aveți dreptate, domnule Furdui, pentru lectura a doua trebuie toate lucrurile foarte bine cizelate, verificate și puse la punct.

Domnul Simion Furdui:

Da, dar este o situație, domnul ministru un pic ne induce în eroare, fiindcă noi toți știm cine fac contractele ipotecare, asta o face instituția financiară care îți emite creditul. Și, în cazul de față, el te bagă în niște condiții și îți condiționează niște lucruri înainte de a ... și, practic, nu ai nici un drept să faci modificări în acest contract. Asta-i una.

A doua. Și acestea sînt condiționate pe parcursul întregului proiect de lege în dezbateri. În acest proiect de lege, domnule ministru, vreți dumneavoastră să recunoașteți sau nu vreți să recunoașteți, oricum este interesul și apărarea interesului, evident, numai al instituțiilor financiare. Noi trebuie să avem grijă și de oamenii care au probleme de zi cu zi.

Fiindcă se poate întîmpla o situație paradoxală. Îi place cuiva apartamentul, îți găsește o clauză, executoare silită și la revedere. Și ai rămas fără apartament. De aceea, în lectura a doua, eu cred că noi o să venim cu modificări esențiale la acest proiect de lege.

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Da. Microfonul nr.2.

Domnul Andrian Candu:

Aș vrea să-i atrag atenția colegului din Partidul Liberal Democrat, contractul de ipotecă este un contract civil și ambele părți pe picior de egalitate. Nimeni nu obligă, nu este un contract de forță sau de impunere. Și, respectiv, dacă persoana vrea, îl semnează, dacă nu – nu.

Ba mai mult ca atît, așa cum a spus și domnul ministru, la articolul 33¹ există scris în alineatul (3) că debitorul ipotecar poate contesta încheierea de intentare a procesului de executare. Ba mai mult ca atît, dacă noi nu vom face o reformă în domeniul respectiv, piața ipotecară în Republica Moldova niciodată n-o să se dezvolte.

Și toate studiile făcute de Banca Europeană pentru Reconstrucții și Dezvoltare și altele arată că trebuie să facem ceva ca ipoteca să poată fi executată silit cît mai repede.

Vă mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.3.

Domnul Valeriu Guma:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Într-adevăr, pentru a stimula și a da o posibilitate dezvoltării ipotecii, într-adevăr, cei care dau banii nu o fac cu de-a sila. Cel care ia împrumutul acesta are și responsabilitate. Și, evident, cînd apar astăzi în lege aceste prevederi, că actuale nu permit acelor care creditează să-și valorifice gajul, că nu-i așa de ușor să scoți un om din casă, pînă la urma urmei. E o problemă.

Dar eu susțin acest proiect și, totodată, vreau să spun și de altă problemă, domnule ministru, fix așa noi avem nevoie să dezvoltăm nu numai ipoteca, dar și leasing-ul în Republica Moldova. Cu aceste probleme se întîlnesc companiile de leasing, care au nevoie de aceleași prevederi.

Astăzi, o companie de leasing, care a creditat un automobil, un autoturism, umblă cu anii ca să aresteze și să confişte mașina care îi aparține companiei de

leasing. Cel care nu plătește se folosește ani de zile, în sistemul nostru judecătoresc ce prevedeți dumneavoastră și ministerul, putem noi în această modalitate să vedem și în acest proiect, ca să dăm posibilitatea dezvoltării și leasing-lui în Republica Moldova? Că nu-i normal.

Domnul Octavian Calmîc:

Vă mulțumesc mult.

Vreau să reiterez că amendamentele propuse acoperă ambele sectoare atât creditele acordate de sistemul bancar prin intermediul băncilor comerciale, cât și sistemul nonbancar, unde intră microfinanțarea, intră companiile de leasing.

Domnul Valeriu Guma:

Se referă nu numai la ipotecă la apartamente, la asta, dar și la alte bunuri care sînt?

Domnul Octavian Calmîc:

Și la alte bunuri. Atît bunurile imobile, cât și mobile.

Domnul Valeriu Guma:

Bine. Vă mulțumesc.

Domnul Octavian Calmîc:

Sînt acoperite deja.

Domnul Valeriu Guma:

Considerați că acesta este un amendament pentru lectura a doua.

Domnul Marian Lupu:

Să fie din stenogramă luat și ...

Microfonul nr.4.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc.

Domnule Președinte,

Partidul Liberal Democrat va susține în primă lectură acest proiect de lege, dar mi se pare un lucru paradoxal, cînd domnul Furdui la microfon vine și aduce niște argumente, ar fi trebuit să răspundă domnul ministru și nu domnul Candu din sală, să nu trezească, pur și simplul suspiciuni.

Vă mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Lăsați cu suspiciunile mai ușurel, că acuși ne întoarcem noi dimineață la politica fiscală, la accize la anumite produse. Mai ușurel, vă rog.

Microfonul nr.3.

Domnul Simion Furdui:

Eu, în calitate mai mult, în principiu, de replică la ceea ce a sunat astăzi în Parlament. Eu sînt de acord că acest contract nu este un contract care îți este impus cu de-a sila, vrei îl semnezi, vrei nu-l semnezi, contractul de ipotecă sau contractul de leasing. Însă noi să nu uităm de un simplu motiv, că omul cînd se duce să ia credit de la dînșii nu se duce de bună voie, că are bani și nu vrea să-i cheltuie, el se duce, fiindcă are nevoie de casă și de masă. Asta-i una.

A doua. Pe parcursul mai multor ani au fost dovedite niște lucruri interesante. Ceea ce se vorbește că trebuie să aibă băncile garanție, instituțiile financiare garanție, eu sînt de acord că trebuie să aibă garanție. Dar noi nu vorbim deschis despre niște lucruri că, dacă începe procedura de reziliere sau de executare silită a contractului de ipotecă, nimeni, nici o instituție bancară, nu-și stopează calcularea penalităților, nu-și stopează calcularea procentelor, care sînt stipulate în contract.

Așa că contractul poate ... litigiul, e adevărat, așa că litigiul poate să dureze și un an de zile.

Banca, oricum, nu este în pierdere, fiindcă procentul este calculat și la urmă totuna a luat din suma vînzării imobilului.

Mulțumesc.

Domnul Octavian Calmîc:

Vă mulțumesc.

Dacă îmi permiteți, o simplă...

Domnul Marian Lupu:

Asta n-a fost întrebare.

Încă întrebări? Nu sînt.

Vă mulțumesc. Rog comisia.

Domnul Octavian Calmîc:

Mulțumim.

Domnul Victor Popa:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Proiectul de lege este elaborat ca reprezentînd o sarcină asumată de către Guvernul Republicii Moldova conform Acordului Memorandum încheiat cu Fondul Monetar Internațional.

Obiectul de bază al reglementării proiectului cere crearea unui mecanism extrajudiciar de executare silită prin investirea actului notarial cu formula executorie.

Este o problemă care chiar și în rîndul membrilor Comisiei juridice, numiri și imunități a stîrnit multe discuții. Și aici cred că este necesar să menționăm că noi am constatat următoarele, că procedura respectivă de exercitare a dreptului de gaj în cazul apariției litigiului pune pe poziții inegale părțile contractuale de

ipotecă. Debitorul fiind defavorizat, de fapt, iar acest debitor nu este altcineva decât cetățeanul, da, ale cărui drepturi noi trebuie să le protejăm.

Debitorul este în drept să conteste inițierea procedurii de executare a dreptului de ipotecă doar în cadrul procedurii de executare, cu condiția depunerii cauțiunii în conformitate cu articolul 78 al Codului de executare.

Mai mult decât atât, articolul 4 punctul 2 din proiect propune ca contestarea încheierii de intentare a procedurii de executare să nu suspende executarea acesteia, ceea ce devantajează și mai mult situația debitorului și contravine, de fapt, prevederilor articolelor 78 și 79 din Codul de executare.

Nu este clar și din care motive autorul prevede la articolul 54/1 investirea cu forme executorii dar pentru anumite acte juridice cum ar fi, de exemplu, contracte de împrumut bancar, împrumut acordat de Organizația de microfinanțare, Asociația de economii și împrumut sau Societatea de leasing.

Prin urmare, s-a constatat că prevederile în cauză contravin principiului recunoașterii egalității părților, libertății contractuale, garantării respectării drepturilor lezate și apărarea lor pe cale judiciară.

Mai mult de atât, articolul 10 și 11 din Codul civil prevăd că apărarea drepturilor civile se face pe cale judiciară, iar articolul 20 din Constituție garantează persoanelor dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

În afară de aceasta, mai există și Legea privind protecția consumatorilor, care, la articolul 4, prevede că clauzele contractuale care nu au constituit obiectul unei negocieri individuale între agentul economic și consumator sau care creează un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților sînt considerate nule.

Este de menționat că...

Domnul Marian Lupu:

Domnule președinte,
Dar se poate cumva mai...

Domnul Victor Popa:

Comisiile permanente s-au expus pentru examinarea și adoptarea acestui proiect în cadrul ședinței plenare a Parlamentului.

Direcția juridică a Secretariatului Parlamentului a formulat pe marginea conceptului proiectului respectiv obiecții similare expuse și în ședința comisiei permanente.

Comisia juridică, numiri și imunități, din lipsă de voturi... deci s-a votat 6 „pro”, unul „împotriva” și o abținere. Deci nu a adoptat o decizie în privința procedurii în cauză. Astfel, problema examinării și adoptării proiectului nr. 2574 deci rămîne la latitudinea Parlamentului.

Însă 6 membri ai comisiei, care au propus Parlamentului spre examinare în primă lectură, noi venim cu propunerea față de Parlament ca să aprobăm acest proiect în primă lectură, iar în lectura a doua îl vom supune unui examen foarte

serios, înlăturînd acele impedimente care fac acest proiect să contravină unor norme atît din Constituție, cît și din Codul civil...

Domnul Marian Lupu:

Da.

Domnul Victor Popa:

...al Republicii Moldova.

Domnul Marian Lupu:

Foarte bună propunere. Întrebări pentru comisie nu văd.

Domnule președinte al comisiei,

Vă mulțumesc.

Stimați colegi, proiectul nr. 2574, propunerea să susținem, propunerea evocată de comisie, aprobarea în primă lectură a acestui proiect de lege. Cine este pentru rog să voteze. Majoritatea.

Proiectul nr. 2574 este aprobat în primă lectură.

Acum, cu permisiunea dumneavoastră, stimați colegi, avem ultimele 3 subiecte. Ele sînt, poartă un caracter mai tehnic.

Avem proiectul de Hotărîre privind demisia unui deputat în Parlament. Eu aș... mi-aș permite eu, foarte rapid să zic despre ce este vorba. Voi aveți acest proiect, pentru stenogramă. Este vorba despre aceea că Parlamentul ia act de cererea de demisie a deputatului în Parlament Vladimir Lupan, ales din partea Partidului Liberal.

Se declară vacant un mandat de deputat în Parlament care aparține Partidului Liberal și, respectiv, domnul Lupan n-o să mai facă parte din comisia din care făcea parte. Iată tot sensul proiectului nr. 2771.

Și, în aceste condiții, supun votului. Cine este pentru aprobarea acestui proiect de hotărîre. Majoritatea. Nr. 2771 este aprobat.

Și avem proiectul nr. 2772, care vizează numirea unor membri ai comisiilor permanente, delegații și a unor grupuri de prietenie.

Esența este foarte simplă. Domnul Ivan Ionaș și domnul deputat Gheorghe Focșa. (*Rumoare în sală.*)

Stați, stați, stați, nu, dați-mi voie să terminăm chestiile și, la sfîrșit, vă dau, evident. Nici o problemă, evident.

Este vorba de acești doi colegi. Aveți documentul, se fixează participarea dumnealor în comisiile respective, delegațiile respective. Asta este.

Microfonul nr.4.

Domnul Tudor Deliu:

Cer scuze, deci o mică rectificare. La articolul 2, pentru stenogramă, anexele numărul 2 și 6, la Hotărîrea Parlamentului numărul 3.

Domnul Marian Lupu:

Anexele numărul 2 și 6.

Domnul Tudor Deliu:

Da.

Domnul Marian Lupu:

Perfect. Cu această propunere, supun votului, stimați colegi, aprobarea proiectului de Hotărâre nr. 2772. Cine este pentru rog să voteze.

Mulțumesc. Majoritatea. Proiectul este aprobat.

Și v-a fost distribuită lista cu 20 de proiecte pentru săptămâna viitoare. Sînt proiectele care merg în lectura a doua, cele examinate pînă azi în primă lectură. Prioritățile cu bugetul de stat, prioritățile Planului de acțiuni „RM – UE” deci, practic, acel pachet pe care l-am discutat anterior la ședințele Biroului permanent.

Supun votului aprobarea proiectului ordinii de zi pentru săptămâna viitoare. Cine este pentru rog să voteze. Majoritatea. Proiectul este aprobat.

Acum, stimați colegi,

Biroul permanent...

Noi aceasta n-am aprobat-o cred că, da, în plen? Biroul permanent, unanim, a adoptat o decizie și vine să o propună atenției plenului Parlamentului pentru programul de activitate a plenului pe săptămâna viitoare.

Biroul propune să avem două ședințe extra program în zilele de marți și miercuri. Marți și miercuri. Și, în acest caz, dacă în aceste două zile terminăm tot pachetul propus pentru ordinea de zi, vom decide împreună să încheiem aceste sesiuni în data de 28 decembrie.

Dacă, în caz contrar, vor fi niște situații de forță majoră, vom avea nevoie de timp suplimentar, noi, regulamentar, cu dumneavoastră, potrivit Regulamentului, avem și zilele de joi și de vineri.

Iată de ce vreau să vă rog să susțineți propunerea Biroului permanent privind două ședințe extra program. Marți lucrăm potrivit programului zilei de joi, ca propuneri pentru ordinea de zi suplimentar, iar miercuri potrivit, să-i spunem așa, cutumelor și normelor care vizează zilele de vineri.

Ora o stabilim suplimentar, dar cred că am putea să lucrăm de dimineața, poate chiar de la 9.00 să începem. Iar luni rog toate comisiile să se convoace și să pregătească toate rapoartele.

Deci cine este pentru propunerea evocată de Biroul permanent rog să voteze. Majoritatea.

Vă mulțumesc.

Propunerile sînt acceptate.

Domnule Lupan, vă rog.

Microfonul nr. 5.

Domnul Vladimir Saharneau:

Mulțumesc.

Vrem să-i mulțumim lui Vlad Lupan, pentru că a fost un coleg extraordinar, competent în cadrul Parlamentului Republicii Moldova.

Fracțiunea Partidului Liberal îi mulțumește și îi urează drum bun. Am vrea să-i urăm succese în calitate de reprezentant oficial al Republicii Moldova la Națiunile Unite, din partea Alianței pentru Integrare Europeană.

Și la mulți ani, Vlad!

Mulțumim. (*Aplauze.*)

Domnul Marian Lupu:

Domnule Lupan, vă rog.

Domnul Vladimir Lupan:

În primul rând, vreau să aduc mulțumiri Partidului Liberal din care vin, pentru susținerea mea în calitate de membru al partidului, în calitate de vicepreședinte și în calitate de deputat. Fără această susținere cred că nu am fi obținut în cadrul Parlamentului mai multe succese.

Din păcate, nu am avut mult timp pentru ca să reușesc mai multe. Și astăzi, din păcate, nu voi vorbi poate atât de tehnic la subiectul pe care noi ar trebui să-l discutăm. Pentru că, de fapt, în Parlament ar trebui să discutăm atât politic, cât și tehnic.

Voi vorbi totuși politic. Nu în ultimul rând, înainte de aceasta vreau să vă mulțumesc tuturor colegilor, dar colegilor, din Parlamentul Republicii Moldova pentru cooperare.

Stimați colegi,

Eu, în primul rând, pe viitor vă urez succes în procesul și procedura alegerii Președintelui Republicii Moldova. Sper că va prevala rațiunea și nu emoțiile, precum și va prevala unitatea în cadrul Alianței pentru Integrare Europeană, pentru că aceasta este unica Alianță care, în Republica Moldova, trebuie și poate să ne ducă pe calea integrării europene.

Sper că nu vom mai observa situații pe care le-am mai văzut, de campanie cuasielectorală, pe care, din păcate, am observat că continuă fără sfârșit, dar vom vedea cum Guvernul implementează reforme reale, în urma cărora schimbarea o vor simți-o cetățenii Republicii Moldova.

Eu cred că Republica Moldova trebuie să părăsească paradigma statului cel mai sărac din Europa, despre care am auzit noi astăzi și eu foarte mult doresc acest lucru.

La ONU voi încerca să fac tot posibilul ca să asigur conexiunea dintre scopurile de dezvoltare a Mileniului ONU cu programul de dezvoltare a Republicii Moldova.

Pentru prima dată, cu Alianța pentru Integrare Europeană putem reveni la statutul pe care îl avea Republica Moldova la începutul anilor '90, liderul regional al reformelor și evoluțiilor pozitive spre bunăstarea cetățenilor Republicii Moldova.

Fiecare cred că trebuie să se ocupe de responsabilitățile sale și eu mă voi ocupa de ale mele la ONU, iar pe dumneavoastră vă voi susține, pe fiecare să-și facă datoria așa cum este nevoie.

Voi susține Guvernul în ceea ce privește asigurarea bunăstării cetățenilor. Odată și odată trebuie să ieșim din această paradigmă, așa cum am spus.

Voi încerca să susțin din răspuțeri și mass-media din Republica Moldova și îi încurajez, ca fost coleg din cadrul mass-mediei, să continue totuși cu o relatare a informației conform Codului deontologic al jurnalismului... al jurnalistului, să nu mai vorbim despre NIT-uri de diferite culori în Republica Moldova.

Iar Parlamentului... îl voi ajuta și-l voi asista în promovarea activității parlamentare, care este de adoptare a legilor. Asta este, de fapt, funcția Parlamentului, de adoptare a legilor, nu soluționarea unor probleme. De asta ar trebui să se ocupe Guvernul.

Păcat că au plecat colegii noștri comuniști, deputații comuniști. Or, azi am votat bugetul țării, care acum este cu 7 miliarde mai mare decât cel din 2008, dacă nu greșesc cifra. Asta mi-a spus-o unul dintre colegii din cadrul Alianței. Mulțumesc pentru o informație destul de interesantă.

Dar ce vroiam să spun? Toți, inclusiv colegii noștri comuniști, ar trebui să ne facem datoria, așa cum am spus, de vot, inclusiv în Parlament, în special la așa un subiect cum este, de exemplu, cel discutat, cum a fost, de exemplu, cel discutat astăzi, bugetul Republicii Moldova, primele două lecturi.

Stimați colegi,

Ar trebui pe viitor să așteptăm de la colegii noștri și între noi înșine dispute, fără îndoială, dar nu despre ce adoptăm, dar despre cum e mai bine să fie, de exemplu, același buget ori o anumită lege.

De aceea, împreună cu domnul Victor Popa, am și sugerat să fie eliminate salariile celor absenți de la asemenea ședință, dar nu am fost susținuți și vă îndemn să mai reflectați totuși încă o dată asupra acestei inițiative pe care am avut-o împreună cu colegul meu.

Este mult de făcut pentru Republica Moldova și de aceasta se poate vorbi mult. Eu, însă, voi trece la concluzia că, personal, voi merge să aduc rezultate la ONU pentru Republica Moldova, nu doar vorbe. Voi merge acolo cu acest scop.

Și vă urez și dumneavoastră succes, dar anume pe această cale a rezultatelor, astfel, de la alegerea Președintelui, asupra unui control efectiv parlamentar asupra actului de guvernare, adoptarea legilor în Forul legislativ al Republicii Moldova, Parlamentul nostru.

Și cu asta concluzionez mult succes și la muncă. *(Aplauze.)*

Mulțumesc.

La revedere.

Domnul Marian Lupu:

Da, stimați colegi,

Ședința o anunț închisă.

Următoarea ședință, rog atenție, marți, 27 decembrie, ora 9.00, aici.

9.00, marți.

Mulțumesc.

Comisiile, repet încă o dată, toate comisiile să se concentreze luni, ultima săptămână a lunii, nu mai contează atît de mult teritoriile, dar comisiile să muncească luni. Tot.

O seară bună!

Ședința s-a încheiat la ora 16.12.

*Stenograma a fost pregătită în
Direcția documentare parlamentară
a Secretariatului Parlamentului.*